

Årsredovisning 2020

Innehåll

Inledning	3
Förvaltningsberättelse	15
Finansiella rapporter	26
Bolag	49
Måluppfyllelse	51
Intern kontroll	88
Uppföljning av privata utförare	89
Uppföljning av strategi för digitalisering	92
Uppföljning av strategi för forskning, utbildning och utveckling	94
Uppföljning av strategi för innovation	96
Hållbarhetsrapport	98

Inledning

Det är med vemod, tacksamhet och stolthet jag ser tillbaka på året 2020 i Region Sörmland. För lite mer än ett år sedan hade ingen av oss kunnat föreställa sig vad som komma skulle – än mindre vad vi tillsammans skulle få gå igenom. Sörmland har drabbats hårt av pandemin och det är häpnadsväckande insatser som har gjorts och fortfarande görs – inte minst inom hälso- och sjukvården. Tack vare våra fenomenala medarbetare är det många liv som räddats och fortfarande räddas. Samtidigt är det många som fått och får en livsavgörande rehabilitering.

I kölvattnet av ansträngningarna under vårens första pandemivåg har våra medarbetare fortsatt göra helt otroliga insatser. Coronapandemin har haft en stor påverkan på vårdens totala kapacitet i Sörmland också under hösten. Trots detta har vi lyckats genomföra en stor del av den framflyttade vården. I Sörmland ligger vi därför en bra bit över rikssnittet när det gäller antal utförda operationer.

Med året som gått i backspegeln känner jag samtidigt med vemodet också en glädje: Tänk vad vi människor är kapabla till när krisen kommer. Tänk, vad vi människor är beredda att göra för varandra när det verkligen gäller. Utvecklingen kring coronaviru-

set är fortfarande oroande. Men mitt i oron finns också en hoppfullhet som vi alla kan vara med och fortsätta sprida: Vi människor är här tillsammans, och när liv och hälsa är i fara ställer vi upp för varandra.

När krisen kom var vi inte beredda på den omfattning av vård, utrustning och material som kom att krävas. Vi har lärt oss mycket av året som gått och i Sörmland är vi fast beslutna om att vi nästa gång krisen kommer ska stå starkare i alla avseenden. För detta krävs ett ansvarstagande för helheten - där personalfrågorna, robusta sjukhus och en god beredskap hänger tätt ihop.

Det är naturligtvis lätt att efter ett år av det här slaget ge hela utrymmet i en sådan här text åt hälso- och sjukvården. Samtidigt vill jag rikta ett varmt tack till våra värdefulla medarbetare inom samtliga våra verksamhetsområden. I förlängningen vet vi alla att också tillväxt, utveckling, kultur och utbildning är avgörande inför framtiden. Det är bara med hjälp av er allas engagemang och hårda arbete vi kan skapa en verkligt hållbar utveckling för vårt älskade Sörmland.

Monica Johansson (S)
Regionstyrelsens ordförande

Det är omöjligt att sammanfatta coronåret 2020 på ett klokt och rättvisande sätt. Orden räcker inte riktigt till. När vi dessutom befinner oss mitt i krisen – vilket vi fortfarande gör – är det också lätt att förlora perspektiven och se klart. Gissningsvis är detta den största och värsta kris många av oss kommer att uppleva. Och tur är väl det!

Listan på pandemins effekter kan göras lång och vi kan ännu inte överblicka dess fulla vidd. Människor har drabbats av svår sjukdom. Många har avlidit med covid-19. Nödvändiga restriktioner, rekommendationer och nedstängningar har inneburit stora inskränkningar i människors liv, till exempel att skolundervisning fått bedrivas på ett nytt sätt. Näringslivet har drabbats hårt och människor har förlorat sina arbeten. Social isolering och försämrad hälsa är andra exempel på negativ påverkan. Nu hoppas och tror vi på minskad smittspridning och att vi kan vaccinera i den takt vi planerar för.

Jag vill ändå framföra mitt varma och uppriktiga tack till alla regionens medarbetare. Många har fått arbeta långt mer än vad som är rimligt. Det höjda friskvårdsbidraget och sommarpresenten kan inte – och ska inte – vara en ersättning för de insatser som gjorts, men ska ändå ses som en

mycket konkret uppskattning från arbetsgivaren Region Sörmland.

Det är ingen tvekan om att vi kan lära mycket av det gångna året. Nya arbetssätt till följd av digitaliseringen är här för att stanna. Det är bra. Men i behöver också hitta tillbaka till det personliga mötet människor emellan. Kraften i dessa kan inte nog understrykas. Regionen har låtit genomföra ett utvärdering av insatser under 2020 – med fokus på pandemin. Den görs av en oberoende och extern utvärderare och kommer att vara till stor nytta de kommande åren. Vi gör det med sörmlänningarnas bästa för ögonen.

Region Sörmland gör ett mycket stort ekonomiskt överskott 2020. Det beror på dels kompensation från staten vad gäller de merkostnader vi haft till följd av pandemin, dels verksamhet som fått skjutas upp eller sättas på paus. Det goda ekonomiska resultatet innebär att Region Sörmland är väl rustad för de kommande åren. Vi kan fortsätta att bedriva en verksamhet inom regionens alla områden till gagn för alla sörmlänningar.

Jan Grönlund
Regiondirektör

Det här är Region Sörmland

- I Region Sörmland arbetar 8 123 personer och medelåldern är 45 år
- Region Sörmland omsätter cirka 13 miljarder kronor
- Regionens genomsnittskostnad för en patient som är inlagd på sjukhus är 67 500 kronor
- Regionens genomsnittskostnad för ett besök på sjukhus är 3 100 kronor
- Regionens genomsnittskostnad för ett besök på vårdcentralen är 1 500 kronor

30
vårdcentraler

19 i regionens regi
11 i privat regi

4
sjukhus

EN VANLIG DAG I REGION SÖRMLAND

- görs 3 700 besök i hälso- och sjukvården
- serveras 2 250 patientmåltider
- föds 8 barn
- besöker 700 patienter en läkare på en vårdcentral
- besöker 230 patienter en akutmottagning
- genomförs 520 röntgenundersökningar, varav 86 mammografiundersökningar
- genomförs 19 planerade och 13 akuta operationer
- genomförs 91 ambulansuppdrag
- görs 25 350 bussresor
- besöker 275 personer Nynäs naturreservat

Under 2020
trafikerade vi
3 915
hållplatser

Sammanfattning av coronaåret 2020

För Region Sörmlands verksamheter har 2020 präglats av covid-19, antingen direkt eller indirekt. Bemanningsfrågan har varit avgörande för regionens förmåga att klara av pandemin och medarbetare från flera verksamheter har under delar av året haft andra arbetsplatser eller arbetsuppgifter för att hantera detta. Olika tillfälliga och lokala beslut kopplat till nya scheman och extra ersättningar har

tagits fram. Sjukfrånvaron har varit högre än tidigare år och framförallt korttidsfrånvaron har ökat markant.

Coronapandemin har påverkat Region Sörmlands produktion, det har genomförts färre besök och vårdtillfällen, fler telefonkontakter och virtuella besök, resorna med kollektivtrafiken har minskat och inom kulturen har aktiviteter fått ställas in, skjutas upp eller göras om till digitala alternativ.

Förändring av produktionen jämfört 2019-2020

	2019	2020	Förändring jämfört med 2019
Besök i hälso- och sjukvården	1 673 617	1 350 873	-322 744
Telefonkontakter	257 401	339 472	82 071
Virtuella besök	3 105	11 240	8 135
Vårdtillfällen	39 451	36 160	-3 291
Påstigande kollektivtrafik buss	12 430 478	9 277 829	-3 152 649
Resor särskild kollektivtrafik	450 144	316 954	-133 190

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Under mars etablerades regional särskild sjukvårdsledning (RSSL) samt fyra lokala sjukvårdsledningar (LSSL), en för varje sjukhus och en för primärvård/kommun där även 1177-telefonrådgivning och ambulansen ingick. RSSL samordnade arbetet med covid-19 inom regionen och arbetet inriktades på att begränsa smittspridningen och säkerställa att regionen samlade sjukvårdsresurser användes på rätt sätt. Även planering för kommande utveckling och framtida scenarier ingick i arbetet.

Försörjning av skyddsmaterial har inneburit mycket arbete under pandemin. Det har handlat om allt från att hitta leverantörer, kvalitetssäkra materialet, köpa in, hämta upp, distribuera ut det, följa upp och beräkna förbrukning. Den globala bristen på skyddsutrustning gjorde att regionen tidigt startade upp egen tillverkning av visir och skyddsrockar med hjälp av administrativ personal inom regionen och allmänheten.

I takt med att inflödet av patienter ökade ställdes nya vårdavdelningar i ordning och lokaler anpassades för covidvården. På alla tre sjukhus skapades provtagningsbodur och triangeringstält. Möjligheter till helikopterlandningsplatser skapades på Mälarsjukhuset och Nyköpings lasarett.

Covidvården har inneburit en kraftigt ökad förbrukning av gas. Ytterligare gastank installerades på Mälarsjukhuset, daglig rutin för uppföljning etablerades och tätare påfyllnader beställdes. Alla stora inköp av handsprit och ytdesinfektionsmedel innebar att nya lagringsplatser för brandfarligt material behövde ställas i ordning och tillstånd sökas.

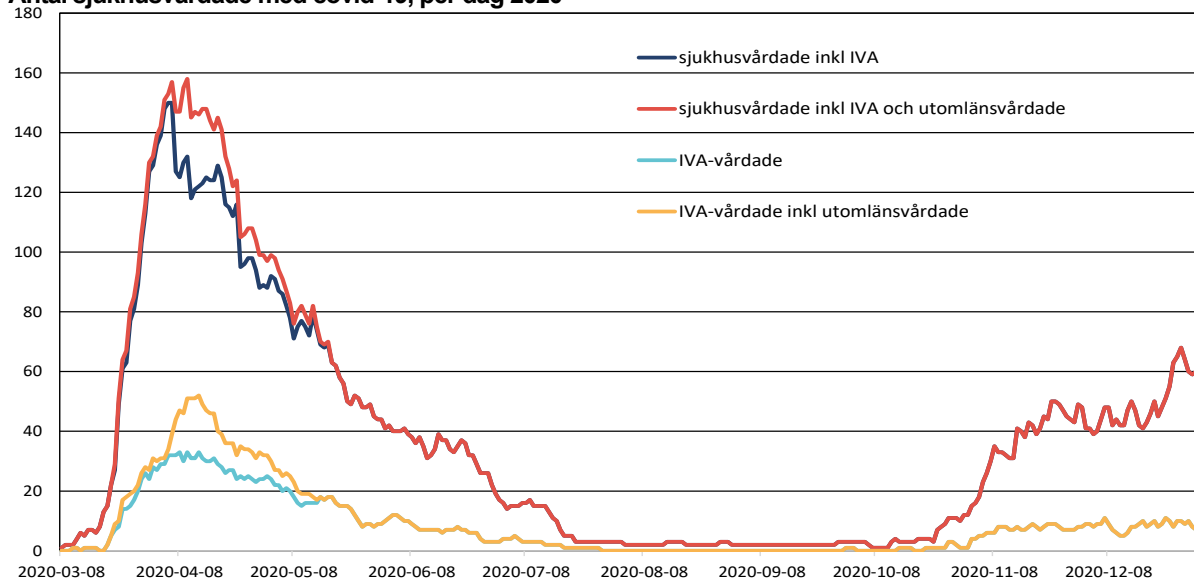
Under året sjukhusvårdades 998 covid-19 patienter i Region Sörmland, varav 208 vårdades på intensivvården (IVA). Under våren var det högt tryck, så 34 sörmlänningar fick vårdas i andra län på grund av platsbrist. Under året vårdades 30 patienter från andra län i Sörmland. Totalt under året var det 1 140 vårdtillfällen med covid-19 som huvuddiagnos.

Ett stort arbete inom Region Sörmland har gjorts för att upprätthålla den utökade verksamhet som krävts för att ta hand om patienter med covid-19 samt hantera de akuta patientflödena och vården för de patienter med andra diagnoser som inte kan vänta på sin behandling.

För att kunna ta om hand patienterna som drabbats av covid-19 har bland annat följande genomförts:

- Utökning av IVA platser på Mälarsjukhuset och Nyköpings lasarett
- Uppstart av nya covid-19 avdelningar på Mälarsjukhuset och Nyköpings lasarett
- Uppstart av medicinsk intermediärvårdsavdelning på Nyköpings lasarett och utökning av intermediärvård för covid-19 patienter på Mälarsjukhuset
- Uppstart av rehabiliteringsmedicinsk slutenvårdsavdelning på Mälarsjukhuset och utökade rehabiliteringsinsatser inom slutenvård på Nyköpings lasarett samt Kullbergsska sjukhuset.
- Förstärkt läkarbemanning på akutmottagningarna
- Utbyggt triage på akutmottagningarna för att hantera patientinflödet
- Uppstart av ny medicinsk utrednings- och behandlingsavdelning på Nyköpings lasarett
- Uppstart av ny enhet för smittspårning och provtagning covid-19
- Införande av nya behandlingsmetoder och rutiner för medicinsk övervakning

Antal sjukhusvårdade med covid-19, per dag 2020

Pandemin har medfört en stor ökning av digitala lösningar både för patienter och anhöriga samt internt inom vården. Flera verksamheter har när det varit möjligt erbjudit besök via telefon eller via digitala lösningar med videobesök. Flera verksamheter har genomfört en översyn av sina digitala tjänster och utökat tjänsteutbudet i 1177.se. 1177 Vårdguiden har tillsammans med primärvården haft en chatt för covid-19 frågor. På detta sätt erbjöds medborgarna ytterligare ett sätt att få information och råd relaterat till covid-19.

På vårdcentralerna har verksamheten ställts om under coronapandemin med syfte att skapa trygghet för patienterna och för att avlasta slutenvården. Alla vårdcentraler har möjliggjort separerade vårdflöden för infekterade patienter, erbjudit hembesök till patienter i riskgrupp och styrt om de fysiska återbesöken till telefonkontakter när så bedömts vara möjligt.

Ett intensivt arbete har bedrivits för att förhindra smittspridning på särskilt boende för äldre (SÄBO) och i hemsjukvården. Den granskning som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) gjorde av covid-vården på SÄBO har också inneburit ett viktigt förbättringsarbete, främst kring dokumentation, som har lett till en handlingsplan som bygger på inspel från hemsjukvårds- och SÄBO-läkarnas synpunkter.

KULTUR, UTBILDNING OCH FRILUFTSVERKSAMHET

Sörmlands museum har under hela året arbetat för att hålla utställningar, restaurang och butik öppna, så långt det har låtit sig göras under smittsäkra former. Under våren ställdes alla program inomhus in och digitala program och visningar fick stor spridning. Rekordmånga utomhusaktiviteter genomfördes vilket i juli resulterade i besöksrekord.

Scenkonst Sörmland med sin verksamhet gentemot skola, äldreomsorg och offentliga publik var efter årets inledande tre månader tvungen att ställa om sin verksamhet. Verksamheten har under hela året

arbetat för att inte ställa in verksamhet utan att planera om i närtid och till kommande år. En positiv effekt av pandemin är att den digitala kunskapsutvecklingen inom institutionen påskyndats och därigenom har innehåll på digitala plattformar presenterats.

För regionens två folkhögskolor har coronapandemin inneburit omställning från fysiskt läroledd undervisning till att ställa om till undervisningsformer över nätet. Under 2020 satsade Eskilstuna folkhögskola på att erbjuda flera nya distanskurser via internet. Dessa erbjöd i slutet av året samma bredd som skolans fysiska kurser med innehåll från allmän kurs till estetiska och journalistiska kurser. På Åsa folkhögskola fanns deltagare kvar på internatet och genomför distansundervisningen därifrån. Skolan avsatte under året ett av sina konferensboenden som karantänboende och så upprättades kontakt med vårdcentralen i Flen. I och med detta har det funnits förutsättningar att snabbt agera vid covid-19 symtom.

Verksamheten vid Öknaskolan har under året påverkats av pågående coronapandemi. Det har inneburit övergång till distansstudier under stora delar av året. Internatet har mestadels stått tomt. Gymnasiesärskolans elever har dock varit på skolan som vanligt.

För friluftsverksamheten har guideade visningar och annan publik verksamhet uteblivit och/eller senarelagts. På Nynäs var verksamheten stängd under stora delar av året och restaurangverksamhet ställdes om till bistro med begränsat utbud. Det har noterats ett högt besöksstryck under året såväl i naturreservatet som på kanotlederna, vilket sannolikt är en effekt av pandemin och de råd och rekommendationer som följer därav. Vandrarhemmet har under året haft minskat antal bokningar gällande boende samt bokningar gällande kurs och konferens. Vad gäller uthyrning av stugor och korttidsboende så har det varit ett ökat tryck på dessa med hög uthyrningsgrad.

KOLLEKTIVTRAFIKEN

Från mars och framåt har kollektivtrafikens arbete i stor utsträckning präglats av coronapandemin med fokus på att upprätthålla trafiken och säkra efterlevandet av Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd. Under den rådande coronapandemin avrådes från resor med kollektivtrafiken, i syfte att minska trängsel och därmed minska smittspridningen. Trots kraftigt minskat resande har utbudet med Sörmlandstrafikens bussar inte reducerats, just med syfte att erbjuda goda resmöjligheter för de som måste använda kollektivtrafiken. Tvärtom har det körts ett antal förstärkningsturer för att undvika trängsel i rusningstid, den främre delen av bussen har stängts av för resenärerna och validatorerna flyttades till mitten av bussen. I syfte av att öka tryggheten ombord på bussen och möjliggöra nödvändiga resor har stora kommunikationsinsatser genomförts via Sörmlandstrafikens sociala medier, dels för att uppmuntra till gång och cykel och dels för att styra de resor som måste genomföras.

För den särskilda kollektivtrafiken fattades beslut att införa ensamåkning för resenärgruppen 70 år och äldre, rutiner för resor med misstänkt smittade och smittade infördes och särskilda transporter för covid-19 patienter upprättades.

POLITIKEN

Även det politiska arbetet har påverkats av pågående pandemi. I syfte att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer om åtgärder för att minska smittspridningen fattades beslut avseende deltagande på distans vid politiska sammanträden. Redan i april fattade regionfullmäktige beslut om ett reviderat reglemente för Krisledningsnämnden, innebärande att nämnden, om särskilda

skäl föreligger, får sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Vid regionfullmäktiges sammanträde i september fattades beslut om att utöka möjligheten till deltagande på distans att även omfatta regionstyrelsen och nämnder.

I syfte att minska smittspridningen fattade också samtliga gruppleddare under våren en överenskommelse om att reducera antalet ledamöter vid fullmäktiges sammanträden. För att minska den sammanlagda tiden för respektive fullmäktige har också ett antal ärenden bordlagts under året.

EKONOMI

Region Sörmland redovisar ett mycket starkt ekonomiskt resultat för 2020. Det goda resultatet beror till stor del på stora pandemirelaterade statsbidrag. De generella statsbidragen som beslutades blev betydligt högre än det tapp i skatteintäkter som de var tänkta att täcka upp för. De riktade statsbidragen har täckt alla merkostnader som regionen har haft och i vissa fall har regionen erhållit schablonersättningar som har varit högre än kostnaden för åtgärderna. Dessutom har regionens ordinarie kostnader varit lägre för bland annat den vård som har fått flyttas fram.

Det goda resultatet ger Region Sörmland möjlighet att göra insatser med anledning av pandemins negativa påverkan på Sörmland. Det kan röra sig om insatser för att åtgärda vård och behandling som fått anstå som en följd av att covidvården har behövt prioriteras. Som exempel kan nämnas uppskjutna behandlingar och operationer. Vidare kan behövas förstärkta insatser för rehabilitering av personer som drabbats av covid-19, att underlätta en återstart av det sörmländska näringslivet samt satsa på förstärkta insatser för kompetensutveckling.

Nyheter från regionen under året

JANUARI

1177 i egen regi

Region Sörmland driver sedan årsskiftet 2019-2020 1177-rådgivningen via telefon i egen regi. Vid starten var svarstiden periodvis lång. Primärvården noterade däremot en ökad kvalitet när de galler patienter som skickats vidare till vårdcentralerna för fysiska besök och fler patienter kunde ges hjälp direkt av 1177.

Bättre omhändertagande av äldre medarbetares kompetens

Kompetensen hos äldre medarbetare är viktig för Region Sörmland. Med ändrade regler kring pensionsålder och möjlighet att arbeta längre upp i åren måste arbetsmiljön och förutsättningarna för detta ses över. Den första januari 2020 höjdes lägsta ålder för att ta ut allmän pension från 61 till 62 år. Även åldersgränsen för rätten att arbeta höjdes från 67 till 68 år. Från 2023 blir det möjligt att ha kvar sin anställning till 69 års ålder. För att göra det möjligt att ha ett längre arbetsliv måste det finnas en god och hållbar arbetsmiljö. Ett förslag till handlingsplan är framtagen.

FEBRUARI

Klar Framtid

Fler unga med slutförda studier, framtidstro och en tydligare väg in på arbetsmarknaden. Det är syftet med projektet Klar Framtid som Region Sörmland tillsammans med flera andra aktörer står bakom. Region Sörmland står tillsammans med kommunerna Eskilstuna, Katrineholm, Köping, Oxelösund samt Arbetsförmedlingen, bakom skolutvecklingsprojektet Klar Framtid. De olika delprojektens gemensamma mål är att få fler ungdomar att slutföra gymnasiestudier, påbörja vuxenstudier, att etablera sig på arbetsmarknaden samt att väcka framtidstro hos varje individ.

Ekonomiskt överskott efter första året som region

Ekonomiskt överskott, minskade kostnader för hyrpersonal och administration men också stora utmaningar inom hälso- och sjukvården. Köpt

vård och tillgänglighet är områden med stora förbättringsmöjligheter. Det visar 2019 års bokslut för Region Sörmland.

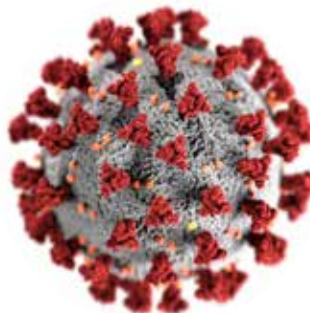
Sörmländsk primärvård allt mer uppskattad av patienterna

Över 100 000 personer har besvarat frågor om sin upplevelse av primärvården och den stora majoriteten är positiva. Vårdcentralerna i Sörmland ligger överlag på samma resultat som riket i övrigt och samtliga områden har förbättrats. Det visar resultaten i nationella patientenkäten.

MARS

Bekräftat fall av coronavirus i Sörmland

Ett fall av nya coronaviruset har måndagen den 9 mars bekräftats hos en person i Sörmland. Med anledning av detta bjuder Region Sörmland in till pressträff på Mälarsjukhuset. Den 11 mars går Region Sörmland upp i stabsläge och den 24 mars i förstärkningsläge med anledning av covid-19.

Extra medel till hälso- och sjukvården i kampen mot Corona

Regionstyrelsen i Sörmland kommer vid sitt sammanträde den 17 mars besluta om att tillföra hälso- och sjukvården tolv miljoner kronor extra för arbetet med att bekämpa coronaviruset/covid -19. De extra medlen möjliggör ytterligare förstärkning av sjukvårdsupplysningen 1177, temporära anställningar av pensionerade medarbetare och ytterligare insatser för provtagning och smittspårning. Det kan också handla om högre kostnader för labanalyser, materialåtgång och skyddsutrustning.

Foto: Centers for disease control and prevention, modell av coronaviruset.

Två miljoner till stödinsats för besöksnäringen

Krisen i det nya coronavirusets spår fördjupas allt mer för besöksnäringen och närliggande branscher. Region Sörmland beslutar därför att ge bolaget STUA i uppdrag att genomföra en stödinsats för besöksnäringen i Sörmland värt två miljoner kronor. STUA är ett bolag som ägs av länets kommuner, Region Sörmland, privata företag, privatpersoner och bolagets medarbetare. STUA är sedan tidigare upphandlade av Region Sörmland som operativt ansvariga för det regionala turismuppdraget.

Bakre bussdörrar gäller från 18 mars

Med anledningen av den pågående coronaspridningen uppmanar nu Sörmlandstrafiken sina resenärer att inte använda den främre dörren för på- och avstigning.

84 % av hushållen i Sörmland har tillgång till fiberbroadband

Enligt Post och telestyrelsens senaste mätning har 84 % av hushållen i Sörmland tillgång till bredband 100 Mbit/s. Det är en ökning men regionen har ändå en bit kvar till regeringens målsättning som är att 95 % av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband i den hastigheten år 2020.

APRIL

Fler patienter i Sörmland besöker vårdcentralen digitalt

Allt fler invånare i Sörmland väljer att göra sina vårdkontakter digitalt. Det är ett smidigt sätt att få vård i vanliga fall och extra smidigt i rådande coronasituation.

I princip alla yrkeskategorier på regionens vårdcentraler erbjuder detta till sina patienter.

Förstärkningsavtal klart för läkare som arbetar på anestesiklinikerna

Möjlighet till återhämtning, vila och ökad ekonomisk ersättning. Region Sörmland och Sörmlands Läkarförening är överens om ett avtal med syfte att skapa en så god arbetssituation och arbetsmiljö som möjligt under den rådande covid-19 situationen.

Hjälp till med tillverkning av skyddsrockar!

För att säkra tillgången av skyddsmaterial utökar vi vår egentillverkning och börjar även göra skyddsrockar på Mälarsjukhuset. Vi behöver din hjälp!

MAJ

Fler förbättringsmöjligheter efter höstens varuförsörjningsproblem

Apotekstjänst överskattade sin förmåga samtidigt som Varuförsörjningsnämnden för de fem regionerna Sörmland, Uppsala, Örebro, Västmanland och Dalarna underskattade de lokala behoven av anpassning till den nya leverantören. Det visar utredningen kring problemen med varuförsörjning som uppstod under hösten 2019.

Dubblerat friskvårdsbidrag – en viktig satsning för Region Sörmlands medarbetare

Dubblerat friskvårdsbidrag och presentkort för att ge möjlighet att stödja den lokala handeln. Det är två satsningar som Region Sörmland gör riktat till alla medarbetare vars vardag på olika sätt påverkats av coronapandemin.

Förstärkningsavtal för omvårdnadspersonal

Sjuk- och undersköterskor som arbetar med intensivvård av covid-19 patienter får nu extra ekonomisk ersättning, tydlig schemaläggning som ger möjlighet till återhämtning och tid avsatt i en tidbank för framtida ledighet. Region Sörmland och fackförbunden är överens om ett förstärkningsavtal.

JUNI

Region Sörmland startar utökad testning för covid-19

Många fler vuxna sörmlänningar kan snart testa sig för covid-19. Syftet är att minska smittspridningen och få en tydligare bild av situationen i länet. 1177.se blir navet för testningen som plats för både tidsbokning och testresultat. I Sörmland testas just nu vårdpersonal i region och kommun för covid-19. På onsdag den 3 juni startar tester för personer i samhällsviktig verksamhet och från den 10 juni utökas testerna i länet då alla vuxna personer i Sörmland erbjuds möjlighet att via 1177.se boka tid för test av covid-19.

Extra medel till Almis företagsstödjande arbete

De regionala Almibolagen befinner sig i ett ansträngt läge på grund av covid-19-pandemins effekter på näringslivet. Region Sörmland satsar nu 0,5 miljoner kronor i extra anslag för att stötta deras arbete med lokala företagare i Sörmland. Många företagare och entreprenörer har till följd av corona-utbrottet vänt sig till sitt Almi-bolag, vilket gjort att arbetsbelastningen på personalen är hög. Tillströmningen av förfrågningar handlar delvis om nya låneansökningar men även ansökningar om amorteringsanslånd har ökat kraftigt.

Stöd för marknadsföring av lokala besöksnäringen

Internationella gäster till sörmländska besöksmål bedöms bli få sommaren 2020. För att stötta besöksnäringen startas därför en nationell marknadsföringsinsats som Region Sörmland står

bakom. Syftet är att locka gäster från närområdet till de lokala besöksmålen.

JULI

Grattis barn och ungdomskliniken- först att bli godkänd enligt modellen barnanpassad vård

Barn- och ungdomskliniken i Region Sörmland är tillsammans med motsvarande klinik i Region Gävleborg – först i Sverige med att bli godkänd enligt den nationella modellen Barnanpassad vård. Ett gediget arbete där alla medarbetare på kliniken varit delaktiga ligger bakom framgången. Barnkonventionen har funnits i 30 år. Den blev lag från januari 2020 och inför detta valde barn- och ungdomskliniken att göra en grundlig genomlysning av verksamhetens arbetssätt med barnrättsögonen på.

Antikroppstester igång i Sörmland

Nu öppnar Region Sörmland för antikroppstester av covid-19. Testerna sker på länets vårdcentraler och tid bokas på webbplatsen 1177.se.

AUGUSTI

Digital pridevecka hos Region Sörmland

Ingenting är som vanligt i år, ej heller länets olika prideevenemang. Region Sörmland väljer därför att uppmärksamma HBTQ-personers rättigheter digitalt under vecka 35.

Region Sörmland avslutar stabsläget

Region Sörmland har befunnit sig i stabs- och förstärkningsläge sedan mars 2020 med anledning av covid-19. Från och med måndagen den 17 augusti 2020 avslutas stabsläget. Regionens arbete med att förhindra smittspridning och ta hand om patienter med covid-19 kommer att fortsätta men den regionala särskilda sjukvårdsledningen avvecklas och arbetet kommer att följas av en coronagrupp.

Nu stängs rocktillverkningen på Mälarsjukhuset

Sedan rocktillverkningen startade den 18 april 2020, har cirka 180 000 rockar tillverkats. 584 frivilliga,

medarbetare och 60 sommarungdomar har hjälpt till och hela 44 arbetsplatser har varit och rockat en after work, några har återkommit flera gånger.

SEPTEMBER

Nu är det möjligt att testa barn för pågående covid-19 infektion i Sörmland

Nu är det möjligt för barn, från 6 år och uppåt, att testa sig för pågående covid-19 infektion. Bokning av tid sker på samma sätt som för vuxna, via 1177.se, och testproceduren är densamma vilket innebär egenprovtagning.

Antibiotikaanvändningen minskar i Sörmland

I Sörmland skrivs det ut allt färre antibiotikarecept. Det nationella målet är nått och anledningen är dels coronapandemin men också ett långsiktigt arbete med frågan. Antibiotika är bra och viktigt att använda i vården. Men skrivs det ut för mycket, exempelvis vid tillstånd som läker utan antibiotika, ökar risken för antibiotikaresistens. Alltså att bakterierna blir motståndskraftiga mot de läkemedel som används.

Organisationer får behålla bidrag efter coronavåren

Flera organisationer och föreningar har i rådande situation svårt att genomföra sin planerade verksamhet för 2020. Region Sörmland vill nu låta de verksamheter som fått ekonomiskt bidrag behålla dessa om man påverkats av covid-19 pandemin.

Presidiekonferens med digitalt EU-handslag

Region Sörmland vässar sitt EU-engagemang. Ett digitalt handslag där EU-minister Hans Dahlgren medverkar är startskottet för det fördjupade arbetet. Det övergripande målet för det internationella arbetet är en stärkt och långsiktigt hållbar utveckling i Sörmland med utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin och fastställda prioriteringar.

Sörmlands museum är Årets museum 2020!

Samlingarna har flyttat ut i de publika rummen och presenteras i berättande magasin. Sörmlands museum visar på nya sätt att arbeta som kombinerar föremåls historia med publikens upplevelse. Med berättelsen och människan i centrum, skapar museet en mötesplats där publiken kan delta i museets verksamhet, bidra till samlingarna och möta andra människor. Så lyder juryns motivering bakom utmärkelsen som 2020 går till Sörmlands museum för sitt nydanande arbete med att göra samlingarna tillgängliga för publiken.

OKTOBER

Fortsatt stödinsats för Sörmlands besöksnäring

Region Sörmland fortsätter stötta den lokala besöksnäringen. Detta bland annat genom rådgivning, bevakning av statliga stödinsatser och en företagsjour. Coronakrisen drabbade Sörmland hårt och där även besöksnäringen. I mars beslutade Region Sörmland om en företagsstödjande insats vilken har varit till stor hjälp för de många företag som har fått kraftigt minskade intäkter till följd av coronakrisen. Hundratals personliga kontakter och rådgivningstillfällen har genomförts.

Sörmland storsatsar på skogsprogram

Den sörmländska skogen är en näring med stora utvecklingsmöjligheter. Nu startar arbetet med det regionala skogsprogrammet där innovationer, fler arbetstillfällen och det biobaserade samhället är viktiga ingredienser.

Alla län arbetar för att ta fram regionala skogsprogram och i Sörmland träffas nu flera aktörer för att inleda arbetet med länets skogsprogram.

Ersättning till hemdialyspatienter som fyllt 65 år

Nu kan personer som är över 65 år och sköter sin dialys i hemmet få ersättning av Region Sörmland. Detta innebär bland annat bättre livskvalitet och färre medicinska komplikationer. Ärendet diskuteras på mötet med regionstyrelsen den 20 oktober.

Material för två veckors sjukvård – ökad lagerkapacitet på länets sjukhus

Handskar, munskydd och desinfektionsmedel. Det och cirka 6 000 artiklar till av de vanligaste förbrukningsvarorna ska rymmas i stora, centrala "sekundärförråd" på länets sjukhus. Allt för att säkra lagerhållningen i regionen. Samtliga av regionens sjukhus får nu sekundärförråd, ett centralt förråd för hälso- och sjukvårdsmaterial som ska räcka för två veckors förbrukning. Sekundärförrådet på Nyköpings lasarett blir det sista att färdigställas.

NOVEMBER

Skärpta lokala allmänna råd införs i Sörmland

I dag, torsdag 5 november, införs lokala allmänna råd i Sörmland. Detta är tydliga uppmaningar om vad som förväntas av alla sörmlänningar. Anledningen till de skarpa råden är den kraftigt ökande smittspridningen av covid-19 i samhället. Beslutet är fattat av Folkhälsomyndigheten i samråd med smittskyddsläkaren i Sörmland och gäller till den 26 november men kan förlängas.

Ny extern specialistfunktion förbättrar strokevården

Strokeenheten på Nyköpings lasarett startar nu ett externt rehabiliteringsteam. Syftet är att patienter snabbare ska påbörja sin rehabilitering hemifrån där träningen ger bättre resultat. Rehabilitering efter stroke är avgörande för hälsan och livskvaliteten och startar mycket tidigt på sjukhusens strokeenheter. Många strokepatienter är också fortsatt inskrivna på sjukhus efter att de är medicinskt färdigbehandlade eftersom de har stort behov av rehabilitering.

Region Sörmland höjer beredskapen på grund av ökad smittspridning

Region Sörmland höjer sin beredskap till följd av coronapandemin och inför ett så kallat stabsläge. Orsaken är ökad smittspridning i länet och att antalet patienter som vårdas för covid-19 ökar. Syftet med att höja beredskapen är att öka Region Sörmlands förmåga att hantera den påverkan som smittspridningen kan få för organisationen och dess verksamhet, inte minst hälso- och sjukvården.

DECEMBER

Sörmland utökar samarbetet med Sveriges största traumacentrum - Karolinska Universitetssjukhuset

Region Sörmland och Västmanland har sedan tidigare ett samarbete med Karolinska Universitetssjukhuset när det gäller vården av patienter med svåra trauman, till exempel efter bilolyckor. Nu formaliseras det. Samarbetet gäller både vuxna och barn, stöd vid vård av svårt skadade på hemortssjukhuset eller när det finns behov av transport och fortsatt vård när kompetensen och resurserna på Karolinska är livsavgörande.

Geriatriska avdelningen på Nyköpings lasarett Silviacertifieras

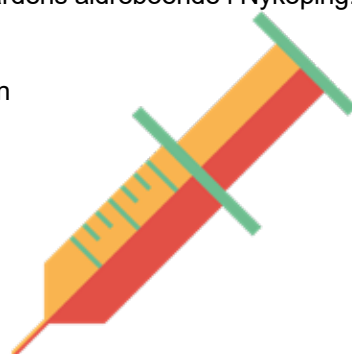
Ett lyft för demensvården på Nyköpings lasarett för både patienter och anhöriga. Silviacertifieringen är en utbildning som medarbetarna har gått enligt den vårdfilosofi som finns uppsatt av Silviahemmet. Det handlar om teamarbete, personcentrerad vård, anhörigstöd och kommunikation

Sörmland över rikssnitt för operationer - trots covid-19

Region Sörmland har lyckats genomföra ett stort antal operationer under sensommar och höst. Trots stor påverkan på vårdens totala kapacitet av coronapandemin och covidpatienter har Sörmland lyckats operera en betydande del av den framflyttade vården och ligger en bra bit över rikssnitt.

Vaccinationer startar i Nyköping

Vaccinationerna mot covid-19 i Sörmland inleds på Mariebergsgårdens äldreboende i Nyköping. De första personerna får sina vaccinationer den 27 december.

Förvaltnings- berättelse

Vid en summering av året som gått kan det konstateras att det har varit ett mycket annorlunda år. Covid-19 har drabbat Sörmland och regionens verksamheter hårt vilket har inneburit att fokus framförallt har lagts på covid-vård och covid-hantering.

Sörmland var ett av de län som drabbades hårdast under den första vågen av pandemin för att i den andra vågen av pandemin klara sig bättre i relation till övriga län.

Coronapandemin har inneburit att det är svårt att jämföra verksamheten under 2020 med ett normalår. Den verksamhet som Region Sörmland planerade för inför året skiljer sig en hel del från den verksamhet som har genomförts. När coronaviruset spreds blev ett krisläge snabbt ett faktum. I rekordsnabb takt ställde regionen om sina verksamheter för att hantera en ny situation och vardag. Då världen fortfarande är mitt inne i pandemin så är osäkerheten stor kring vad covid-19 kommer att innebära för regionen de närmsta åren och hur snabbt det är möjligt att komma tillrätta med bland annat den vård som skjuts upp.

Under året har flera nationella beslut tagits som har inneburit ytterligare statsbidrag till regionen. Dels har de så kallade generella statsbidragen ökat i syfte att säkerställa att tappet på skatteintäkter inte skulle orsaka besparingsåtgärder på regional nivå och dels har de riktade statsbidragen ökat i syfte att täcka regionernas merkostnader för coronapandemin.

Region Sörmland gick in i 2020 med förväntningar om en ansträngd ekonomi, en dämpad konjunktur och stora utmaningar till följd av ett högt demografiskt tryck. De närmaste åren ökar andelen barn, unga och äldre snabbare än befolkningen i yrkesverksam ålder.

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Region Sörmlands verksamhet det gångna året.

Nyckeltal för Region Sörmland

	2016	2017	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter (mnkr)	1 295	1 278	1 502	2 532	3 774
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-9 228	-9 738	-10 327	-11 882	-12 834
Nettokostnadsutveckling (%)	6,2	6,6	4,3	6,0	-3,1
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	8 071	8 494	8 790	9 207	9 605
Verksamhetens resultat (mnkr)	138	34	-35	-143	545
Finansnetto (mnkr)	65	143	129	697	302
Årets resultat (mnkr)	203	177	-157	554	847
Balanskravsresultat före avsättning till RUR (mnkr)	203	177	94	37	507
Soliditet enligt balansräkning (%)	33	33	29	32	34
Soliditet inklusive totala pensionsförbindelser (%)	-26	-20	-15	-2	6
Investeringar (mnkr)	578	711	941	1 001	1 119
Antal anställda	6 631	6 941	7 124	7 865	8 123

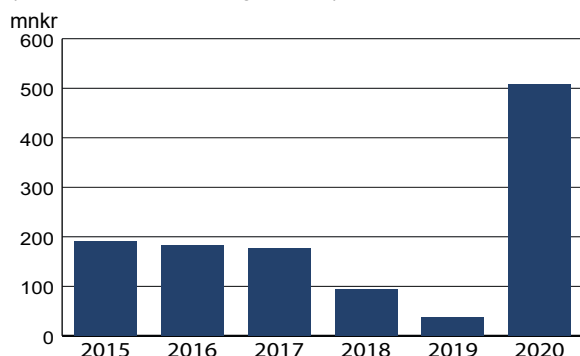
ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

Även det ekonomiska året har varit starkt påverkat av coronapandemin. 2020 är ett år som inte kommer att kunna jämföras med åren tillbaka i tiden då det mesta har varit annorlunda. I den budget som lades så planerades för en verksamhet som inte blev av på det sätt som det var tänkt. Istället blev det annan verksamhet som genomfördes för de resurser som regionen hade till sitt förfogande. Dessutom har staten tillskjutit ansemliga summor till följd av pandemin.

Årets resultat beräknas till 847 mnkr vilket är ett mycket starkt resultat. Det starka resultatet förklaras främst av tre saker: stora pandemirelaterade statsbidrag som beslutats under året, en positiv värdeförändring inom regionens kapitalförvaltning samt lägre kostnader för pensioner.

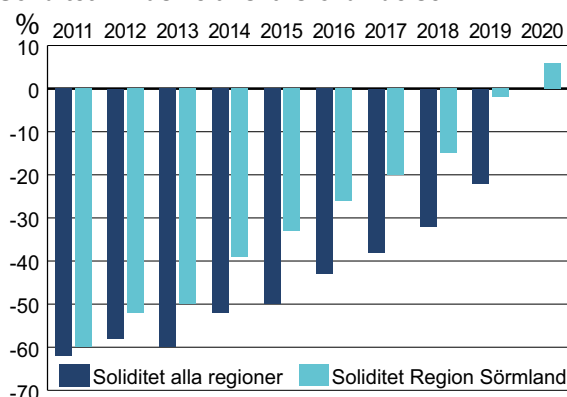
Tittar vi på balanskravsresultatet så kan vi se en utveckling över tid som har gått något nedåt. Denna utveckling bryts i år med även ett starkt balanskravsresultat på 507 mnkr.

Resultat enligt balanskravsutredningen (före eventuell avsättning till RUR)

Den finansiella ställningen jämfört med övriga regioner i Sverige är förhållandevis god. Soliditeten inklusive totala pensionsförbindelser är nu för första gången på mycket länge positiv, 5,7 %. Region Sörmland har gått från en soliditet på -60 % år 2011 och har nu uppnått målet med en positiv soliditet.

Soliditet inklusive ansvarsförbindelse *

* Soliditeten för alla regioner 2020 är ännu inte framtagen.

Omfattande investeringar under 2020 kopplade till den strategiska fastighetsplanen har medfört att nivån på investeringarna är hög. Investeringar har finansierats framförallt genom ökad upplåning.

DEN KOMMUNALA KONCERNEN

Regionens verksamhet bedrivs i regionens nämnd- och förvaltningsorganisation och i de helägda bolagen: Vita huset AB, Folk tandvården AB och Länstrafiken Sörmland AB. Vita huset är moderbolag till Folk tandvården och Länstrafiken. En fullständig översikt av regionens verksamhet visas i organisationsschemat ovan.

Privata utförare används inom både hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Uppföljningen av de privata utförarna beskrivs under rubriken Uppföljning av privata utförare längre fram i dokumentet.

Inga större organisationsförändringar har genomförts under 2020. Däremot har stora tillfälliga förflyttningar av personal skett mellan verksamheter inom regionen för att klara av den omställning som har varit nödvändig för att klara av pandemin.

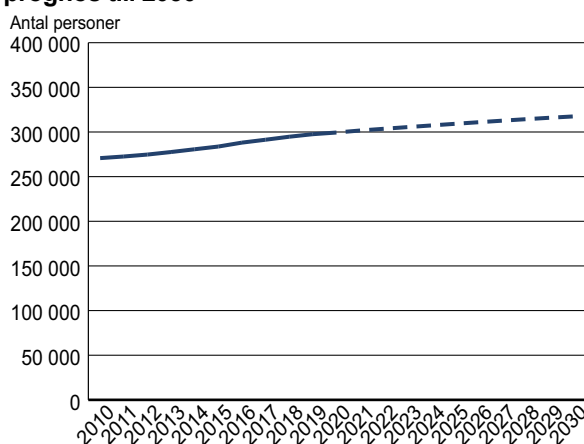
Under året lämnade Region Sörmland den gemensamma kostnämnden. Kostnämnden har i uppdrag att samordna kostverksamheten i länen.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Befolkningsutveckling

Befolkningen i Sörmland var 31 december 2020 299 401 personer, det är en ökning med drygt 1 800 senaste året och en ökning med ungefär 28 500 personer sedan år 2010. Fram till 2030 förväntas befolkningen öka till drygt 317 000 personer. Till stor del består befolkningsökningen av att personer invandrar till Sverige. Andelen med utländsk bakgrund i Sörmland har ökat från 16 % 2002 till 26 % 2018, det är en något högre andel än i riket.

Befolkningsutveckling i Sörmland 2010-2020 med prognos till 2030

Källa: Statistiska Centralbyrån (SCB)

Sörmland har precis som andra regioner i Sverige en ökning av antalet äldre personer, vilket medför att gruppens andel av befolkningen blir allt större. Andelen äldre kommer enligt prognoser öka. I antal personer innebär ökningen ungefär 10 800 fler 75 år och äldre fram till 2030, varav 5 000 är 85 år och äldre.

ANDEL AV BEFOLKNINGEN		
ÅLDERSGRUPP	2020	PROGNOS 2030
75 år och äldre	10,9 %	13,2 %
85 år och äldre	2,7 %	4,1 %

Källa: Statistiska Centralbyrån (SCB)

Arbetsmarknad

I Region Sörmland är den öppna arbetslösheten högre än i riket. Arbetslösheten är 4,8 % jämfört med 4,6 % i riket i december 2020. Det är stora skillnader mellan länets kommuner. Högst är den öppna arbetslösheten i Eskilstuna och Flen, där andelen arbetslösa är ungefär 6 % och lägst är den i Trosa där andelen är under 3 %.

Andelen arbetssökande inskrivna i program hos arbetsförmedlingen har ökat mer i Sörmland än i riket mellan december 2019 och december 2020. Sörmland hade redan före pandemin hög arbetslöshet och en hög andel av de inskrivna arbetssökande har varit inskrivna längre tider i Sörmland än i riket. Andel unga som varken studerar eller arbetar var också högre i Sörmland före krisen än i riket. För dessa grupper riskerar frånvaron från arbetsmarknaden att bli än längre då konkurrensen om arbetstillfällena blir större.

Utbildningsnivå

Andelen med eftergymnasial utbildning i åldern 16–74 år i Sörmland har varit lägre än riksgenomsnittet under långt tid. Skillnaden mellan Sörmland och riket har ökat kraftigt de senaste 20 åren.

	SÖRMLAND		RIKET	
	KVINNOR	MÄN	KVINNOR	MÄN
2000	22 %	19 %	27 %	24 %
2019	35 %	24 %	43 %	33 %

Källa: Statistiska Centralbyrån (SCB)

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Region Sörmlands riskbild bedöms i allt väsentligt överensstämma med övriga regioner i riket. Region Sörmland behöver fortsatt hantera den demografiska utvecklingen med att äldre, barn och unga ökar jämfört med den arbetsföra befolkningen. Det ger långsiktiga konsekvenser för ekonomi och bemanning framöver och spåds även på av pandemin och de efterdyningar den får inom regionen. Det kommer att vara fortsatt viktigt att hålla tillbaka nettokostnadsutvecklingen under kommande år. Den största osäkerhetsfaktorn den närmsta tiden

är att vi fortfarande är mitt inne i pandemin och ännu inte kan överblicka vilka konsekvenser det kommer att få för ekonomin på sikt.

Det är viktigt att staten ger kommuner och regioner så långsiktiga planeringsförutsättningar som möjligt och respekterar självstyret samtidigt som det gäller för regionen att använda de tillfälliga överskotten på ett sätt som kan minska kostnaderna i framtiden. De riktade statsbidragen har under några år ökat i andel för den kommunala sektorn. De riktade statsbidragen är till sin karaktär kortsiktiga och försvårar planeringen för regionen. Samtidigt är Region Sörmland i stort behov av de statsbidrag som erhålls för att inte behöva dra ned på verksamheterna. Framtiden är oviss gällande statsbidragen och därför blir planeringshorisonten mer kortsiktig än vad som skulle vara önskvärt.

En fortsatt risk i regionsektorn är kopplad till kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården. Det finns ett antal professioner som kan definieras som bristyrken redan idag och fler kommer att bli aktuella. Denna risk har varit känd under lång tid och många åtgärder och aktiviteter är redan igång för att förbättra situationen framåt. Dessa aktiviteter finns beskrivna under rubriken Måluppfyllelse.

Pensionsåtagande

Regionens pensionsportfölj har ett totalt marknadsvärde på balansdagen uppgående till 6 217 mnkr (5 368 mnkr). Under året överfördes nya medel till kapitalförvaltning på totalt 388 mnkr. Portföljens avkastning för året uppgår till +8,6 % (+18,6 %) och överstiger därmed avkastningskravet 3,6 %.

Förvaltningen har under året skett enligt regionens finanspolicy. Finanspolicyn med tillhörande riktlinjer reviderades under våren 2020.

Regionen har ett finansiellt samarbete sedan flera år tillbaka med Region Västmanland och Region Örebro. Under året har samarbetet fokuserat på fortsatt utveckling av det finanssystem som implementerats via Kommuninvest, förstudie kring utökat samarbete samt revidering av finanspolicy och finanshandbok.

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

I huvudsak har en enskild händelse varit den som påverkat hela 2020 och det är covid-19 och den pandemi som bröt ut i världen, Sverige och Sörmland under det första kvartalet. Den verksamhet som planerats för var inte den verksamhet som slutligen genomfördes vilket gör jämförelser mellan åren svåra att göra. Kortfattat kan sägas att pandemin har styrt vilken verksamhet som har

Pensionsförpliktelser

MNKR	2019	2020
Pensionsförpliktelse		
Pensionsförpliktelse i balansräkningen		
Avsättning inkl särskild löneskatt	3 231	3 383
Ansvarsförbindelse inkl särskild löneskatt	3 730	3 600
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse*	20	19
Summa pensionsförpliktelse	6 980	7 002

Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde

Kapital i SKR:s pensionsstiftelse	23	25
Egna förvaltade pensionsmedel:		
Marknadsvärde	5 368	6 217
Anskaffningsvärde	4 411	4 871
Orealiserade vinster	957	1 346
Årets avkastning, %	18,6	8,6
Mål enligt finanspolicy, %	4,9	3,6
Totalavkastning, % (sedan start 2004)	123,3	131,9

Relation placeringar/skuld

Återlånade medel	1 613	785
Konsolideringsgrad, %	77	89

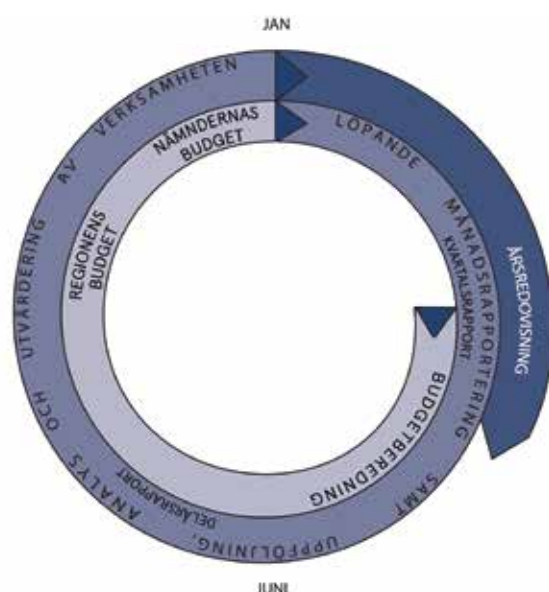
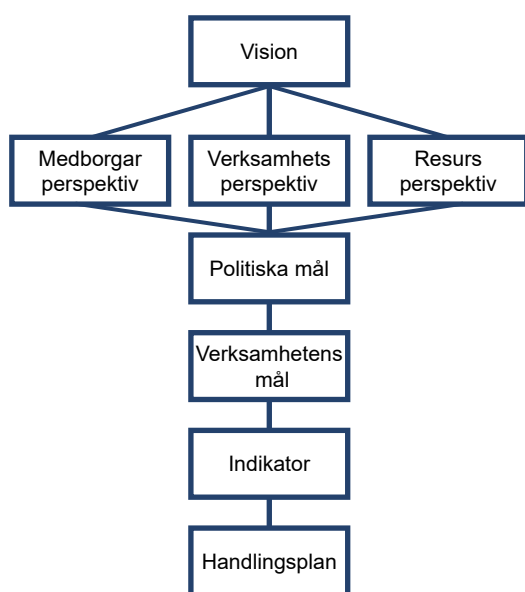
Portföljsammansättning-egna förvaltade medel

Likvida medel	389	455
Svenska aktier	870	1 138
Utländska aktier	1 903	2 216
Alternativa placeringar	647	766
Nominella obligationer	1 149	1 239
Reala obligationer	411	403
Summa	5 368	6 217

*Förpliktelser avseende Fd Regionförbundet Sörmland har tryggats med medel i SKR:s pensionsstiftelse.

behövt och kunnat genomföras medan delar av annan verksamhet som inte varit akut har fått stå tillbaka eller skjutas upp.

Region Sörmland är hemvist för flera vårdgivare som utför digital vård. Under pandemin har den digitala vården växt kraftigt. Om patienten inte är folkbokförd i Sörmland så fakturerar Region Sörmland kostnaden för den digitala vårdkontakten till hemregionen. Intäkterna och kostnaderna har legat på närmare 1 000 mnkr under 2020 vilket kan jämföras med föregående års utfall på cirka 400 mnkr.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN

I Region Sörmland är den kommunala koncernen den övergripande styrenheten. Med den kommunala koncernen avses regionfullmäktige, regionstyrelse samt regionens nämnder och bolag. Styrningen och uppföljningen är, så långt det är möjligt utformad med syftet att styra på ett likartat sätt oberoende av vilken verksamhet eller juridisk organisation som berörs.

I Region Sörmlands styrande dokument regleras för planering och uppföljning specificeras vilka moment som ska genomföras gällande planering och uppföljning samt när dessa ska ske under året. Varje år beslutar regionfullmäktige om en budget för kommande år med tillhörande tvåårsplan. Budgeten följs upp helt eller delvis vid tre tillfällen under året: kvartalsrapport per mars, delårsrapport per juli samt årsredovisning per december.

Inom Region Sörmlands struktureras målstyrningen utifrån tre perspektiv; Medborgare, Verksamhet och Resurs. Syftet med att tillämpa perspektiv är att bredda regionens styrsystem så att regionen kan utvecklas ur olika perspektiv mot visionen. Regionfullmäktige tar beslut om övergripande mål och indikatorer som är styrande för de verksamheter de berör. De mål och indikatorer som är beslutade är väsentliga för utvärderingen av god ekonomisk hushållning inom regionen. Under avsnittet god ekonomisk hushållning görs en helhetsbedömning av om verksamheten har utvecklats i enlighet med uppställda mål och indikatorer.

De färgmarkeringar som visas avseende måluppfyllnaden inom de tre perspektiven är grön, gul och röd. Grön står för att målet är uppnått under året, gul står för att målet är nästan uppnått men att fler insatser krävs för måluppfyllnad och rött betyder att målet inte är uppnått.

Regionstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen. Uppsiktspliktens genomförande tar sin utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv samt verksamhets- och affärsplaner. Väsentliga avvikelser ska lyftas fram av koncernenheterna då syftet är att tidigt kunna sätta in åtgärder.

Regionstyrelsen har inom ramen för uppsiktsplikten ett övergripande och samordnande ansvar för intern kontroll. Som utgångspunkt finns ett reglemente för intern kontroll som gäller hela koncernen. Styrelsen ska driva det koncernövergripande internkontrollarbetet och följa upp att den interna kontrollen är ändamålsenlig.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Regionfullmäktiges mål är av karaktären inriktningsmål. Regionen arbetar fortlöpande med olika aktiviteter i den riktning som målen visar. Fullmäktige har valt ut ett antal indikatorer som ska visa om regionen är på rätt väg. De utvalda indikatorerna som har mätts under året följs kortfattat upp i texten nedan. Just detta år är det inte helt enkelt att dra slutsatser grundat på enbart indikatorerna. I och med att covid-19 pandemin har svept över världen så har regionen fått omprioritera och fokusera på delvis andra mått än de som var uppsatta i budgeten.

◆ Medborgarperspektivet

Region Sörmland har fyra indikatorer inom medborgarperspektivet. För samtliga indikatorer gäller att målvärdet inte nås men flera av dem närmar sig sitt målvärde. De indikatorer som närmar sig sitt målvärde om man jämför med föregående år är andel rökare i Sörmland, andel områden med god kundnöjdhet samt andel öppet arbetslösa i Sörmland. Andel rökare har minskat i Sörmland liksom i riket och andel öppet arbetslösa i Sörmland har närmat sig rikets nivå. I Sörmland är den öppna arbetslösheten något högre än i riket, 4,8 % jämfört med 4,6 %, i december 2020. Jämfört med motsvarande period föregående år är det en lägre andel öppet arbetslösa. Den indikator som utvecklats i motsatt riktning är andel med ett gott självskattat hälsotillstånd som har sjunkit från 70 % till 69 %. Andelen skiljer mellan landets regioner från 66 % som lägst till 76 % som högst. Insatser inom området kommer fortsatt att krävas då Sörmland redan innan pandemin hade ett sämre utgångsläge än riket gällande bland annat rökning och arbetslöshet. Pandemin är också en faktor som kommer att påverka behovet av insatser framåt.

◆ Verksamhetsperspektivet

Region Sörmland har tre indikatorer inom verksamhetsperspektivet: andel tillgänglighetsmätningar som uppnår sitt målvärde, andel utvalda områden inom kvalitet som regionen har förbättrat samt andel miljöindikatorer som uppnår sitt målvärde. Under 2020 har tillgängligheten inom hälso- och sjukvården inte varit tillräckligt hög. För de tillgänglighetsmått som regionen följer inom indikatorn "tillgänglighet" är det bara "andel patienter som lämnar somatisk akutmottagning inom åtta timmar" som når målet. Tillgängligheten har varit starkt påverkad av det varierade söktrycket under året relaterat till coronapandemin. För att se hur regionen lyckas med områden inom kvalitet väljs ett antal områden ut som är viktiga för kvaliteten inom hälso- och sjukvården. Sex av sju utvalda områden klarade uppsatt målvärde vilket är en förbättring jämfört med föregående år. Det är bara "minska andel patienter med trycksår" som inte når målet och här syns en förbättring jämfört med föregående år. Region Sörmland har ett hållbarhetsprogram och för att mäta hur arbetet går finns ett antal nyckeltal kopplade till arbetet. Sex av dessa utgör utfallet på fullmaktiges miljöindikator. Majoriteten av nyckeltalen når målen, undantaget är "koldioxidintensiteten i kapitalförvaltningen" som har ett resultat på noll och där målet var att det skulle minska.

För Region Sörmlands verksamheter har året

präglats av covid-19, antingen direkt eller indirekt. För vården har det inneburit att tillgängligheten för ordinarie vård har fått stå tillbaka till förmån för covid-vården, för kollektivtrafiken har det inneburit ett minskat antal passagerare och för kulturen har det inneburit inställd och framskjuten verksamhet.

Den samlade bedömningen är att Region Sörmland trots allt har klarat av det svåra pandemiåret på ett framgångsrikt sätt. Även om regionen inte klarar målen för tillgängligheten så har regionen klarat av att ställa om och ta hand om covidpatienter, ta hand om övrig vård som är akut, hålla kollektivtrafiken igång, digitalisera både vård och delar av kulturutbudet med mera.

● Resursperspektivet

Region Sörmland har fyra indikatorer inom resursperspektivet: andel engagerade medarbetare (HME), sjukfrånvaro, ekonomiskt resultat och soliditet. Tre av indikatorerna når sitt målvärde medan en inte gör det. Det ekonomiska resultatet når sitt målvärde med råge och regionen kan också visa upp en positiv soliditet vilket har varit en långsiktig målsättning. Pandemin har även inom ekonomin satt sina spår främst i form av bland annat stora statsbidrag och en positiv utveckling av kapitalförvaltningen. Även indikatorn HME når sitt målvärde. Den indikator som inte har nått sitt målvärde är sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron har påverkats mycket av pandemin och är därmed högre detta år. Utfallet har under året varit 8,0 % att jämföra med föregående års utfall på 6,4 %.

◆ God ekonomisk hushållning

Av indikatorerna kan vi utläsa att året har inneburit stora utmaningar för Region Sörmland även om utfallet blev bättre än vad som indikerades vid delåret. Verksamheterna inom regionen har fokuserat helt

på pandemin och akuta lösningar och övrig planerad vård har delvis fått skjutas fram. En oberoende utvärdering ska göras kring hur hanteringen av pandemin har skötts i regionen och resultatet kommer under det första kvartalet 2021. Utifrån den plötsligt uppkomna situationen bedöms regionen dock ha handlat i linje med sörmlänningarnas bästa. Det kommer dock att behövas vidtas kraftfulla åtgärder framåt för att hantera regionens utmaningar. En beredskap behöver finnas för att kunna vidta åtgärder där det behövs som mest vilket regionens förhållandevis goda ekonomi ger en bra grund för. Bedömningen är att Region Sörmland i stort har en god ekonomisk hushållning.

BALANSKRAVSRESULTAT

Regionen ska enligt kommunallagen ha en ekonomi i balans vilket innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. I lagen regleras hur balanskravsresultatet räknas ut. Om kostnaderna för ett år överstiger intäkterna ska det negativa egna kapitalet som uppstår återställas under de närmaste tre åren. Balanskravet är viktigt ur ett generationsperspektiv, det vill säga att varje generation tar ansvar för sina egna kostnader.

Balanskravsutredning

MNKR	UTFALL 2020
Årets resultat enligt resultaträkning	847
Orealiserade vinster i värdepapper (orealiserade värdeökningar 2020)	-432
Orealiserade förluster i värdepapper (orealiserade värdeminskningar 2020)	93
Reavinster maskiner och inventarier	-1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	507
Avsättning till resultatutjämningsreserv	-410
BALANSKRAVSRESULTAT	97

Årets resultat efter balanskravsjusteringar beräknas till 507 mnkr. Region Sörmland gör en avsättning om 410 mnkr till resultatutjämningsreserven (RUR) av det överskott som genererats i årets resultat efter balanskravsjusteringar. Det är möjligt att göra en avsättning till RUR med det belopp som överstiger 1 % av skatter, statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Detta gäller om en region eller kommun har positiv soliditet inklusive ansvarsförbindelser.

Under kommande år 2021-2023 planerar regionen att ta i anspråk delar av RUR. En särskild justering kommer att göras 2021 så att delar av RUR används och därmed kommer 200 mnkr av det starka resultatet från 2020 att användas under 2021.

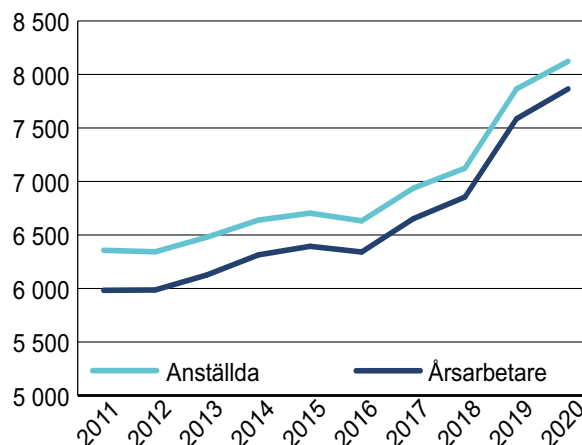
VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Antal anställda och årsarbetare

Regionen har 8 123 anställda motsvarande 7 866 årsarbetare, vilket är en ökning med 258 anställda eller 279 årsarbetare.

Utveckling anställda och årsarbetare

Observera att skalan inte börjar på 0.

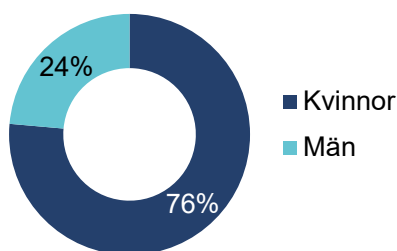
ANTAL ANSTÄLLDA	2019	2020	DIFF
Kvinnor			
20-29	642	632	-10
30-39	1 431	1 497	66
40-49	1 466	1 536	70
50-59	1 528	1 554	26
60-	945	946	1
Summa kvinnor	6 012	6 165	153
Män			
20-29	210	230	20
30-39	487	533	46
40-49	436	452	16
50-59	445	444	-1
60-	275	299	24
Summa män	1 853	1 958	105
Totalsumma	7 865	8 123	258

Samtliga yrkeskategorier har ökat i antal från 2019 till 2020, förutom gruppen "utbildning och fritid" som är samma antal anställda som föregående år. Yrkeskategorin som har ökat mest var undersköterskor, skötare med flera, de ökade med 74 anställda. Därefter sker störst ökning i antal anställda bland läkare, sjuksköterskor och paramedicin. Kategorin

	ANSTÄLLDA 2019	ANSTÄLLDA 2020	DIFF ANSTÄLLDA	ÅRSARBETARE 2019	ÅRSARBETARE 2020	DIFF ÅRS- ARBETARE
Ledning	392	412	20	391	411	20
Administration	1 291	1 300	9	1 253	1 265	12
Läkare	906	951	45	885	933	48
Sjuksköterska	1 974	2 010	36	1 904	1 946	42
Undersköterska, skötare m fl	1 767	1 841	74	1 676	1 763	87
Paramedicin	711	744	33	692	729	37
Utbildning och fritid	239	239	0	221	217	-4
Teknik	173	175	2	172	172	0
Hantverk	78	95	17	76	94	18
Kök	97	100	3	91	94	3
Städ	237	256	19	226	242	16
Totalsumma	7 865	8 123	258	7 587	7 866	279

administration följer Sveriges kommuner och regioners arbetsidentifikation. Där ingår yrkesgrupper som systemförvaltare, projektledare, IT-specialister och applikationsspecialister. Inom administration ingår även yrkesgrupper inom hälso- och sjukvård, så som verksamhetsutvecklare, patientsäkerhets-samordnare och medicinska sekreterare.

86,8 % arbetar heltid i regionen. Denna andel har ökat varje år och i år var ökningen 1,3 procentenheter. 8,1 % är visstidsanställda vilket är en ökning med 0,5 procentenheter mot föregående år. Även AT-läkare ingår bland de visstidsanställda eftersom deras anställning är tidsbegränsad. Könsfördelningen är 75,9 %, kvinnor och 24,1 % män. Under 2019 var fördelningen 76,4 % kvinnor och 23,6 % män.

Medelåldern totalt ligger på 45,4 år, vilket är en svag minskning jämfört med föregående år då medelåldern var 45,5 år.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för tillsvidareanställda i regionen är 97,1 % och för visstidsanställda är den 93,1 % vilket ger en total genomsnittlig sysselsättningsgrad på 96,8%. Det är en ökning med 0,4 procentenheter mot 2019. Sysselsättningsgraden har ökat successivt med någon/några tiondelar per år. Tabellerna på nästa sida visar den genomsnittliga sysselsättningsgraden per anställningsform och yrkeskategori samt uppdelat per verksamhetsområde för 2020.

Personalomsättning

Personalomsättningen 2020 var 7,9%, vilket är en minskning med 0,5% i jämförelse med 2019. Paramedicin är yrkesgruppen med högst personalomsättning, både under 2020 och 2019 med 10,9% respektive 14,2%.

Yrkesgrupper inom teknik hade lägst personalomsättning med 2,4% 2020 och 2019 var det städ som hade lägst med 5,1%.

	TILLSVIDAREANSTÄLLDA 2020			VISSTIDSANSTÄLLDA 2020		
	Antal anställda	Antal Års-arbetare	Genomsnittlig Sysselsättningsgrad	Antal anställda	Antal Års-arbetare	Genomsnittlig sysselsättningsgrad
Ledning	406	405	99,8 %	6	6	93,7 %
Administration	1 239	1 214	97,9 %	61	51	84,2 %
Läkare	744	729	98,0 %	207	204	98,4 %
Sjuksköterska	1 971	1 911	97,0 %	39	35	89,4 %
Undersköterska, skötare m fl	1 635	1 568	95,9 %	206	195	94,5 %
Paramedicin	693	681	98,3 %	51	48	94,4 %
Utbildning och fritid	202	191	94,8 %	37	26	70,1 %
Teknik	166	163	98,1 %	9	9	100,0 %
Hantverk	85	84	98,6 %	10	10	96,0 %
Kök	94	89	94,1 %	6	5	87,8 %
Städ	234	221	94,5 %	22	21	95,5 %
Totalsumma	7 469	7 256	97,1 %	654	610	93,1 %

	TILLSVIDAREANSTÄLLDA 2020			VISSTIDSANSTÄLLDA 2020		
	Antal Anställda	Antal Års-arbetare	Genomsnittlig sysselsättningsgrad	Antal Anställda	Antal Års-arbetare	Genomsnittlig sysselsättningsgrad
Hälso- och sjukvård						
Kirurgi	1 657	1 601	96,6 %	134	128	95,2 %
Medicin	1 135	1 098	96,7 %	170	165	97,2 %
Medicinsk service	1 025	997	97,2 %	51	48	93,1 %
Psykatri o funk hinder	751	735	97,8 %	69	67	97,4 %
Div gemensamt inkl ledning	135	132	97,7 %	4	4	100,0 %
Regionsjukhuset Karsudden	357	355	99,4 %	12	12	95,8 %
Primärvården	898	869	96,8 %	80	75	93,7 %
Patientnämnden	4	4	100,0 %	0	0	0,0 %
Dammsdal	137	136	99,4 %	6	6	91,7 %
Nämnden för samv soctj o vård	82	81	99,0 %	9	9	97,2 %
Summa hälso- och sjukvård	6 181	6 008	97,2 %	535	514	95,7 %
Regional verksamhet						
Kultur- utb- o friluftsverks	241	226	93,9 %	50	36	72,1 %
Regionala utvecklingsnämnden	114	113	98,9 %	11	9	84,1 %
Summa regional verksamhet	355	339	95,5 %	61	45	74,3 %
Ledning och stöd						
Regiondirektörens staber	191	190	99,6 %	16	11	70,0 %
Regionsservice inkl pol ledning	556	533	95,9 %	36	34	95,6 %
Region Sörmland IT	129	129	100,0 %	5	5	100,0 %
Revision	3	3	100,0 %	0	0	0,0 %
Inköpsnämnden	54	54	100,0 %	1	1	100,0 %
Summa ledning och stöd	933	909	97,5 %	58	51	89,0 %
Totalsumma	7 469	7 256	97,1 %	654	610	93,1 %

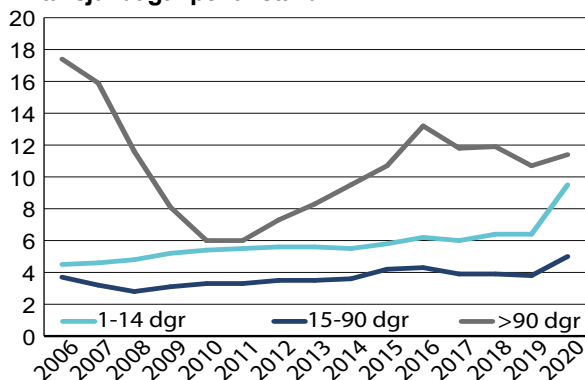

Arbetad tid och frånvaro

Regionen mäter sjukfrånvaro på flera olika sätt. Ett mått som används nationellt är "Andel sjukfrånvarotid av ordinarie arbetstid" vilket beräknar sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid. Det andra måttet som används är "Antal sjukdagar per anställd" vilket beräknar antalet sjukdagar per anställd fördelat inom olika intervall, men inte i förhållande till ordinarie planerad arbetstid.

Måttet "Antal sjukdagar per anställd" har ökat med 4,9 dagar, från 20,9 under 2019 till 25,8 under 2020. Ökningen beror främst på korttidsfrånvaron, men samtliga intervall har ökat. Nedan syns hur antalet sjukdagar per anställd utvecklats inom de olika tidsintervallen.

Antal sjukdagar per anställd

Enligt det nationella måttet "Andel sjukfrånvarotid av ordinarie arbetstid" hade regionen ett ackumulerat värde för 2019 på 6,4 %, utfallet för 2020 blev 8,0 %. Hur denna utveckling ser ut i relation till landets övriga regioner får vi uppgift om under våren.

Av de medarbetare som har haft sjukfrånvaro under 2020 är det 42,4 % som har en frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer, att jämföra med 49,3 % för 2019. Under 2020 hade

SJUKFRÅNVARO I PROCENT	2019	2020	DIFF
Kvinnor			
29 år eller yngre	6,5 %	8,1 %	1,6 %
30 - 49 år	6,9 %	8,6 %	1,7 %
50 år eller äldre	7,7 %	9,3 %	1,6 %
Summa kvinnor	7,2 %	8,8 %	1,6 %
Män			
29 år eller yngre	4,3 %	6,5 %	2,2 %
30 - 49 år	3,5 %	4,8 %	1,3 %
50 år eller äldre	5,1 %	6,0 %	0,9 %
Summa män	4,2 %	5,5 %	1,3 %
Totalt män och kvinnor			
29 år eller yngre	5,8 %	7,7 %	1,9 %
30 - 49 år	6,0 %	7,7 %	1,7 %
50 år eller äldre	7,1 %	8,5 %	1,4 %
Totalsumma	6,4%	8,0 %	1,6 %

44,6 % av kvinnorna och 31,0 % av männen en frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer, att jämföra med 51,1 % av kvinnorna och 39,8 % av männen under 2019.

Det är 306 medarbetare som har en lång sjukfrånvaro över 90 dagar, vilket motsvarar 3,7 % av medarbetarna. Det är en minskning med tre medarbetare mot föregående år. Av dessa 306 är det 160 som är deltidssjukskrivna. Som högst låg vi på 6,7 % i bokslutet 2003 och som lägst hösten 2011 på 1,5 %.

Samtliga sjukfrånvaromått har ökat på totalen jämfört med föregående år, förutom antal medarbetare som varit sjukskrivna över 90 dagar. Den stora generella förklaringsposten till ökningarna inom sjukfrånvaron är coronapandemin. För att minska smittspridning på arbetet har regionen bland annat infört strategier för hemarbete och återgång i arbete efter sjukdom.

NÄRVARO	EGEN PERSONAL		INHYPD PERSONAL		TIMAVLÖNADE		SUMMA ARBETAD TID	
ANTAL ÅRSARBETARE	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Vanlig tid tillsvidare	5 712	5 805					5 712	5 805
Vanlig tid visstid	574	585	142	126	440	444	1 156	1 155
Jour/beredskap läkare	85	101					85	101
Övertid	112	134					112	134
Summa	6 482	6 624	142	126	440	444	7 065	7 195

Den arbetade tiden ökade med 130 årsarbetare jämfört med föregående år, den största skillnaden var tillsvidareanställda som ökade med 93 årsarbetare. Visstidsanställda och övertid ökade med 11 respektive 22 årsarbetare och jour/beredskap ökade med 16 årsarbetare. Utöver ett generellt ökat antal anställda kan ökningarna kopplas till insatser under coronapandemin. Ett ökat behov av rekrytering, schemaändringar och tillfälliga avtal är exempel på specifika omständigheter av covid-19.

FRÅNVARO	EGEN PERSONAL	
ANTAL ÅRSARBETARE	2019	2020
Föräldraledighet	530	563
Semester	898	850
Sjukfrånvaro	553	705
Utbildning	178	170
Övrig frånvaro	494	492
Summa	2 654	2 780

Frånvaron ökade med 126 årsarbetare vilket huvudsakligen beror på ökad sjukfrånvaro och föräldraledighet. Däremot minskade frånvaron för semester och utbildning.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Regionfullmäktige har fastställt en budget för en treårsperiod. Skattesatsen i regionen är 10,83 kr vilket är lägst i Sverige vid en jämförelse mellan regioner. Region Sörmland har stora budgeterade satsningar framåt och regionens soliditet är mycket god i jämförelse med andra regioner. Under flera år har goda ekonomiska resultat påvisats och 2020 var inget undantag.

Den ekonomiska utvecklingen för 2021 bedöms som högst osäker. Vi är fortfarande mitt uppe i hanteringen av pandemin och har inte kunnat återgå till ett normalläge.

Region Sörmland gjorde en budget inför 2021 med vetskapen om att skatteintäkternas utveckling skulle bli betydligt lägre än tidigare år. I budgeten beslutades att delar av sedan tidigare avsatt resultatutjämningsreserv skulle nyttjas under kommande år. Regionen har alltså budgeterat negativa resultat de kommande åren.

De långsiktiga demografiska utmaningarna med ökade välfärdsbehov som följd kvarstår. Kostnaderna för välfärden ökar snabbare än intäkterna då vi får allt fler yngre och äldre, medan personer i arbetsför ålder inte ökar i samma takt. För regionens del betyder det att behoven av vård och omsorg ökar samtidigt som bristen på arbetskraft förvärras.

Den ordinarie vården har inte kunnat utföras i den takt som var planerad på grund av pandemin. Redan innan pandemin startade så hade regionen utmaningar med att nå de nationella tillgänglighetsmålen. Det innebär att Region Sörmland kommer att ha ett ökat tryck på verksamheterna framöver både med normalt inflöde av patienter och patienter som står i kö sedan tidigare. Det finns också en risk att pandemin återigen tar ny fart vilket då förvärrar situationen.

Nya sätt att arbeta har provats i rask takt under pandemin vilket bedöms kunna vara en framgång i det nödvändiga effektiviseringsarbetet framåt. De nya arbetssätten inom organisationen bör kunna användas fortsatt i verksamheterna framåt.

Sammantaget kan konstateras att Region Sörmland har ett förhållandevis gynnsamt ekonomiskt utgångsläge jämfört med många andra regioner i Sverige. Trots detta kommer det utan tvekan att bli en utmaning att framöver både effektivisera verksamheten, hantera de demografiska utmaningarna med ökade välfärdsbehov och komma ikapp med all verksamhet som behövt skjutas upp under pandemin.

För att hantera den osäkerhet som råder behöver regionen vara flexibel för att kunna sätta in åtgärder där behov uppstår. Bland annat förväntas ett beslut som rör förlängda livslängdsåtaganden för pensionskostnader under 2021 vilket kommer att innebära ökade pensionskostnader för regionen. Av det stora överskottet för 2020 kommer därför 200 mnkr att användas under 2021 för att göra insatser med anledning av pandemins negativa påverkan på Sörmland. Det kan röra sig om insatser för att åtgärda vård och behandling som fått anstå, rehabilitering av personer som drabbats av covid-19, insatser för det sörmländska näringslivet i syfte att underlätta en återstart samt kompetensutveckling och återhämtning för våra medarbetare.

Finansiella rapporter

UPPLYSNINGAR OM

REDOVISNINGSPRINCIPER

Redovisningen har skett i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning (RKR) vilket bland annat innebär att:

- Inkomster redovisas som intäkt när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla regionen.
- Inkomster från offentliga investeringsbidrag intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärdet där inget annat anges.
- Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.
- Medel som innehas för att generera avkastning eller värdestegring värderas till verkligt värde med vissa undantag

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Sådana poster särredovisas i resultaträkningen.

INTÄKTER

Skatteintäkter

I enlighet med Rådet för kommunal redovisningsrekommendation R2 har regionskatten periodiserats. Detta innebär att regionen för 2020 har bokfört den definitiva slutavräkningen för 2019 och en preliminär slutavräkning för 2020 enligt decemberprognos från Sveriges Kommuner och Regioner.

Externt finansierade projekt

Bidrag till sådana projekt intäktsförs under projektets löptid och matchas mot nedlagda kostnader. Enligt huvudregeln bokförs eventuellt nettoöverskott som intäkt det år projektet är slutfört, såvida det inte finns en överenskommelse om att medlen ska återbetalas till bidragsgivaren.

Statsbidrag

Statsbidrag kan vara generella, riktade eller ges i form av kostnadsersättningar. Generella statsbidrag är statsbidrag som regionen erhåller som en del av sin finansiering och redovisas på raden "generella statsbidrag". Riktade statsbidrag är avsedda för en bestämd verksamhet eller ett visst ändamål och redovisas på raden "övriga intäkter". Statsbidrag redovisas och periodiseras enligt de aktuella bidragets villkor och restriktioner.

I redovisningen för Region Sörmland ingår alla utbetalda statsbidrag för 2020 i sin helhet. Region Sörmland har gjort en andra ansökan gällande merkostnader för covid-19 som ännu inte beslutats då året 2020 summerades. Region Sörmland har intäktsfört 70 % av denna ansökan då sannolikheten för att ansökan skulle beviljas var stor. En viss försiktighet har vidtagits på grund av att inga beslut var tagna och att det fanns en ovisshet huruvida de statliga avsatta medlen skulle räcka till hela beloppet av gjorda ansökningar.

KOSTNADER

Avskrivningar

Rak nominell avskrivning tillämpas som avskrivningsmetod och avskrivningarna påbörjas i anslutning till att tillgången tas i bruk. På anläggningstillgångar i form av mark, konst och pågående investeringar görs inga avskrivningar.

Komponentavskrivning tillämpas från och med 2015. Tidigare aktiverade tillgångar följer sina ursprungliga avskrivningsplaner.

Avskrivningstiden för olika typer av anläggningstillgångar och enskilda komponenter ligger normalt inom följande intervall:

• Immateriella tillgångar	3-8 år
• Byggnader	5-60 år
• Byggnadsinventarier	5-20 år
• Markanläggningar	20-40 år
• IT-utrustning	3-8 år
• Bilar o andra transportmedel	5-7 år
• Medicinsk apparatur	3-10 år
• Övr. maskiner och inventarier	5-10 år

Leasing

Regionens leasing-/hyresavtal är klassificerade som operationella. Upplysning lämnas om avtal med en löptid som överstiger tre år. Merparten av avtalen avser inhyrda lokaler. De årliga kostnaderna är upptagna till nominellt värde.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav klassificeras som anläggningstillgång när värdet uppgår till minst ett halvt basbelopp och nyttjandeperioden är minst 3 år.

Hyreshjälpmedel klassificeras som anläggningstillgång oavsett belopp.

För immateriella anläggningstillgångar, till exempel programvarulicenser, gäller utöver de generella kraven på klassificeringen, att investeringen ska uppgå till minst 200 000 kr.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Värdering av kundfordringar

Regionen tillämpar kollektiv värdering av kundfordringar med motivet att kundfordringarna i huvudsak består av ett stort antal fordringar som var och en för sig uppgår till mindre belopp. Fordringar äldre än 6 månader skrivs ner bokföringsmässigt i sin helhet.

Kortfristiga placeringar

Placerade pensionsmedel är klassificerade som omsättningstillgång och värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärdet.

Efter första redovisningstillfället värderas placerade medel till verkligt värde i den mån det är förenligt med 7 kap. 6 och 7 §§ LKBR. Förändringen i tillgångarnas verkliga värden redovisas löpande i resultaträkningen.

SKULDER OCH AVSÄTTNINGAR

Derivat och säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas för samtliga externa derivatinstrument. Alla genomförda säkringar styrs av finanspolicyens krav på att reducera räntekursrisker. För samtliga säkringsrelationer som var utestående per den 31 december 2020 utgörs den säkrade posten av en upplåning i svenska kronor till rörlig ränta. Säkringsinstrumenten utgörs av ränteswappar där regionen erhåller en rörlig ränta och betalar en fast. Regionens syfte med dessa säkringsrelationer är att reducera osäkerheten för

den framtida räntekostnaden vid upplåning till rörlig ränta. Osäkerheten är kopplad till förändringar i den rörliga räntan. Den säkrade risken utgörs av variabiliteten i framtida räntebetalningar på grund av förändringar i basräntan STIBOR.

Semesterlöneskuld m.m.

Semesterlöneskulden avser ej uttagna semesterdagar. Tillsammans med okompenserad övertid och därpå upplupen arbetsgivaravgift redovisas semesterlöneskulden som kortfristig skuld. Skuldens storlek har värderats i löneläge per den 31 december 2020 samt med den procentsats för arbetsgivaravgifter som gäller för 2021.

Pensionsförpliktelser

Pensionsskulden har beräknats av KPA enligt RIPS och utgör den beräknade framtida skuld som regionen har till arbetstagare och pensionstagare. Avgiftsbestämd pension för KAP-KL och AKAP-KL betalas ut för individuell avsättning årsvis respektive kvartalsvis. I årsbokslutet redovisas ej utbetalda avgifter som kortfristig skuld. Under ansvarsförbindelse finns de pensionsförpliktelser som tjänats in av arbetstagare och pensionstagare före 1998. Den samlade pensionsskulden inklusive särskild löneskatt återfinns därmed under avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och under ansvarsförbindelser. Som ansvarsförbindelse redovisas även pensionsförpliktelser som inte lösts ut. Förpliktelser som tryggats i stiftelse framgår av särskild uppföljning av förvaltningen av pensionsmedel.

SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER

De sammanställda räkenskaperna ska ge en sammanfattande bild av regionens totala ekonomiska ställning och åtaganden. Redovisningen omfattar all regionverksamhet i den mån regionen har ett varaktigt betydande inflytande oavsett om den bedrivs i förvaltnings- eller företagsform. Gränsen för betydande inflytande har definierats som ett röstinnehav överstigande 20 %. Regionen har ett moderbolag med två helägda dotterbolag. Dessa ingår tillsammans med regionen i de sammanställda räkenskaperna.

Räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Interna mellanhavanden har i allt väsentligt eliminerats. Obeskattade reserver och övriga bokslutsdispositioner jämföras med eget kapital. Uppskjuten skatt på obeskattade reserver har redovisats som avsättning. I den sammanställda resultaträkningen har bokslutsdispositioner återförts. De poster i regionen och i tandvårdsbolaget som hör samman med bolagets förvärv av verksamheten från regionen, har eliminerats i de sammanställda räkenskaperna.

Särredovisning av tandvårds- verksamheten

Särredovisning har upprättats för tandvårdsverksamheten enligt en modell gemensam för samtliga regioner som har tillkommit för att göra det möjligt att utläsa att verksamheten inom folktandvården bedrivs konkurrensneutralt. Särredovisningen finns diarieförd tillsammans med regionens årsredovisning.

Räkenskapsrevision

Räkenskapsrevision är den sammanlagda kostnaden för Region Sörmlands revisorers granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning. För 2020 uppgår den totala kostnaden för räkenskapsrevisionen till 0,7 mnkr, se tabellen nedan.

MNKR	2019	2020
Eget revisionskontor	-0,5	-0,5
Förtroendevalda revisorer	-0,1	-0,1
Konsult upphandlad årsavtal	-0,1	-0,1
Total kostnad för räkenskapsrevision	-0,7	-0,7

RESULTATRÄKNING

MNKR	KONCERNEN			REGIONEN		FÖRÄND- RING, %	BUDGET 2020	AVVIK BUDGET UTFALL
	NOT	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2019	UTFALL 2020			
Verksamhetens intäkter								
Patient-, Trafikant- och andra avgifter	1	406	360	237	191	-19,4	325	-134
Försäljning hälso- och sjukvård	2	831	1 365	832	1 364	63,9	817	547
Försäljning inom regional verksamhet	3	431	449	431	449	4,2	465	-16
Övriga intäkter	4	1 055	1 785	1 032	1 769	71,4	1 059	710
Verksamhetens kostnader								
Personalkostnader	5	-5 882	-6 089	-5 596	-5 795	3,6	-5 561	-234
Köpt verksamhet	6	-3 068	-3 631	-3 253	-3 817	17,3	-3 257	-560
Läkemedel	7	-1 102	-1 155	-1 101	-1 154	4,8	-1 201	47
Lokalkostnader	8	-355	-343	-349	-347	-0,6	-299	-48
Övriga kostnader	9	-1 354	-1 480	-1 289	-1 421	10,2	-1 412	-9
Avskrivningar	10	-304	-309	-294	-299	1,7	-331	32
Verksamhetens nettokostnader		-9 342	-9 048	-9 350	-9 060	-3,1	-9 395	335
Skatteintäkter	11	6 648	6 636	6 648	6 636	-0,2	6 763	-127
Inkomst- och kostnadsutjämning	12	1 668	1 741	1 668	1 741	4,4	1 738	3
Generella statsbidrag	13	891	1 228	891	1 228	37,8	880	348
Summa skatteintäkter o statsbidrag		9 207	9 605	9 207	9 605	4,3	9 381	224
VERKSAMHETENS RESULTAT		-135	557	-143	545		-14	559
Värdeökning pensionsskuld		-103	-87	-103	-87		-117	30
Finansiella intäkter	14	1 010	507	1 030	508		205	303
Finansiella kostnader	15	-230	-119	-230	-119		-26	-93
Finansnetto		677	301	697	302		62	240
Resultat efter finansiella poster		542	858	554	847		48	799
ÅRETS RESULTAT		542	858	554	847		48	799

KASSAFLÖDESANALYS

MNKR	KONCERNEN			REGIONEN	
	NOT	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2019	UTFALL 2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		542	858	554	847
Justering för ej likviditetspåverkande poster	16	732	486	721	461
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 274	1 344	1 275	1 308
Ökning (-) / minskning (+) av rörelsefordringar		-282	-253	-302	-233
Ökning (-) / minskning (+) av förråd		---	-10	-2	-9
Ökning (+) / minskning (-) av rörelseskulder		497	73	473	82
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 489	1 154	1 444	1 148
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i byggnader och inventarier		-1 001	-1 125	-994	-1 119
Investeringar i finansiella tillgångar		-41	-17	-41	-17
Avyttring materiella tillgångar		0	1	0	1
Avyttring finansiella tillgångar		20	---	59	---
Erhållna investeringsbidrag		22	4	22	4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 000	-1 137	-954	-1 131
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		570	800	570	800
Minskning av långfristiga skulder		---	---	---	---
Ökning långfristiga fordringar		-2	-2	-2	-2
Minskning av långfristiga fordringar		---	17	---	17
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		568	815	568	815
ÅRETS KASSAFLÖDE		1 057	832	1 058	832
Likvida medel* vid årets början		4 243	5 300	4 242	5 300
Likvida medel vid årets slut		5 300	6 132	5 300	6 132

* Med likvida medel avses här kassa och bank samt kortfristiga placeringar.

BALANSRÄKNING

MNKR	KONCERNEN			REGIONEN	
	NOT	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2019	UTFALL 2020
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	17	14	14	14	14
Materiella anläggningstillgångar	18	4 482	5 290	4 417	5 229
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		3 954	4 768	3 929	4 743
Maskiner och inventarier		528	522	488	486
Övriga materiella anläggningstillgångar		---	---	---	---
Finansiella anläggningstillgångar	19	110	112	140	142
Summa anläggningstillgångar		4 606	5 416	4 571	5 385
Bidrag till infrastruktur	20	257	242	257	242
Summa bidrag till infrastruktur		257	242	257	242
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.		46	56	46	55
Fordringar	21	816	1 070	849	1 088
Kortfristiga placeringar	22	4 946	5 680	4 946	5 680
Kassa och bank	23	354	451	354	452
Summa omsättningstillgångar		6 162	7 257	6 195	7 275
SUMMA TILLGÅNGAR		11 025	12 915	11 023	12 902
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	24				
Årets resultat		542	858	554	847
Resultatutjämningsreserv		328	328	328	328
Övrigt eget kapital*		2 615	3 167	2 601	3 155
Summa eget kapital		3 485	4 353	3 483	4 330
Avsättningar					
Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	25	3 232	3 384	3 231	3 383
Andra avsättningar	26	5	4	---	---
Summa avsättningar		3 237	3 388	3 231	3 383
Skulder					
Långfristiga skulder	27	1 590	2 187	1 590	2 187
Kortfristiga skulder	28	2 713	2 987	2 719	3 002
Summa skulder		4 303	5 174	4 309	5 189
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		11 025	12 915	11 023	12 902
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	29	3 730	3 600	3 730	3 600
Borgensåtaganden	30	720	1 379	720	1 379
Övriga ansvarsförbindelser	31				

*Övrigt eget kapital 2019 är justerat med anledning av ny koncernstruktur.

NOTER

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020
NOT 1. PATIENT-, TRAFIKANT OCH ANDRA AVGIFTER				
Biljettintäkter, trafiken	117	53	117	53
Patientavgifter	284	304	115	135
Övriga avgifter	5	3	5	3
Summa	406	360	237	191
NOT 2. FÖRSÄLJNING HÄLSO- OCH SJUKVÅRD				
Försäljning hälso- o sjukvård	403	931	403	930
Försäljning av sjukvårdstjänster	337	345	338	345
Försäljning av verksamhet inom habilitering och hjälpmedel	91	89	91	89
Summa	831	1 365	832	1 364
NOT 3. FÖRSÄLJNING INOM REGIONAL VERKSAMHET				
Försäljning inom kulturområdet	1	1	1	1
Försäljning av trafik	366	384	366	384
Försäljning av utbildning	64	64	64	64
Summa	431	449	431	449
NOT 4. ÖVRIGA INTÄKTER				
Bidrag från staten	680	1 446	624	1 392
Försäljning av material o varor	71	60	69	60
Försäljning av medicinska tjänster	92	92	94	94
Försäljning av andra tjänster	173	144	205	182
Övriga intäkter	39	43	40	41
Summa	1 055	1 785	1 032	1 769
NOT 5. PERSONALKOSTNADER				
Lön arbetad tid (t ex månadslön, timlön, jour, ob-tillägg)	3 408	3 627	3 227	3 447
Lön ej arbetad tid (t ex semester, sjuklön)	163	235	155	222
Pensionskostnader	683	484	683	483
Arbetsgivaravgifter	1 244	1 353	1 158	1 263
Kompetensutveckling	73	59	69	57
Övriga personalkostnader (t ex arvoden, friskvård)	77	96	70	88
Inhyrd personal	234	235	234	235
Summa	5 882	6 089	5 596	5 795
NOT 6. KÖPT VERKSAMHET				
Köp utomlänsvård	1 025	917	1 025	914
Köp övrig hälso- och sjukvårdsverksamhet	883	1 493	882	1 498
Köp av tandvårdsverksamhet	26	25	232	228
Köp av verksamhet regional utveckling	714	703	714	703
Verksamhetsanknutna tjänster	420	493	400	474
Summa	3 068	3 631	3 253	3 817

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020
NOT 7. LÄKEMEDEL				
Receptläkemedel	803	842	803	842
Rekvisitionsläkemedel	250	260	250	260
Läkemedelssubventioner	6	17	6	17
Övriga läkemedel	43	36	42	35
Summa	1 102	1 155	1 101	1 154
NOT 8. LOKALKOSTNADER				
Lokalhyror inkl markhyror	106	120	103	128
Energi, bränsle och vatten	73	71	72	70
Fastighetsservice	16	18	16	18
Reparation, underhåll av fastigheter och lokaler	110	118	108	115
Rivningskostnader	50	16	50	16
Summa	355	343	349	347
NOT 9. ÖVRIGA KOSTNADER				
Sjukvårdsmaterial	277	359	256	332
Förbruknings- invent o mtrl	206	247	197	235
Hjälpmedel	140	141	140	141
Tele, post o IT-tjänster	147	154	135	153
Sjukresor, transp o fordonskst	112	139	111	139
Livsmedel, material & varor	66	58	66	58
Övriga lämnade bidrag o gåvor	64	70	64	70
Försäkringar o övr riskkostnad	63	74	63	73
Reparation och underhåll	73	74	64	62
Övriga kostnader	203	163	193	158
Skattekostnad	3	1	---	---
Summa	1 354	1 480	1 289	1 421
NOT 10. AVSKRIVNINGAR				
Byggnader, markanläggningar	143	145	140	143
Maskiner och inventarier	161	164	154	156
Summa	304	309	294	299
NOT 11. SKATTEINTÄKTER				
Preliminär skatt	6 703	6 786	6 703	6 786
Prognos slutavräkning innevarande år	-65	-114	-65	-114
Justeringspost av skatteintäkter fg år	10	-36	10	-36
Summa	6 648	6 636	6 648	6 636
NOT 12. INKOMST- OCH KOSTNADSUTJÄMNING				
Inkomstutjämningsbidrag	1 485	1 548	1 485	1 548
Kostnadsutjämningsbidrag/avgift	240	187	240	187
Regleringsbidrag/avgift	-57	-71	-57	-71
Införandebidrag	---	77	---	77
Summa	1 668	1 741	1 668	1 741

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020
NOT 13. GENERELLA STATSBIDRAG				
Bidrag för läkemedelsförmånen	853	915	853	915
Statsbidrag för mottagning av flyktingar	38	22	38	22
Välfärdsmiljarderna	---	291	---	291
Summa	891	1 228	891	1 228

NOT 14. FINANSIELLA INTÄKTER				
Orealiserade vinster finansiella oms tillg	867	433	867	433
Utdelningar på aktier och andelar	29	41	49	41
Ränteintäkter	5	2	5	3
Resultat vid förs. av finansiella tillgångar	80	---	80	---
Övriga finansiella intäkter	29	31	29	31
Summa	1 010	507	1 030	508

NOT 15. FINANSIELLA KOSTNADER				
Orealiserade förluster finansiella oms tillg	220	93	220	93
Räntekostnader	8	13	8	13
Övriga finansiella kostnader	2	13	2	13
Summa	230	119	230	119

NOT 16. JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER				
Justering för av- och nedskrivningar/utrangeringar	311	309	302	308
Justering för gjorda avsättningar	389	151	388	152
Justering realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	---	-1	---	-1
Upplösning av bidrag till infrastruktur	14	14	14	14
Intäktsförda inv bidrag	-6	12	-6	-12
Övrigt	24	1	23	---
Summa	732	486	721	461

NOT 17. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Förvärvade immateriella tillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	47	21	47	21
Inköp	14	---	14	---
Försäljningar och utrangeringar	-40	---	-40	---
Utgående anskaffningsvärde	21	21	21	21

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020
NOT 17. FORTSÄTTNING				
Ingående ack avskrivning enligt plan	-47	-7	-47	-7
Årets avskrivningar	---	---	---	---
Försäljningar och utrangeringar	40	---	40	---
Utgående ack avskrivningar	-7	-7	-7	-7
Utgående redovisat värde	14	14	14	14

NOT 18. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Mark och byggnader				
Ingående anskaffningsvärde	6 236	6 906	6 149	6 819
Nyanskaffningar	783	970	783	970
Omflyttningar	-5	-12	-5	-12
Avyttringar och utrangeringar	-108	---	-108	---
Utgående anskaffningsvärde	6 906	7 864	6 819	7 777
Ingående ack avskrivning enligt plan				
Årets avskrivningar	-2 915	-2 952	-2 854	-2 890
Avyttringar och utrangeringar	-141	-144	-140	-144
Avyttringar och utrangeringar	104	---	104	---
Utgående ack avskrivningar enligt plan	-2 952	-3 096	-2 890	-3 034
Summa bokfört värde	3 954	4 768	3 929	4 743
Genomsnittlig nyttjadesperiod, år			32	34

Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	1 559	1 673	1 426	1 537
Nyanskaffningar	204	155	197	148
Omflyttningar	5	12	5	12
Avyttringar och utrangeringar	-95	-53	-91	-53
Utgående anskaffningsvärde	1 673	1 787	1 537	1 644
Ingående ack avskrivning enligt plan				
Årets avskrivningar	-1 074	-1 145	-983	-1 049
Avyttringar och utrangeringar	-163	-165	-155	-156
Avyttringar och utrangeringar	92	45	89	47
Utgående ack avskrivningar enligt plan	-1 145	-1 265	-1 049	-1 158
Summa bokfört värde	528	522	488	486
Genomsnittlig nyttjadesperiod, år			10	10

Summa materiella anläggningstillgångar	4 482	5 290	4 417	5 229
---	--------------	--------------	--------------	--------------

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020
NOT 19. FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Aktier och andelar				
Vita Huset i Nyköping AB	---	---	30	30
Kommuninvest Ek Förening*	49	65	49	65
LÖF	40	40	40	40
Övriga aktier och andelar	2	3	2	3
Summa aktier och andelar	91	108	121	138
Långfristiga fordringar				
Förlagslån Kommuninvest AB*	17	---	17	---
Svenskt Ambulansflyg	2	4	2	4
Summa långfristiga fordringar	19	4	19	4
Summa finansiella anläggningstillgångar	110	112	140	142
* Återbetalning av förlagslån och inbetalning av kapitalinsats till Kommuninvest Ekonomisk förening (RF §134/2020)				
NOT 20. BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR				
Citybanan**	257	242	257	242
Summa	257	242	257	242
** Bidraget avser medfinansiering av Citybanan i Stockholm (LF §141/2009) Upplösning av bidraget (resultatförlösning) påbörjades 2013 och sker under 25 år.				
NOT 21. KORTFRISTIGA FORDRINGAR				
Kundfordringar	323	312	318	322
Diverse kortfristiga fordringar	227	428	266	437
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	266	330	265	329
Summa	816	1 070	849	1 088
NOT 22. KORTFRISTIGA PLACERINGAR				
Aktier och andelar	3 383	4 028	3 383	4 028
Obligationer	1 563	1 652	1 563	1 652
Summa	4 946	5 680	4 946	5 680
Därv				
<i>Placeringstillgångar, pensionsmedel</i>				
Aktiefonder	2 773	3 388	2 773	3 388
Övrig ränteförvaltning	1 463	1 552	1 463	1 552
Strukturerade produkter	100	100	100	100
Alternativa placeringar	610	640	610	640
Summa placeringstillgångar, pensionsmedel	4 946	5 680	4 946	5 680
Övriga kortfristiga placeringar	---	---	---	---
Summa	4 946	5 680	4 946	5 680

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020
NOT 23. KASSA OCH BANK				
Kassa	---	---	---	---
Bank	354	451	354	451
Summa	354	451	354	451
NOT 24. EGET KAPITAL				
Årets resultat	542	858	554	847
Resultatutjämningsreserv	328	738	328	738
Övrigt eget kapital	2 615	2 757	2 601	2 745
Summa	3 485	4 353	3 483	4 330
<i>I övrigt eget kapital finns reserverat för:</i>				
- Framtida välfärdsutmaningar			29	29
- Utjämnning av framtida pensionskostnader, LF § 31/2001			82	82
- Pågående utvecklingsprojekt inom områdena psykiatri och vård av sjuka äldre som finansierats med statliga bidrag. Utgående balans 2019 avser kvarstående medel att disponera år 2020.			1	---
Eget kapital har följande uppdelning per nämnd:				
Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalsskolan			112	137
-därv primärvård			1	28
-därv Regionsjukhuset Karsudden			50	47
-därv Dammsdal			61	62
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård			29	34
-därv Hjälpmedelscentralen			18	12
-därv FoU i Sörmland			10	8
-därv länsregionens stöd inkl vård- och omsorgscollege			1	14
Nämnden för kultur, utbildning o friluftsvksamhet			41	41
Regionala utvecklingsnämnden			27	38
Regionstyrelsen och övriga nämnder			3 274	4 080
Summa			3 483	4 330
NOT 25. AVSÄTTNINGAR TILL PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE				
Ingående avsättning	2 843	3 232	2 843	3 231
Pensionsutbetalningar	-56	-64	-56	-64
Nyintjänad pension	256	142	255	142
Nya särskilda avtalspensioner	---	---	---	---
Slutbetalning FAP	4	---	4	---
Ränte- och basbeloppsuppräknings	103	70	103	70
Förändring av löneskatt	76	30	76	30
Övrigt	6	-26	6	-26
Utgående avsättning	3 232	3 384	3 231	3 383

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020
NOT 25. FORTSÄTTNING				
<i>därav</i>				
Pensioner	2 599	2 721	2 598	2 720
Avtals- och visstidspensioner*	3	3	3	3
Löneskatt	630	660	630	660
Summa	3 232	3 384	3 231	3 383
* Antal avtalspensioner	---	---	---	---
Antal visstidspensioner	3	3	3	3
<i>därav förtroendevalda</i>	3	3	3	3
Senast avlästa aktualiseringsgrad, %	97	97	97	97

NOT 26. ANDRA AVSÄTTNINGAR				
Uppskjutna skatter	5	4	---	---
Summa	5	4	---	---

NOT 27. LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Lån i bank	1 570	2 170	1 570	2 170
Förutbetalda investeringsbidrag*	20	17	20	17
Summa	1 590	2 187	1 590	2 187
*Förutbetalda investeringsbidrag ingående värde	4	25	4	25
Nya investeringsbidrag under året	22	4	22	4
Resultatförda investeringsbidrag	-6	-12	-6	-12
Summa förutbetalda investeringsbidrag	20	17	20	17
Återstående antal år, snitt	8	7	8	7

NOT 28. KORTFRISTIGA SKULDER				
Leverantörsskulder	886	1 154	869	1 143
Personalens skatter, avg och löneavdrag	87	95	83	90
Upplupna löner och semesterlöner	301	377	291	366
Kortfristig del av långfristiga skulder	---	200	---	200
Övriga kortfristiga skulder	540	80	619	161
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	899	1 081	857	1 042
<i>därav</i>				
sociala avgifter	282	327	262	306
förutbetalda skatteintäkter	65	215	65	215
avgiftsbestämd ålderspension	163	165	153	156
Summa	2 713	2 987	2 719	3 002

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020
NOT 29. PENSIONSFRÖPLIKTELSE INOM LINJEN				
Ingående ansvarsförbindelse	3 799	3 730	3 799	3 730
Pensionsutbetalningar	-181	-176	-181	-176
Ränte- och basbeloppsuppräknings	112	83	112	83
Förändring av löneskatt	-19	-27	-19	-27
Övrigt	19	-10	19	-10
Summa pensionsförpliktelser	3 730	3 600	3 730	3 600
<i>därav</i>				
Pensionsskuld (intjänad före 1998)	2 997	2 892	2 997	2 892
Särskild löneskatt	728	702	728	702
Övriga pensionsförpliktelser inklusive löneskatt*	5	6	5	6
Summa	3 730	3 600	3 730	3 600

* Regionen har för närvarande pensionsförpliktelser enl PBF som inte börjat utbetalas gentemot sju förtroendevalda. Beräkningarna bygger på antagande om maximalt utfall av avtalade förmåner samt direkt uttag av pension för redan avgångna och vid mandatperiodens utgång för nu aktiva.

NOT 30. BORGENSÅTAGANDEN

Region Sörmland har i april 2013 beslutat ingå borgen såsom för egen skuld för Folkvandvården Sörmland AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 30 mnkr, jämte löpande ränta och kostnader. För detta ska bolaget betala marknadsmässig borgensavgift till regionen enligt av SKR framtagen beräkningsmodell. Folkvandvården Sörmland AB:s låneförpliktelser uppgår per 2020-12-31 till 0 mnkr.

I samband med att Region Sörmland bildades den 1 januari 2019 beslutades om att den propriërborgen för inköp av tåg och högvärdeskomponenter som Kommunalförbundet Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet och Södermanlands kommuner tidigare ingått nu ensamt ska bäras av Regionen (§ 69/18 punkt 5.1.9 i bilaga "Överenskommelse om kollektivtrafik i Södermanlands län"). Högsta belopp för borgen (borgenstak) är 2 820 mnkr. Per 2020-12-31 är borgen utnyttjad till 1 379 mnkr.

NOT 31. ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Region Sörmlands ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 229,8 mnkr och totala tillgångar till 525 483,4 mnkr. Region Sörmlands andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 760,7 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 913,8 mnkr.

MNKR	KONCERNEN		REGIONEN	
	2019	2020	2019	2020

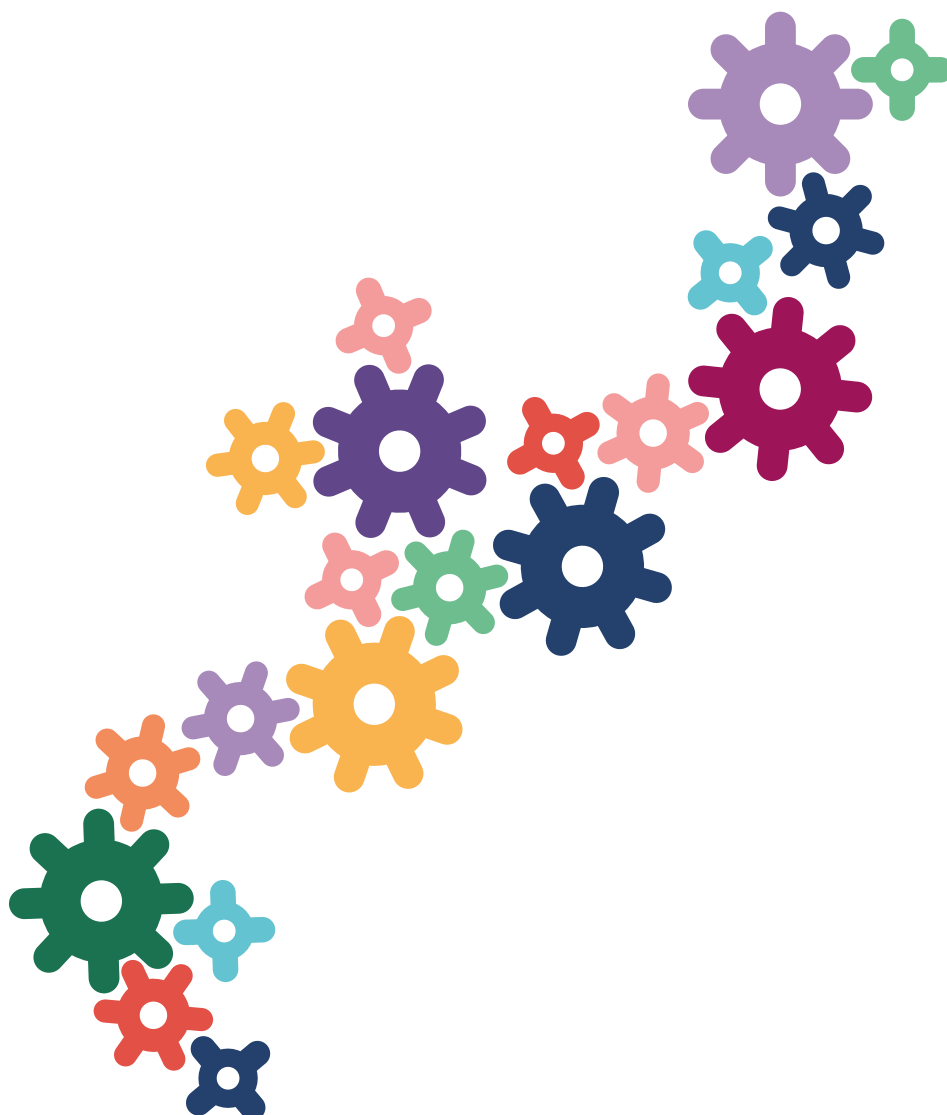
NOT 31. FORTSÄTTNING

Regionen ansvarar som delägare i Patientförsäkringen LÖF för bolagets förbindelser till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie Region Sörmland har att erlägga för vart år som förlust har uppkommit i patientförsäkringen. År 2020 uppgick premien till 46,9 mnkr.

Leasing- och hyresavtal

Framtida avgifter för ej uppsägningsbara operationella leasing-/hyresavtal som överstiger 3 år, mnkr

-med förfall inom 1 år	53	51	34	31
-med förfall senare än 1 år men inom 5 år	146	117	115	89
-med förfall senare än 5 år	169	135	166	122

DRIFTREDOVISNING

MNKR	VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD				SKATTER BIDRAG FINANS	TOTALT		BUD- GET- AVVIK 2020
	INTÄKTER		KOSTNADER					
VERKSAMHETER	2019	2020	2019	2020		2019	2020	
REGIONSTYRELSEN	3 928	5 756	-12 995	-14 531	5	-9 067	-8 770	277
Division Kirurgi	371	498	-3 015	-3 055	0	-2 644	-2 557	83
Division Medicin	97	236	-2 157	-2 382	0	-2 060	-2 146	-64
Division Medicinsk service	822	801	-1 198	-1 304	0	-376	-503	-83
Div. Psykiatri och funktionshinder	75	67	-856	-865	0	-781	-798	3
Div.gem. inkl divisionsledning	469	545	-640	-646	-4	-171	-105	-7
Hälsoval	490	1 150	-2 026	-2 717	0	-1 536	-1 567	-18
Tandvård	14	14	-232	-229	0	-218	-215	4
Övrig hälso- och sjukvård	396	1 016	-799	-1 201	0	-403	-185	102
Kollektivtrafik	0	0	-267	-266	0	-267	-266	20
Regiondirektörens staber	77	102	-224	-282	0	-147	-180	12
Regionservice	855	976	-1 021	-1 128	-19	-166	-171	-14
Region Sörmland IT	245	286	-251	-290	0	-6	-4	-4
Regiongemensamt	17	65	-309	-166	28	-292	-73	243
NÄMNDEN FÖR PRIMÄRVÅRD, RÄTTSPSYKIATRI OCH DAMMSDALSKOLAN	1 346	1 395	-1 362	-1 365	-5	-16	25	35
Primärvård	921	966	-942	-939	0	-21	27	27
Regionsjukhuset Karsudden	325	331	-323	-328	-6	2	-3	7
Dammsdalskolan	100	98	-97	-98	1	3	1	1
ÖVRIGA NÄMNDER	1 297	1 245	-1 568	-1 560	-1	-271	-316	22
Inköpsnämnden	36	38	-36	-38	0	0	0	0
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet	193	186	-320	-319	0	-127	-133	1
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	226	217	-228	-212	0	-2	5	6
Patientnämnden	2	3	-4	-4	0	-2	-1	3
Regionala utvecklingsnämnden	840	801	-976	-983	-1	-136	-183	11
Revision	0	0	-4	-4	0	-4	-4	1
Eliminering regioninterna poster m.m.	-4 039	-4 623	4 043	4 623	1	4	1	1
Verksamhetens nettokostnad	2 532	3 773	-11 882	-12 833	0	-9 350	-9 060	335
Skatterint. utjämn. o gen. statsbidr					9 605	9 207	9 605	224
Verksamhetens resultat	2 532	3 773	-11 882	-12 833	9 605	-143	545	559
Finansiella intäkter och kostnader					302	697	302	240
ÅRETS RESULTAT	2 532	3 773	-11 882	-12 833	9 907	554	847	799

INTÄKTER OCH KOSTNADER 2017-2019, INTERNT - EXTERNT

MNKR	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIK BUDGET 2020	% ÖKNING 2019-2020
Division Kirurgi						
Intäkter, interna	121	284	420	98	322	47,9
Intäkter, externa	94	87	78	85	-7	-10,3
Personalkostnader	-1 217	-1 254	-1 366	-1 167	-199	8,9
Övriga kostnader, interna	-227	-633	-628	-630	2	-0,8
Övriga kostnader, externa	-995	-1 128	-1 061	-1 026	-35	-5,9
Finansnetto	0	0	0	0	0	
Summa	-2 224	-2 644	-2 557	-2 640	83	
Division Medicin						
Intäkter, interna	40	35	174	0	174	397,0
Intäkter, externa	58	62	62	58	4	0,0
Personalkostnader	-660	-677	-784	-647	-137	15,8
Övriga kostnader, interna	-109	-653	-755	-661	-94	15,6
Övriga kostnader, externa	-781	-827	-843	-832	-11	1,9
Finansnetto	0	0	0	0	0	
Summa	-1 452	-2 060	-2 146	-2 082	-64	
Division Medicinsk service						
Intäkter, interna	90	756	740	765	-25	-2,1
Intäkter, externa	63	66	61	69	-8	-7,6
Personalkostnader	-772	-787	-880	-861	-19	11,8
Övriga kostnader, interna	-160	-220	-239	-215	-24	8,6
Övriga kostnader, externa	-192	-191	-185	-178	-7	-3,1
Finansnetto	0	0	0	0	0	
Summa	-971	-376	-503	-420	-83	
Division Psykiatri och funktionshinder						
Intäkter, interna	11	45	36	1	35	-20,0
Intäkter, externa	143	30	31	29	2	3,3
Personalkostnader	-595	-523	-566	-559	-7	8,2
Övriga kostnader, interna	-124	-143	-141	-137	-4	-1,4
Övriga kostnader, externa	-165	-190	-158	-135	-23	-16,8
Finansnetto	1	0	0	0	0	
Summa	-729	-781	-798	-801	3	
Hälsoval						
Intäkter, interna	63	46	98	62	36	113,0
Intäkter, externa	45	444	1 052	460	592	136,9
Personalkostnader	0	0	0	0	0	0,0
Övriga kostnader, interna	-912	-931	-993	-939	-54	6,7
Övriga kostnader, externa	-654	-1 095	-1 724	-1 132	-592	57,4
Finansnetto	0	0	0	0	0	
Summa	-1 458	-1 536	-1 567	-1 549	-18	

MNKR	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIK BUDGET 2020	% ÖKNING 2019-2020
Primärvården						
Intäkter, interna	873	896	947	917	30	5,7
Intäkter, externa	28	25	19	35	-16	-24,0
Personalkostnader	-637	-682	-683	-687	4	0,1
Övriga kostnader, interna	-184	-187	-191	-194	3	2,1
Övriga kostnader, externa	-75	-73	-65	-71	6	-11,0
Finansnetto	0	0	0	0	0	
Summa	5	-21	27	0	27	
Regionsjukhuset Karsudden						
Intäkter, interna	101	103	103	95	8	0,0
Intäkter, externa	187	222	228	225	3	2,7
Personalkostnader	-213	-233	-242	-243	1	3,9
Övriga kostnader, interna	-27	-29	-29	-27	-2	0,0
Övriga kostnader, externa	-61	-56	-57	-55	-2	3,6
Finansnetto	-3	-5	-6	-5	-1	
Summa	-16	2	-3	-10	7	
Dammsdalskolan						
Intäkter, interna	0	0	0	0	0	0,0
Intäkter, externa	95	100	98	101	-3	-2,0
Personalkostnader	-74	-74	-76	-81	5	2,7
Övriga kostnader, interna	-16	-16	-16	-15	-1	0,0
Övriga kostnader, externa	-6	-8	-6	-6	0	-25,0
Finansnetto	1	1	1	1	0	
Summa	0	3	1	0	1	
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård						
Intäkter, interna	109	131	118	100	18	-9,9
Intäkter, externa	95	95	99	116	-17	4,2
Personalkostnader	-51	-54	-53	-54	1	-1,9
Övriga kostnader, interna	-10	-10	-11	-11	0	10,0
Övriga kostnader, externa	-148	-164	-148	-152	4	-9,8
Finansnetto	0	0	0	0	0	
Summa	-5	-2	5	-1	6	
Regionala utvecklingsnämnden						
Intäkter, interna	---	288	254	266	-12	-11,8
Intäkter, externa	---	552	547	579	-32	-0,9
Personalkostnader	---	-81	-90	-88	-2	11,1
Övriga kostnader, interna	---	-27	-12	-3	-9	-55,6
Övriga kostnader, externa	---	-866	-881	-946	65	1,7
Finansnetto	---	-2	-1	-2	1	
Summa	---	-136	-183	-194	11	

MNKR	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIK BUDGET 2020	% ÖKNING 2019-2020
Kultur, utbildning och friluftsvksamhet						
Intäkter, interna	6	8	6	2	4	-25,0
Intäkter, externa	187	185	180	186	-6	-2,7
Personalkostnader	-187	-188	-186	-186	0	-1,1
Övriga kostnader, interna	-46	-48	-51	-50	-1	6,3
Övriga kostnader, externa	-88	-84	-82	-86	4	-2,4
Finansnetto	0	0	0	0	0	
Summa	-128	-127	-133	-134	1	
Regiondirektörens staber, Regionservice, Region Sörmland IT, Inköpsnämnden, Patientnämnden samt Revision						
Intäkter, interna	1 014	1 043	1 224	964	260	17,4
Intäkter, externa	173	172	179	207	-28	4,1
Personalkostnader	-414	-611	-669	-643	-26	9,5
Övriga kostnader, interna	-80	-94	-109	-87	-22	16,0
Övriga kostnader, externa	-1 106	-819	-966	-780	-186	17,9
Finansnetto	-24	-16	-19	-19	0	
Summa	-437	-325	-360	-358	-2	
Regionstyrelsens övriga verksamheter						
<i>Divisionsgemensamt, tandvård, övrig hälso- och sjukvård, kollektivtrafik samt regiongemensamt</i>						
Intäkter, interna	30	403	501	387	114	24,3
Intäkter, externa	429	493	1 139	514	625	131,0
Personalkostnader	-309	-447	-218	-356	138	-51,2
Övriga kostnader, interna	-569	-1 031	-1 431	-685	-746	38,8
Övriga kostnader, externa	-1 016	-783	-858	-1 091	233	9,6
Finansnetto	26	18	24	25	-1	
Summa	-1 409	-1 347	-843	-1 206	363	
Summa nettokostnad	-8 825	-9 350	-9 060	-9 395	335	

INVESTERINGSREDOVISNING

För 2020 uppgår Region Sörmlands investeringar till 1 119 mnkr, vilket är 7 mnkr lägre än budgeterat. I tabellen nedan framgår fördelningen av årets investeringar.

MNKR	UTFALL 2016	UTFALL 2017	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIK
Fastigheter	446	594	803	783	970	930	-40
IT	0	0	0	62	30	22	-8
Hjälpmedel, regionen	28	24	23	26	22	28	6
Hjälpmedel, kommunala	13	16	16	15	11	16	5
Övrig utrustning och inventarier	91	77	99	115	86	130	44
Summa	578	711	941	1 001	1 119	1 126	7

Fastigheter

MNKR	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIK
Strategiska investeringar			
Mälarsjukhuset	156	285	129
Nyköpings lasarett	249	327	78
Kullbergsska sjukhuset	178	113	-65
Regionsjukhuset Karsudden	55	55	0
Länsmuseet	0	0	0
Summa	638	780	142
Hyresgästpassningar/ Fastighetsägar- investeringar	332	150	-182
TOTALT	970	930	-40

Strategiska investeringar

För att möta det växande vårdbehovet i Region Sörmland genomförs nu en av de största satsningarna någonsin inom hälso- och sjukvården. Det innebär att regionen befinner sig i en investeringsintensiv period och ska hantera ett stort antal komplexa lokalförändringsprojekt. I samband med de strategiska fastighetsinvesteringarna tillkommer också ett mycket stort upphandlingsarbete av den medicintekniska (MT) utrustningen till lokalerna. Del av den byggberoende MT utrustningen kommer att hanteras av upphandlad byggentreprenör.

Region Sörmland har också inlett en utvecklingsresa i en allt mer digital värld, vilket ställer andra krav på lösningar av lokaler.

Trots att covid-19 pandemin under året har haft stor påverkan i Region Sörmland har merparten av de planerade om- och nybyggnationerna i länet kunna fortsätta med enbart mindre störningar. Prioritering har varit de strategiska fastighetsinvesteringarna.

Rivningar vid Mälarsjukhuset i Eskilstuna

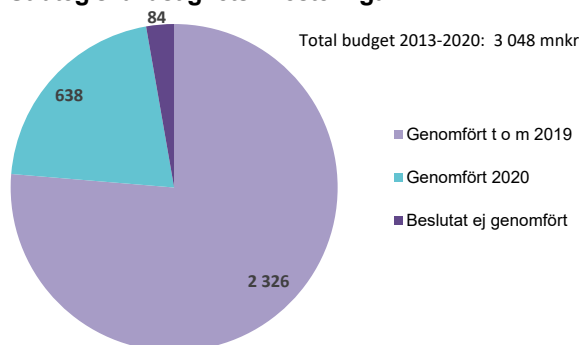
Markarbeten på Nyköpings lasarett

Strategiska investeringar syftar till att ta ett helhetsgrepp kring regionens investeringsbehov och pågår på Mälarsjukhuset (MSE), Kullbergsska Sjukhuset (KSK) och Nyköpings lasarett (NLN). Utgångspunkten är att dessa investeringar ska möjliggöra nya arbetssätt, leda till ökad effektivitet samt trygga den långsiktiga utvecklingen av hälso- och sjukvården och regionens övriga verksamheter.

En uppdatering av fastighetsplanen beslutades i februari 2020 som innebar en ökning av budgetramen med nästan 985 mnkr. Budgeten för MSE och NLN höjdes främst med anledning av att planeringen för nya akut- och operationsbyggnader i Eskilstuna och Nyköping har kommit till nästa fas i projekterings- och byggprocessen där detaljer och riktpolis blivit kända. De fyra nya vårdbyggnader som omfattas av de strategiska fastighetsinvesteringarna är nu beslutade.

Utfallet för 2020 är 638 mnkr vilket är 142 mnkr lägre än budget. Skillnaden innebär en förskjutning till 2021, men beror inte på förändringar i byggplanerna. Budgeten bygger på uppskattad betalplan då leverantörens betalplan inte var känd när budgeten fastställdes.

Strategiska fastighetsinvesteringar

Regionstyrelsen beslutade i juni om ombyggnation av Kullbergsska sjukhuset (KSK), vilket är ett led i den sedan tidigare beslutade strategiska investeringsplanen för KSK. Ombyggnation på tre plan i hus K5 innebär bland annat att antalet enkelrum på sjukhuset ökar samt dagens krav kring arbetsmiljö och hygien tillgodoses.

Efter drygt ett års ombyggnation invigdes i oktober den nya huvudentrén på KSK. Entrén har bättre tillgänglighet, mer plats för service och ljusare miljö. Förutom huvudentrén har ytterligare en entré byggts om för att bli mer tillgänglig för alla, oavsett rörelseförmåga.

Entré på Kullbergsska sjukhuset

På MSE färdigställdes två våningsplan i "höghuset" under året. På plan 7 har kvinnokliniken flyttat in, det är första steget mot en allt mer samlokaliserad kvinnoklinik. På plan 9 har mammografimottagningen fått nya lokaler.

Arbetet med att säkerställa att planering, information samt risk- och konsekvensanalyser inför evakuering, om- och nybyggnation och avstängningar har genomförts regelbundet under året.

Regionsjukhuset Karsudden (RSK) har slutredovisats för etapp ett och två där investeringarna landade cirka 7 mnkr högre jämfört med reviderad budget på 462 mnkr. Budgetramen reviderades med drygt 12 mnkr i samband med beslut i fullmäktige i februari. Tar man hänsyn till att ramen inte fullt

ut har justerats för byggprisökningar under åren så hamnar utfallet nära budgetplan. I april 2018 beslutade landstingsfullmäktige om att höja den strategiska ramen för RSK med 85 mnkr för ny och ombyggnad av personaltorg samt rehabiliteringsenhet. Där beräknades också 20 mnkr redan vara finansierat i etapp ett och två för personaltorget då den var beslutad men ej genomförd. Budgeten för 2020 är 55 mnkr vilket innebär att byggnadstakten för personaltorget och rehabiliteringsenheten i stort gått enligt plan. Utfallet hamnar på 55,3 mnkr och slutredovisningen beräknas ske under 2021.

Nedan följer redovisning av utfall av färdigställda respektive pågående strategiska investeringsprojekt per den 31 december 2020.

STRATEGISKA FASTIGHETS- INVESTERINGAR MNKR		UTGIFTER FRÅN PROJEKTENS START				
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT PER 2020-12-31	PLATS	PROJEKT	BUDGET	ACK UTFALL	AVVIKELSE	%
Rättspsykiatriska sjukhuset Karsudden, Fas 1 och 2	RSK	FSRSK	462	469	-7	-2 %
Summa RSK	RSK		462	469	-7	-2 %
Sörmlands Länsmuseum	MUSEET	13102	320	318	2	1 %
Summa MUSEET	MUSEET		320	318	2	1 %
Påbyggnation av ett plan hus E61	MSE	FS565	55	59	-4	-7 %
Hus E37 Ombyggnation för Habilitering på Näckros	MSE	FS571	40	39	1	3 %
Hus E35 plan 2 och 3 Paramedicin och Neurorehab	MSE	FS531	30	31	-1	-3 %
Hus E19 Anpassning Paramedicin plan 5	MSE	FS543	9	12	-3	-33 %
Hus E19 plan 7, Anpassning för kvinnokliniken *	MSE	FS541	16	10	6	38 %
Hus E19 plan 18	MSE	FS534	6	7	-1	-17 %
Hus E19 plan 17 Anpassning RS-IT	MSE	FS533	6	6	0	0 %
RS-IT flytt från hus E17 till E57	MSE	FS528	5	5	0	0 %
Hus E52 plan 4 Anpassning för ECT från E18	MSE	FS545	4	4	0	0 %
Hus E17 Projektkontor för NCC	MSE	FS567	3	3	0	0 %
Summa MSE	MSE		174	176	-2	-1 %
Godsmottagningen	NLN	FS837	67	76	-9	-13 %
Akuten flytt från hus N3 till N2 plan 2	NLN	FS835	14	15	-1	-7 %
Hus N3 plan 0 städ	NLN	FS839	8	10	-2	-25 %
Hus N5 Åtgärder efter på rivning av hus N6	NLN	FS830	8	7	1	13 %
Hus N2 plan 2 till N9 plan 2	NLN	FS834	6	5	1	17 %
Hus N5 Flytt av sjukhusbibliotek	NLN	FS829	4	4	0	0 %
Flytt av Entré hus N2 plan 1 till N14 plan 2	NLN	FS844	6	4	2	33 %
Summa NLN	NLN		113	121	-8	-7 %
Ny ambulanslokal	KSK	FS404	47	47	0	0 %
Mottagning hus K1 plan 5	KSK	FS442	22	21	1	5 %
Hus K13 Gods och Miljö	KSK	FS416	19	17	2	11 %
Trapphus hus K1	KSK	FS454	9	9	0	0 %
Omlädningsrum	KSK	FS405	8	8	0	0 %
Aktiv Ortopedteknik hus K16 plan 2	KSK	FS410	4	4	0	0 %
Mottagning hus K1 och K4 plan 3	KSK	FS409	3	3	0	0 %
Evakuering bibliotek från hus K7 plan 3 till K15 plan 2	KSK	FS423	1	1	0	0 %
Summa KSK	KSK		113	110	3	3 %
TOTALT			1 182	1 194	-12	-1 %

* Varav årets investeringar är 1 mnkr av utfallet. Återstår -1 mnkr.

STRATEGISKA FASTIGHETS- INVESTERINGAR MNKR	UTGIFTER FRÅN PROJEKTENS START				VARAV ÅRETS INVESTERINGAR		
PÅGÅENDE PROJEKT PER 2020-12-31	BUDGET	ACK UTFALL	ÅTERSTÅR (BU)	%	BUDGET	UTFALL	AVVIK- ELSE
Hus E35 Ombyggnation	342	336	6	2 %	0	0	
Hus E62 Nybyggnation akut- och operationshus	2 235	273	1 962	88 %	300	153	147
Projektering övergripande FS	0	36	-36		-15	2	
Förberedande arbete inför E62-projektet	30	31	-1	-3 %	0	15	-15
Hus E19 Ombyggnation Kvinnokliniken	16	17	-1	-6 %	0	8	-8
Fjärrvärme/Fjärrkyla	0	10	-10		0	8	
Spill- och dagvatten	0	8	-8		0	8	
Ny kulvert hus E62	0	1	-1		0	1	-1
Summa MSE	2 623	712	1 911	73 %	285	195	90
Hus N55 Länbyggnad inkl ny entré och vårdlokaler	383	227	156	41 %	170	159	11
Projektering övergripande FS	0	175	-175		-14	38	-52
Hus N54 Nybyggnation akut- och operationshus	458	64	394	86 %	170	52	118
Övriga projekt	18	18	0				
Summa NLN	859	484	375	44 %	326	249	77
Ny vårdbyggnad hus K21	220	152	68	31 %	100	97	3
Projektering övergripande FS	0	122	-122		-21	23	-44
Hus K1 ombyggnation akut dagsjukvård	27	40	-13	-48 %	10	2	8
Kemlab glasgång hus K6 plan 3	23	30	-7	-30 %	0	0	0
Hus K3 ombyggnation akutmottagning	37	29	8	22 %	2	29	-27
Hus K2 ny entré.	22	23	-1	-5 %	5	7	-2
Hus K5 plan 4 Ombyggnation vårdplatsenhet	30	5	25	83 %	0	5	-5
Mottagning hus K5 plan 5	30	5	25	83 %	0	5	-5
VPE hus K5 plan 6	42	5	37	88 %	0	5	-5
Hus K8 plan 2 Medicinsk Fysik och Teknik	0	4	-4		0	4	-4
Hus K5, Fläktrum	0	1	-1		0	1	-1
Övriga kostnader pga FS	0	1	-1		0	0	0
Övriga projekt	12	12	0				
Summa KSK	462	449	13	3 %	96	178	-82
Rehab- och personaltorg	105	129	-24	-23 %	55	55	0
Summa RSK	105	129	-24	-23 %	55	55	0
TOTALT	4 049	1 774	2 275	56 %	762	677	85

Fortlöpande hyresgästpassningar och fastighetsägarinvesteringar

Övriga projekt som faller under benämningen hyresgästpassningar och fastighetsägarinvesteringar inklusive energi har pågått i en betydligt högre takt under 2020 än vad som budgeterats och redovisar ett utfall på 332 mnkr, vilket är 183 mnkr högre än budgeterad plan. I motsvarande grad har budgetplanen för de kommande årens investeringar reducerats.

Bland beslut som regionstyrelsen eller regionfullmäktige fattat under 2020 för större hyresgästpassningar kan följande nämnas.

Nyköpings lasarett (NLN)

- Patienter i akut behov av psykiatrisk hjälp ska känna sig trygga med att hänsyn tas till deras integritet samt insyn från allmänheten och andra verksamheter på sjukhuset förhindras när de söker vård. Regionstyrelsen beslutade i februari om en ökad budget med 10 mnkr för ombyggnation av psykiatriska kliniken akutintag på NLN.
- Kvinnokliniken på NLN är i stort behov av ombyggnation av sina lokaler i hus N1 plan 5. För att säkerställa kostnader och omfattning beslutade regionstyrelsen om en förstudie avseende ombyggnation för denna verksamhet.
- Ombyggnation av hus N10, plan 6 som är en konsekvens av de strategiska fastighetsinvesteringarna på sjukhuset men även en anpassning utifrån de behov av utökning som finns på kliniken av bland annat behandlingsplatser.
- Ombyggnation av hus N6 plan 1, för klinisk fysiologi på NLN.
- Regionfullmäktige fattade beslut om ombyggnation av lokaler för medicinkliniken i hus N8 och N9 plan 1, där idag onkologimottagningen bedriver sin verksamhet. Anpassning av lokaler för medicinkliniken och klinisk fysiologi är en konsekvens av de stora ombyggnationer som de strategiska investeringarna innebär. Verksamheterna har under åren blivit allt mer spridda på sjukhusområdet och kan med ovanstående beslut åter få en mer samlad verksamhet.
- Genomförande av förstudie avseende ombyggnation på intensivvårdsavdelningen. Utifrån erfarenheter av covid-19-pandemin ses ett behov av att anpassa delar av intensivvårdsavdelningen. Behovet är baserat på förändrade prioriteringar och arbetssätt, att underlätta bemanning och för att möta behoven och bibehålla patientsäkerheten.

Mälarsjukhuset (MSE)

- Ombyggnation i hus E40 plan 2. Sedan 2016 har Region Sörmland ett diagnostiskt centrum i syfte att snabbare utreda patienter med misstanke om allvarlig sjukdom. Denna länsövergripande verksamhet är koncentrerad till MSE och är en sektion under infektions- och lungkliniken. Verksamheten har nu flyttat in i nyrenoverade lokaler.

Kullbergsska sjukhuset (KSK)

- Under året har ombyggnation av dialysmottagningen färdigställts. Lokalen överlämnas till verksamheten i januari 2021 för klinisk och teknisk driftsättning. Verksamhetsstart planeras senare under våren.

Dialysmottagningen på Kullbergsska sjukhuset

Länet övergripande

- Inom primärvården har fokus under året varit att se över flöden och anpassa lokalerna för att separera patienter med misstanke om covid-19 från övriga besökare. Planerade större lokalförändringsprojekt har på grund av pandemin förskjutits, då personer som skulle arbetat med projekten varit utlånade till annan verksamhet.
- Om och nybyggnad av ett nytt övergripande rörpostsystem för hela MSE, NLN och KSK. Regionfullmäktiges beslut att installera rörpost på länets sjukhus tillgodoser verksamheternas krav på transportsystem för "smågods". Med ett utbyggt rörpostsystem kan verksamheterna effektivisera hanteringen av medicinska produkter såsom prover, blod och läkemedel. Systemet kommer även att kunna användas till transporter av annat mindre gods såsom exempelvis post och förbrukningsmaterial.
- Lokaler för ambulansstationen i Strängnäs är inte anpassade till hur modern ambulansverksamhet bedrivs idag, dessutom har den lokala infrastrukturen gjort att stationen inte längre är optimalt placerad på orten. Regionstyrelsen beslutade att genomföra en förstudie avseende ny ambulansstation samt i väntan på denna, hyr regionen moduler för delar av verksamheten.

I tabellen nedan och i tabellen på nästa sida redovisas utfall för färdigställda respektive pågående investeringsprojekt den 31 december 2020.

HYRESGÄST- OCH FASTIGHETSÄGAR- INVESTERINGAR MNKR	UTGIFTER FRÅN PROJEKTENS START				VARAV ÅRETS INVESTERINGAR		
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT PER 2020-12-31	BUDGET	ACK UTFALL	AVVIK- ELSE	%	BUDGET	UTFALL	AVVIK- ELSE
Hus E55 E56 ombyggnation paramedicin	11	17	-6	-55 %			
Hus E55, plan 3 och 4, Ombyggnad av ventilation	14	14	0	0 %			
Vårdcentralen City Enheten hållbar utveckling	4	4	0	0 %			
Vårdcentralen Skiftinge ökad yta	3	3	0	0 %			
Hus E54 anpassning ny CT	1	2	-1	-100 %			
Hus E42 plan 2-3 Årsentreprenör	2	2	0	0 %	2	2	0
JN2 flytt av JN1	2	2	0	0 %	0	2	-2
Vårdcentralen Strängnäs Nytt miljöhus	1	1	0	0 %			
Hus E35 plan 7 Utbyte signalsystem	1	1	0	0 %			
Vårdcentralen City byte stammar torpgrund	1	1	0	0 %			
Summa NORRA	40	47	-7	-18 %	2	4	-2
Vårdcentralen Åsida lokalanpassing	33	33	0	0 %	0	-1	1
Hus N1 framtidens vårdavdelning	5	5	0	0 %			
Hus N14-18 Omdränering fuktskydd KV	4	4	0	0 %	4	4	0
Hus N1 plan 5 Framtidens kök Kvinnokliniken	2	2	0	0 %	1	1	0
Solceller Hus N10-N12	1	1	0	0 %			
Skyltning 2019	1	1	0	0 %			
Hus N12 plan 5 Framtidens kök Barnkliniken	1	1	0	0 %	1	1	0
Hus N29 Anpassning lokaler för NUM	1	1	0	0 %	1	1	0
Summa SÖDRA	48	48	0	0 %	7	6	1
Hus K1 plan 4 anpassning av två operationssalar	38	38	0	0 %			
Hus K1 plan 2 Specialistsjukvårdshemmet	3	5	-2	-67 %	3	4	-1
Administrativa Paviljonger	1	1	0	0 %			
Nytt personalrum Habiliteringen.	1	1	0	0 %	1	1	0
Summa VÄSTRA	43	45	-2	-5 %	4	5	-1
TOTALT	131	140	-9	-7 %	13	15	-2

HYRESGÄST- OCH FASTIGHETSÄGAR- INVESTERINGAR MNKR PÅGÅENDE PROJEKT PER 2020-12-31	UTGIFTER FRÅN PROJEKTENS START				VARAV ÅRETS INVESTERINGAR		
	BESLUTAD UTGIFT	ACK UTFALL	AVVIK- ELSE	%	BUDGET	UTFALL	AVVIK- ELSE
Hus E35 Ombyggnation	342	336	6	2 %	0	0	0
Hus E05 och E06 (Skålen 1 och 2) ombyggnad personalbostäder	35	38	-3	-9 %	19	13	6
Hus E55, plan 3, behandlingsrum för medicinkliniken	25	31	-6	-24 %	0	3	-3
Ombyggnation neonatal	14	14	0	0 %	0	1	-1
Hus E40 plan 2, Anpassning för Diagnostiskt centrum	13	14	-1	-8 %	13	11	2
Hus E54 och E61 plan 2, Strålbunker	45	13	32	71 %	10	13	-3
Hus E53 plan 4, Ombyggnation HIA	7	7	0	0 %	1	2	-1
Hus E37 Fuktutredning och åtgärd	7	7	0	0 %	0	7	-7
Rörpost	63	6	57	90 %	1	2	-1
Hus E43 plan 2, Ombyggnation för Vuxen Ät.	5	5	0	0 %	2	5	-3
Nybyggnad av förråd, etapp 1	5	5	0	0 %	4	4	0
Övriga projekt under 100 prisbasbelopp					0	88	-88
Summa NORRA	561	476	85	15 %	50	149	-99
Kraftförsörjning KSK	35	32	3	9 %	0	24	-24
Dialysmottagning	21	21	0	0 %	14	19	-5
Åtgärder brandcellstättning	0	18	-18		0	0	0
Övriga projekt under 100 prisbasbelopp					3	17	-14
Summa VÄSTRA	56	71	-15	-27 %	17	60	-43
Hus N4 Produktionskök *	82	116	-34	-41 %	33	7	26
Hus N14 Psykiatriska kliniken öppenvård *	77	100	-23	-30 %	0	-3	3
Folktandvården Hus N21-N22, lokalanpassning	16	27	-11	-69 %	0	12	-12
Kraftförsörjning NLN	125	26	99	79 %	0	26	-26
Åtgärder brandcellstättning	0	21	-21		0	3	-3
Hus N10 plan 6, Anpassning av dagavd. Onkologmottagning	24	21	3	13 %	19	21	-2
Vårdcentralen Åsidan borrhål vid hus N19-N25	19	19	0	0 %	0	9	-9
Hus N15, intag psykiatriska kliniken	26	14	12	46 %	16	12	4
Hus N1 plan 7-10 framtidens kök	0	10	-10		0	3	-3
Hus N2 plan 3, genomlysningslab, Radiologiska kliniken	9	5	4	44 %	8	4	4
Övriga projekt under 100 prisbasbelopp					0	24	-24
Summa SÖDRA	378	359	19	5 %	76	118	-42
TOTALT	995	906	89	9 %	143	327	-184

*Delvis belastat med investeringsutgifter för andra projekt. Under utredning för korrigering.

IT

Region Sörmland håller på att anskaffa ett nytt vårdinformationsstöd tillsammans med åtta andra regioner. Driftstarten beräknas ske tidigast 2023 vilket innebär en förskjutning mot ursprunglig plan. Utfallet uppgår till totalt 14 mnkr sedan tidigare år och avviker mot tidigare budget med 16 mnkr på grund av att man inte visste fullt ut hur avtalet skulle utformas när budgeten fastställdes för 2019 - 2021. Med hänsyn till detta är investeringsbudgeten minskad från tidigare 100 mnkr till totalt 47 mnkr.

Övriga IT-investeringar inom Region Sörmland IT blev 8 mnkr högre än budgeterat. Lagring till fil har blivit mer än dubbelt så dyrt som planerat. Lagring block blev också betydligt dyrare än planerat. Då serverutnyttjandet ökat avsevärt brantare än planerat och större efterfrågan på videokonferensutrustning har skett under årets pandemi, har regionen forcerat översynen av serverplattformen.

Hjälpmedel

Investeringar i hjälpmedel blev betydligt lägre än budgeterat och även jämfört med föregående år. Inom regionala hjälpmedel har investeringarna minskat i samtliga sektorer med undantag för manuella rullstolar och madrasser. Inom kommunala hjälpmedel är trenden densamma, minskning inom samtliga sektorer. Verksamheten ser den minskande efterfrågan som en effekt av covid-19.

Övriga investeringar i utrustning och inventarier

Medicinteknisk utrustning

Utfallet för medicinteknisk utrustning blev 16 mnkr lägre än budgeterat. I utfallet ingår cirka 22 mnkr i akutinvesteringar kopplade till covid-19 pandemin samt cirka 19 mnkr som avser tidigare års ansök-

ningar men som belastar 2020. Den i övrigt låga investerings-nivån beror till viss del på att verksamheterna har varit upptagna med att hantera pandemin och därför ej har haft tid eller möjlighet att avropa eller delta i upphandlingsprocessen. Den största avvikelserna finns inom radiologin där cirka 33 mnkr ej har genomförts (delvis även beroende av förskjutningar i byggplaneringen). I den totala avvikelserna ingår primärvården med 1 mnkr lägre investeringsvolym då investeringsbehoven bedöms vara lägre jämfört med den budgetram verksamheten har.

MNKR	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIKELSE
Regionstyrelsen	77	93	16
Nämnden för primärvård, rättspsykiatri samt Dammsdalsskolan	1	2	1
Totalt	78	95	17

Övrig utrustning

Utfallet för övrig utrustning (exklusive medicinteknisk) blev 26 mnkr lägre än budgeterat. Den största avvikelserna avser billeasing budgeterad till 10 mnkr för 2020 medan utfallet blev 0 mnkr då leasingupplägget är av varianten operationell leasing vilket innebär att den inte klassas som investering.

Investering och implementering av kommunikationsradiosystemet Rakel i alla bussar har slutförts. Utbyte av 17 realtidskyltar är gjorda och fler kommer att bytas ut under nästa år. Likaså har utbyte av hårdvaran till biljettsystemet i bussarna påbörjats vilket är en investering som också kommer att fortsätta nästa år. Investeringarna medfinansieras både via statliga bidrag och via trafikföretagen vilket till viss del förklarar avvikelserna mot budget.

Investeringssumma per nämnd redovisas i tabellen nedan.

MNKR	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIKELSE
Regionstyrelsen	1 080	1 063	-17
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	33	45	12
Nämnden för primärvård, rättspsykiatri samt Dammsdalsskolan	1	3	2
Nämnden för Kultur, utbildning och friluftsvksamhet	4	6	2
Regionala utvecklingsnämnden	1	9	8
Summa	1 119	1 126	7

Bolag

VITA HUSET I NYKÖPING AB

	2019	2020
Ägarandel (Region Sörmland, %)	100	100
Resultat (mnkr)	3	1
Balansomslutning (mnkr)	68	62
Soliditet (%)	43	51

Aktierna i bolaget Länstrafiken Sörmland AB överläts först från Sörmlands kollektivtrafikmyndighet till Region Sörmland i samband med bildande av Region Sörmland. Aktierna överläts sedan den 17 december 2019 till Vita Huset i Nyköping AB varför bolaget verkat som dotterbolag till Vita Huset under hela 2020. Bolagets verksamhet ligger främst i att äga och förvalta bussdepåer inom länet. Diskussioner har förts i styrelserna under året om överlåtelse av anläggningstillgångarna till Region Sörmland i syfte att effektivisera hanteringen av depåerna. VD har fått i uppdrag att marknadsvärdera bussdepåerna som underlag för bedömning av bland annat skattekonsekvenser.

2020 års pandemi har även drabbat bolagskoncernen, framförallt Folktandvården. Tidiga prognoser pekade på en historisk ekonomisk förlust 2020 för bolaget, men man har klarat situationen förvånansvärt bra. Moderbolaget har vid delåret ännu inte tvingats ta till stödåtgärder annat än att ägardirektivet skrevs om till stämman i maj utifrån den uppkomna situationen.

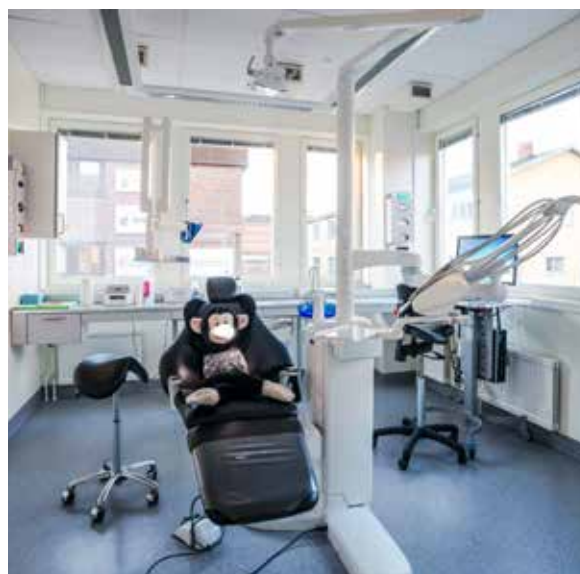
Resultatet blev 1 mnkr vilket är 1 mnkr bättre än budget och beror främst på utdelning från Folktandvården med 1 mnkr. Bolagets soliditet liksom likviditet har förbättrats under 2020.

FOLKTANDVÅRDEN SÖRMLAND AB

	2019	2020
Ägarandel (Vita Huset, %)	100	100
Resultat (mnkr)	5	4
Balansomslutning (mnkr)	127	137
Soliditet (%)	32	29
Medeltal anställda	477	472

Av 2020 kommer de flesta troligen att minnas pandemin som slog till över hela världen. Även Folktandvårdens verksamhet påverkades kraftigt. Året började mycket bra och resultatet låg klart över förväntan. När coronaviruset slog till drog tandvården i Sverige i nödbromsen och man befärade stora intäktsbortfall, permitteringar och växande vårdskuld. Folktandvården beräknade under våren att årets resultat skulle bli kraftigt negativt och att man inte planerade för att stänga ned några delar av verksamheten eller kortidspermittera personal.

Under pandemin genomförde man de planerade projekt och aktiviteter som gått att genomföra som digital och vårdrelaterad utveckling. Bland annat har hemtandvården utbildats inom demensvård och Silviacertifierats i år som första tandvårdsaktör i Sverige. Aktiviteter som försattes i viloläge var stora delar av planerad kompetensutveckling, marknadsföring och andra aktiviteter. Fysiska möten har blivit digitala och arbetssätt har snabbt anpassats.

Region Sörmland och Folk tandvården har lyckats hitta leverantörer för munskydd, handskar, handsprit med mera. Väntetiderna för befintliga kunder har aldrig varit så korta som nu och kunder med akuta besvär har kunnat få hjälp.

Under året har antal kunder hos Folk tandvården ökat med 2 485 kunder. Ökningen ligger främst inom vuxna över 24 år.

Tillgängligheten är 98 % och årets nöjdhetsindex visar 75,1 vilket vittnar om mycket nöjda kunder.

Folk tandvården har 490 anställda, vilket är en minskning med 8 medarbetare jämfört med 2019. Personalomsättningen är 9,2% och sjukfrånvaron har av naturlig orsak ökat till 11 %.

Årets rörelseresultat före dispositioner blev till slut +3 mnkr istället för befarade -34 mnkr som prognosen pekade på under våren. Soliditeten minskade från 32 % till 29 % vilket fortfarande är en bra nivå.

Folk tandvårdens uppfyllnad av samhällsansvaret är gott.

LÄNSTRAFIKEN SÖRMLAND AB

	2019	2020
Ägarandel (Vita Huset, %)	100	100
Resultat (mnkr)	2	2
Balansomslutning (mnkr)	41	43
Soliditet (%)	96	97

Bolagets uppdrag består i att biträda Region Sörmland i arbetet med att ta fram förslag till inriktning för depåverksamheten i Sörmland, samt förvalta, förvärva och sälja fastigheter. Vidare ska

ingångna avtal förvaltas till stöd för den regionala kollektivtrafik som Region Sörmland ansvarar för enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik.

Aktierna i bolaget överläts först från Sörmlands kollektivtrafikmyndighet till Region Sörmland i samband med bildande av Region Sörmland. Aktierna överläts sedan den 17 december 2019 till Vita Huset i Nyköping AB varför bolaget verkat som dotterbolag till Vita Huset under hela 2020. Bolagets verksamhet ligger främst i att äga och förvalta bussdepåer inom länet. Diskussioner har förts i styrelserna under året om överlåtelse av anläggningstillgångarna till Region Sörmland i syfte att effektivisera hanteringen av depåerna. VD har fått i uppdrag att marknadsvärdera bussdepåerna som underlag för bedömning av bland annat skattekonsekvenser.

Under året har arbete med bussdepåerna i Strängnäs och Eskilstuna utförts.

Bussdepå Strängnäs

Beslut om investering i gas-/el-infrastruktur fattades i februari 2021 och projektarbetet pågår. Investeringen ska finansieras av Strängnäs kommun. Bygglov för gastanknings-anläggningen är godkänt.

Under året har oljeavskiljaren bytts ut och ett internt rörsystem med ett antal rensbrunnar har förbättrats.

Bussdepå Eskilstuna

Antal gastankningsplatser har utökats på depån med 10 st.

För att säkerställa god hantering av återvinning från depån, upprättades vår-sommaren 2020, en mer ordnad plats för återvinningen.

Under året har fasad och fönster på kontorsbyggnaden renoverats.

Måluppfyllelse

MEDBORGARPERSPEKTIVET

Medborgarperspektivet beskriver sörmlänningarnas behov, levnadsvanor och hälsoläge. Perspektivet utgår från medborgarens förväntningar och förutsättningar.

Medborgare innefattar bland annat patient, elev, deltagare, besökare, anhörig och kund. Indikatorerna i perspektivet redovisas på helår. De aktiviteter som under 2020 genomförts för att nå medborgarperspektivets strategiska mål redovisas under verksamhetsperspektivet. Främst under rubrikerna "Region Sörmland har ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt", "Region Sörmland har en god,

säker, tillgänglig och kvalitativ vård", "Region Sörmland präglas av jämlikhet och jämställdhet, icke-diskriminering, normmedvetenhet och inkludering" samt "Region Sörmland bidrar till en god regional utveckling". Verksamhetsperspektivet beskriver hur förutsättningar skapas för en ständig utveckling och förbättring av verksamheten i syfte att stödja de politiska målen i medborgarperspektivet.

INDIKATOR	UTFALL	MÅLVÄRDE	KOMMENTAR
♦ Andel i olika befolkningsgrupper med ett gott självskattat hälsotillstånd	69 %	75 %	Källa: Hälsa på lika villkor? (2018-2020) Kvinnor 66 %, Män 71 %
♦ Andel rökare i Sörmland	8 %	max 7 %	Källa: Hälsa på lika villkor? (2018-2020) Kvinnor 6 %, Män 10 %
♦ Andel områden med god patient- /brukar- / resenär- /kundnöjdhet	75 %	80 %	
♦ Andel öppet arbetslösa i Sörmland	4,8 %	4 %	Källa: Arbetsförmedlingen December 2020 Kvinnor 4,4%, Män 5,1 %

REGION SÖRMLAND HAR EN GOD, JÄMLIK FOLKHÄLSA I SYFTE ATT BLI SVERIGES FRISKASTE LÄN

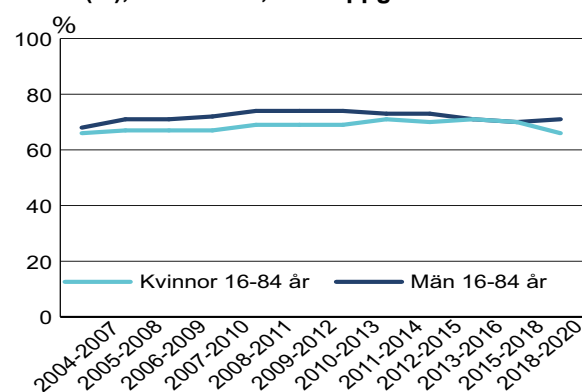
Region Sörmland siktar på att bli Sveriges friskaste län. Folkhälsan har under en lång tid haft en positiv utveckling i hela befolkningen men skillnaden mellan olika grupper ökar. Både generella och riktade insatser behövs för att nå målet. Region Sörmlands alla verksamheter tillsammans med andra aktörer bidrar till att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i länet.

Generellt har 2020 varit ett intensivt år för regionens folkhälsoarbete, då både orsakerna och effekterna av coronapandemin visat på stora kopplingar till folkhälsan. Under året har uppsökande arbete med riktad information om pandemin till medborgarna genomförts. Det har främst varit interkulturellt riktade insatser och insatser till målgrupperna barn och unga samt hur föräldrar och medarbetare kan prata med barn om pandemin och den kris som det medför. Regionens hälsoinformatörer har informerat allmänheten om pandemin och delat ut material på flera olika språk.

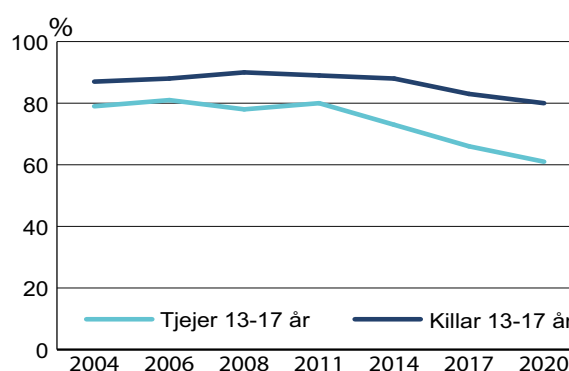
Allmänt hälsotillstånd

Sedan 2004 har andelen som upplever sin hälsa som mycket bra eller bra varit ungefär 70 % i den vuxna befolkningen. Fler män än kvinnor uppger att de mår bra. I den nationella enkätundersökningen Hälsa på lika villkor? uppger 71 % av männen och 66 % av kvinnorna, i åldern 16-84 år, i Sörmland att de mår bra. I riket som helhet uppger 72 % att de mår mycket bra eller bra, 75 % av männen och 70 % av kvinnorna. Andelen skiljer mellan landets regioner från 66 % som lägst till 76 % som högst. Bland sörmländska elever på högstadiet och gymnasiet har andelen som mår bra varit ungefär 80 % bland tjejer och närmare 90 % bland killar mellan 2004 och 2011. De senaste tio åren ses en nedåt-

Andel (%), i Sörmland, som uppger att de mår bra

Källa: Hälsa på lika villkor?

Källa: Liv & Hälsa ung

gående trend, framförallt bland tjejer. Andelen tjejer som uppger att de mår bra har minskat med nitton procentenheter, från 80 % 2011 till 61 % 2020. Motsvarande minskning för killar är nio procentenheter, från 89 % till 80 % som uppger att de mår bra.

Andelen som mår bra skiljer sig mellan olika grupper i befolkningen. Det finns skillnader mellan kvinnor och män och mellan olika åldersgrupper. Tjejer i årskurs 9 är de som i lägst utsträckning uppger att de mår bra. Regionens mål, att 75 % ska må bra, uppnås bland killar på högstadiet och gymnasiet.

Andel (%), i Sörmland, som uppger att de mår bra

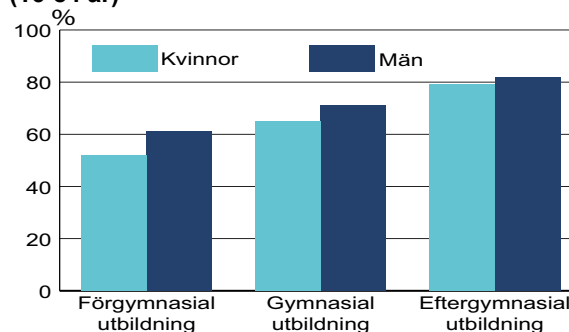
	KVNNOR/ TJEJER	MÄN/ KILLAR	TOTALT
Årskurs 7 *	64 %	82 %	73 %
Årskurs 9 *	57 %	79 %	68 %
Årskurs 2 gymnasiet *	60 %	77 %	69 %
16-84 år **	66 %	71 %	69 %

* Källa: Liv & Hälsa ung 2020

** Källa: Hälsa på lika villkor? 2020

Det finns också skillnader mellan grupper med olika utbildningsnivå, när det gäller andel som mår bra. Dessa skillnader finns såväl i Sörmland som i riket som helhet. Exempelvis är det mer än 25 procentenheters skillnad mellan kvinnor med förgymnasial utbildning och kvinnor med eftergymnasial utbildning (52 % respektive 79 %).

Andel (%), i riket, som uppger att de mår bra (16-84 år)

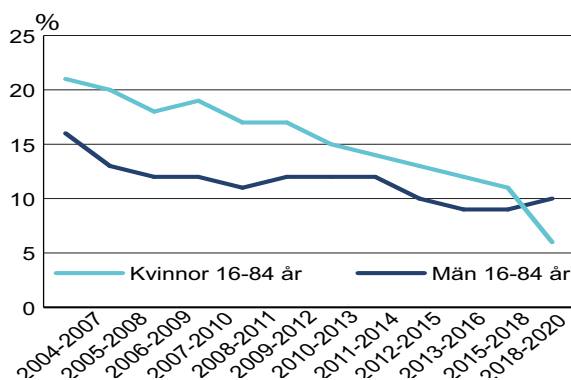
Källa: Hälsa på lika villkor? 2020

Dagligrökning

Tobaksrökning är en av de främsta förebyggbara riskfaktorerna för olika sjukdomar och för tidig död. Ungefär 12 000 personer per år dör i Sverige till följd av rökning och cirka 100 000 drabbas av rökrelaterade sjukdomar. Regionens mål är att andelen dagligrökare ska vara lägre än eller lika stor som andelen dagligrökare i riket. Sedan 2016 står Region Sörmland bakom "Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025", som har målsättningen att mindre än 5 % av befolkningen röker år 2025.

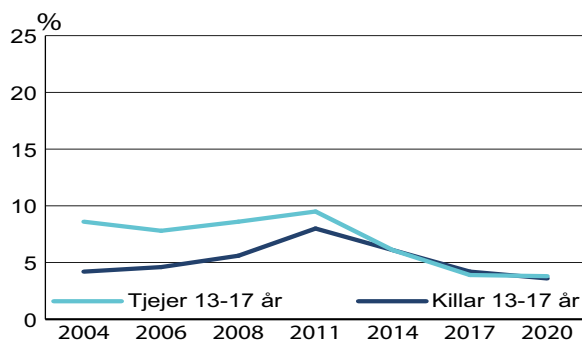
Andelen dagligrökare i Sörmland har minskat under en lång period. Enligt enkäten Hälsoundersökning 1990 (HU-90) rökte 29 % av den vuxna befolkningen. I den senaste nationella undersökningen Hälsa på lika villkor? uppgav 8 % av sörmlänningarna att de röker dagligen (6 % av kvinnorna och 10 % av männen). I riket är motsvarande andel 7 %, bland både kvinnor och män. I Sörmland har andelen kvinnor som röker dagligen minskat från 11 % till 6 % mellan de två senaste mätningarna. Även bland ungdomar har andelen dagligrökare minskat från 2011 till 2020. Bland elever på högstadiet och gymnasiet röker 4 % dagligen år 2020.

Andel (%), i Sörmland, som röker dagligen

Källa: Hälsa på lika villkor?

Andel (%), i Sörmland, som röker dagligen

Källa: Liv & Hälsa ung

Bland elever i årskurs 7 är andelen dagligrökare låg. I årskurs 9 samt årskurs 2 på gymnasiet är andelen kvinnor som röker dagligen nästan lika hög som i den vuxna befolkningen.

Andel, i Sörmland, som uppger att de röker dagligen

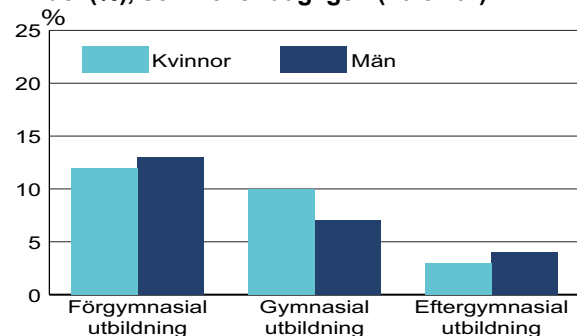
	KVINNOR/ TJEJER	MÄN/ KILLAR	TOTALT
Årskurs 7 *	1 %	2 %	2 %
Årskurs 9 *	5 %	5 %	5 %
Årskurs 2 gymnasiet *	7 %	4 %	6 %
16-84 år **	6 %	10 %	8 %

* Källa: Liv & Hälsa ung 2020

** Källa: Hälsa på lika villkor? 2018-2020

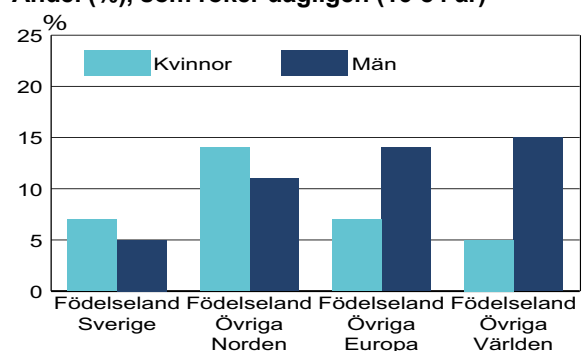
På samma sätt som andelen som mår bra skiljer sig mellan grupper med olika utbildningsnivå så skiljer andelen dagligrökare mellan dessa grupper. Bland personer som har förgymnasial utbildning röker 13 % medan 4 % av dem med eftergymnasial utbildning röker. Det finns också skillnader i daglig rökning beroende på födelseland. Lägst andel rökare finns i gruppen personer som är födda i Sverige. I gruppen som är född i övriga Norden är andelen kvinnor som röker dagligen något högre än andelen män som röker dagligen. Bland personer som är födda utanför Norden är förhållandet det motsatta, betydligt högre andel män än kvinnor röker dagligen.

Andel (%), som röker dagligen (16-84 år)

Källa: Hälsa på lika villkor? 2020

Andel (%), som röker dagligen (16-84 år)

Källa: Hälsa på lika villkor? 2020

REGION SÖRMLAND HAR NÖJDA KUNDER/PATIENTER/BRUKARE/ RESENÄRER/ BESÖKARE/ DELTAGARE/ ELEVER

Medborgarnas nöjdhet med regionens tjänster fångas upp genom flera olika mätningar och undersökningar. Indikatorn som mäter medborgarnas nöjdhet med regionens tjänster är en sammanvägning av flera olika mätningar. Målet är att 80 % av mätningarna som ingår i indikatorn ska nå sitt målvärde. Det är inte alla verksamheter som mäts årligen, resultaten från de senast tillgängliga mätningarna ingår i indikatorn.

Mätningar som ingår i indikatorn 2020:

Nationell patientenkät:

- Primärvård, helhetsintryck
- Akutmottagningar, helhetsintryck
- Öppen specialiserad sjukhusvård, helhetsintryck
- Sluten specialiserad sjukhusvård, helhetsintryck
- Öppen vuxenpsykiatri, helhetsintryck
- Öppen barn- och ungdomspsykiatri, helhetsintryck
- Rättspsykiatrisk vård, delaktighet och involvering

Övriga mätningar:

- Kollektivtrafik, nöjda med den allmänna kollektivtrafiken
- Kollektivtrafik, nöjda med den särskilda kollektivtrafiken
- Sjukresor, synpunkter på resor
- Dammsdal, nöjda elever
- Hjälpmedelscentralen, nöjda förskrivare

Under 2020 nådde 75 % av mätningarna sitt målvärde. Det är en förbättring jämfört med föregående år (70 %) men målet nås inte riktigt.

Nationella patientenkäten

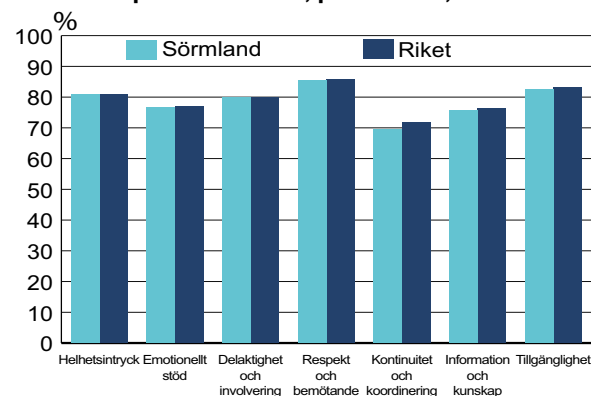
I den nationella patientenkäten (NPE) tillfrågas patienter om sina upplevelser av vården. Resultaten från NPE redovisas i ett antal dimensioner, emotionellt stöd, information och kunskap, delaktighet och involvering, kontinuitet och koordinering, tillgänglighet, respekt och bemötande samt helhetsintryck. De resultat som redovisas från NPE är andelen som anger de två mest positiva svarsalternativen. Enkäten ska genomföras vartannat år inom primärvården och vartannat år inom den specialiserade sjukhusvården och psykiatriska vården. Under 2020 skulle NPE genomföras inom den somatiska vården men på grund av coronapandemin har undersökningen skjutits fram till 2021. Av den anledningen finns inga resultat från den somatiska vården att presentera.

Primärvård

Den nationella patientenkäten genomfördes under hösten 2019 inom primärvården. Svarsfrekvensen

var 39 %. Sörmland ligger nära rikets nivå när det gäller samtliga redovisade dimensioner. Från 2015 till 2017 skedde en förbättring på samtliga dimensioner i Sörmland. 2019 ses en fortsatt ökning av andel positiva svar på de flesta dimensioner. Högst andel positiva svar har respekt och bemötande, med 85 %. Kontinuitet och koordinering är den dimension som har lägst andel positiva svar, 69 %. Resultaten skiljer sig mellan kvinnor och män. För alla dimensioner är det en något högre andel män än kvinnor som är positiva.

Nationella patientenkäten, primärvård, 2019

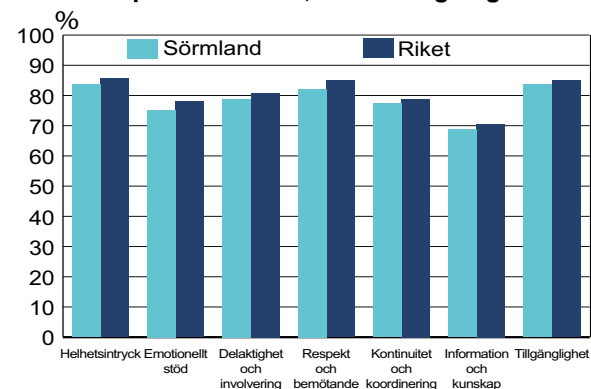

Källa: Nationella patientenkäten

Akutmottagningar

Sörmland ligger nära rikets nivå när det gäller samtliga redovisade dimensioner även när det gäller akutmottagningar. Högst andel positiva svar, 84 %, har dimensionerna helhetsintryck och tillgänglighet. På akutmottagningarna är information och kunskap den dimension som har lägst andel positiva svar 69 %.

Nationella patientenkäten, akutmottagningar 2020

Källa: Nationella patientenkäten

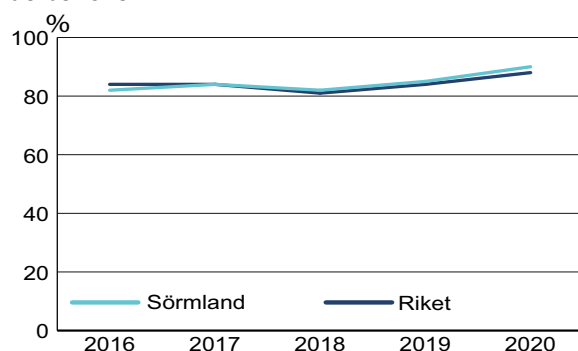

Hälso- och sjukvårdsbarometern

Målet med hälso- och sjukvårdsbarometern är att fånga attityder, förväntningar och erfarenheter hos tidigare, nuvarande och framtida patienter och närstående. Resultaten från hälso- och sjukvårdsbarometern 2020, som genomfördes under hösten, visar genomgående på mer positiva resultat jämfört med tidigare år. Troligtvis har coronapandemin haft stor effekt på medborgarnas förtroende för och attityder till hälso- och sjukvården. Även andra undersökningar visar på samma förändring. Ett exempel är SOM-undersökningen (frågor på tema, samhälle, opinion och medier), där andelen med förtroende för olika samhällsinstitutioner ökat kraftigt mellan 2019 och 2020. Andelen med förtroende för hälso- och sjukvården har i den undersökningen ökat med 20 procentenheter, från 68 % till 88 %.

De allra flesta sörmlänningar upplever att de har tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver. Av de som besvarade hälso- och sjukvårdsbarometern 2020 uppgav nio av tio det. Det är en ökning med fem procentenheter sedan föregående år. Resultatet för hela riket visar samma mönster.

Andel som har tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver

Källa: Hälso- och sjukvårdsbarometern

Drygt hälften av invånarna i både Sörmland och riket anser att väntetider till besök och behandling på sjukhus, i sin egen region, är rimliga. Det är en ökning, med åtta procentenheter, sedan föregående år och den högsta andelen sedan 2016. För vårdcentralerna är andelen som instämmer i att väntetider är rimliga högre jämfört med sjukhusen. I både riket och länet är andelen som instämmer i att väntetider till vårdcentraler är rimliga över 70 %. För Sörmland är det en ökning med tio procentenheter sedan 2019. Andelen som instämmer i att väntetider till såväl sjukhus som vårdcentraler är rimliga ökar med stigande ålder. Högst andel med en positiv uppfattning finns ibland personer som är 70 år eller äldre.

Andel (%) som instämmer helt eller delvis i:

	SÖRMLAND	RIKET
I min region är väntetider till besök på vårdcentraler rimliga	73 %	71 %
I min region är väntetider till besök och behandling på sjukhus rimliga	54 %	56 %

Källa: Hälso- och sjukvårdsbarometern 2020

I riket är invånarnas förtroende för sjukhusen högre än för vårdcentraler, 76 % har ganska eller mycket stort förtroende för sjukhusen medan motsvarande andel för vårdcentraler är 66 %. Andelen som har ganska eller mycket stort förtroende har ökat med sju procentenheter både för sjukhus och vårdcentraler. I Sörmland är andelen som har ganska eller mycket stort förtroende för sjukhus betydligt lägre än i riket, 69 % men även i Sörmland har andelen med ganska eller mycket stort förtroende ökat sedan 2019. Andelen sörmlänningar som har ganska eller mycket stort förtroende för vårdcentralerna är 67 %, ungefär samma nivå som i riket.

Förtroendet för hälso- och sjukvården skiljer sig mellan olika grupper, till exempel är andelen med förtroende högre bland äldre än bland yngre. Det är också stora skillnader utifrån invånarnas allmänna hälsotillstånd. Bland de som upplever att de har ett dåligt eller mycket dåligt allmänt hälsotillstånd är det bara knappt hälften som har förtroende för hälso- och sjukvården.

2020 ställdes också frågan om förtroende för hälso- och sjukvårdens hantering av coronapandemin i regionen. I Sörmland svarade 69 % att de har ganska eller mycket stort förtroende för hälso- och sjukvårdens hantering av coronapandemin. Motsvarande andel i riket är 73 %. Det är stora skillnader i förtroende beroende på vilket land personen är född i. Bland personer födda i Sverige har 74 % förtroende för hälso- och sjukvårdens hantering av pandemin jämfört med knappt 60 % bland personer födda utanför Norden.

Andel (%) som har mycket eller ganska stort förtroende för:

	SÖRMLAND	RIKET
Vårdcentraler i sin region	67 %	66 %
Sjukhus i sin region	69 %	76 %
Hälso- och sjukvårdens hantering av coronapandemin i regionen	69 %	73 %

Källa: Hälso- och sjukvårdsbarometern 2020

I hälso- och sjukvårdsbarometern 2020 ställdes frågor om attityder till digitala kontakter med vården. Nästan åtta av tio är positiva till att använda 1177 Vårdguidens e-tjänster för att till exempel boka besök, läsa journal eller förnya recept. Knappt hälften är positiva till vård, konsultation och behandling med hjälp av digital teknik och ungefär 60 % är positiva till större möjligheter att kunna vårdas hemma genom hembesök av vårdpersonal varvat med stöd av digital teknik.

Patientnämnden

Under 2020 har totalt 1 167 individer vänt sig till patientnämnden och verksamheten har totalt mottagit 1 292 synpunkter och klagomål, vilket är en minskning med 8 % mot 2019. Minskningen antas bero på att en viss del planerad vård ställts in under året som en följd av coronapandemin, som lett till färre vårdkontakter. Antalet vårdkontakter visar en minskning med 12 % färre kontakter 2020 jämfört med 2019. I kontakter ingår bland annat fysiska besök, virtuella kontakter och telefon. Av de synpunkter som inkommit under året är det totalt 65 som berör covid-19.

Det är fler kvinnor än män som vänt sig till patientnämnden med sina synpunkter. Av de inkomna ärendena för 2020 kommer 56 % från kvinnor och 43 % från män. Att kvinnor i högre utsträckning vänder sig till patientnämnden är inte unikt för Region Sörmland. Överrepresentationen skulle delvis kunna förklaras av Region Sörmlands statistik för samtliga vårdkontakter för 2020 som visar att 56 % gjordes av kvinnliga patienter och 44 % av manliga. De vanligaste områdena som ärenden gäller är vård och behandling, följt av kommunikation och tillgänglighet.

Inkomna ärenden till patientnämnden fördelat på område, 2020

PROBLEOMRÅDE	ANTAL	ANDEL
Vård och behandling	571	44 %
Kommunikation	257	20 %
Tillgänglighet	125	10 %
Administrativ hantering	103	8 %
Resultat	90	7 %
Dokumentation och sekretess	61	5 %
Vårdansvar och organisation	50	4 %
Ekonomi	25	2 %

Källa: Patientnämnden

Den 1 januari 2018 ersattes Lagen om patientnämndsverksamhet (1998:1656) med Lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården (2017:372). Den nya lagen innebär ett förtydligande av att det, i första hand, ska vara vårdgivarna som tar emot och bemöter klagomål från patienter och deras närstående. De tre första åren har totalt 2 181 klagomål registrerats direkt av vårdgivarna i regionens avvikelshanteringssystem.

Antal registrerade klagomål 2018-2020

ÅR	ANTAL
2018	936
2019	745
2020	500
Totalt	2 181

Källa: Region Sörmlands avvikelshanteringssystem (Synergi)

Inspektionen för vård och omsorg

Under 2019 fick Inspektionen för vård och omsorg (IVO) in 233 klagomål från Sörmland enligt Patientsäkerhetslagen (PSL), det är 49 fler än året innan. Av de inkomna klagomålen så utredde IVO 202 och 18 (9 %) av dem avslutades, under året, med kritik. Ett kritikbeslut innebär att IVO i sin utredning funnit brister i vården och således yttrar sig kritiskt mot vårdgivaren.

IVO hanterar även Lex Maria-anmälningar. Enligt PSL ska vårdgivare, som bedriver hälso-och sjukvård, tandvård eller apotek, anmäla händelser till IVO som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada. Vårdgivarna är också skyldiga att genomföra en utredning av den aktuella händelsen. IVO:s bedömningar och beslut fokuserar i första hand på hur vårdgivaren har utfört sin utrednings-skyldighet. Under 2019 fick IVO in 44 Lex Maria-anmälningar från Sörmland. I tre fall beslutades om fortsatt tillsyn. Det är något fler anmälningar än 2018 men färre där det beslutades om fortsatt tillsyn.

Kollektivtrafiken

Målet med en attraktiv kollektivtrafik som är användarvänlig med hög kvalitet handlar om att resenärerna ska vilja välja kollektivtrafiken. Rådande pandemi går på ett sätt stick i stäv mot denna målsättning genom att allt fokus och kommunikation legat på att avråda från det kollektiva

resandet i samt uppdraget att minska samordningen av serviceresor, i syfte att minska trängsel och därmed smittspridning. Trots detta har det ändå gått att genomföra aktiviteter som på sikt kan bidra till att kollektivtrafiken upplevs som attraktiv och användarvänlig. För att nämna ett exempel så har kvalité och komfort ökat avsevärt tack vare uppstart av nytt trafikavtal i norra Sörmland och i och med det en stor andel nya fordon.

Nöjd kundindex (NKI) som normalt mäts två gånger per år på våra bussar har också genomförts under 2020. Den första undersökningen vars insamlingsperioden var planerad under tio veckor avbröts efter fem veckor i samband med pandemin utbrott. Underlaget var tillräckligt omfattande för att sammanställa ett statistiskt säkerställt resultat per avtalsområde. En andra, också förkortad undersökning kunde genomföras på hösten. Årets resultat visar på en fortsatt ökad total nöjdhet bland resenärerna. På frågan Hur nöjd är du sammanfattningsvis med Sörmlandstrafiken? svarar 66 % att de är nöjda eller mycket nöjda. Det är en ökning med 3 % jämfört med motsvarande undersökning våren 2019. Störst är ökningen i Katrineholm, Vingåker och Flen. Denna ökning återspeglas också i frågan Om du tänker på din senaste resa med Sörmlandstrafiken, hur nöjd är du då? Där ses en ökning på 3 %, från 74 % våren 2019 till 77 % våren 2020.

REGION SÖRMLAND ÄR EN LIVSKRAFTIG OCH LEVANDE REGION

Under 2020 har arbete med att stärka genomförandet av den regionala utvecklingsstrategi (RUS), Sörmlandsstrategin, har pågått. Strategin ska vara en tydlig riktning att samlas kring. Strategins två prioriterade inriktningar är en växande arbetsmarknad och en fungerande bostadsmarknad.

Regionen ska skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt näringsliv i Sörmland. Den direkta inverkan av coronapandemin har gjort att några långsiktiga uppdrag har fått flyttas fram i tiden till förmån för att skapa mer utrymme för direkta insatser. För de områden inom näringslivet som har drabbats hårt av pandemin, har extra insatser genomfört, som exempelvis företagscheckar, starkt stöd till stödaktörer samt extra företagsstöd för de som drabbats hårt.

Under året har Sörmlands museum fått utmärkelsen Årets museum 2020. Museet har under hela året arbetat för att hålla utställningar, restaurang och butik öppna, så långt det har låtit sig göras under smittsäkra former. Under våren ställdes alla program inomhus in och digitala program och visningar fick stor spridning samt så genomfördes rekordmånga utomhusaktiviteter vilket i juli resulterade i besöksrekord. Mot slutet av året stängde hela museet. Digitala visningar spelades in på försök och tillgängliggörs löpande. All publik verksamhet vid Scenkonst Sörmland var under stora delar av året inställd eller pausad. Inom äldreboendena har, i samarbete med äldreboendena, utomhuskonserter, så kallade "balkongspelningar" genomförts. Inspelningar inom musik och teater för de digitala plattformarna har skett under hela den pågående pandemin.

Kulturmiljöarbetet i Sörmland är centralt när det gäller att bidra till en attraktiv livsmiljö och här

handlar det om att värna de historiska tidsskikten och årsringarna i bebyggelsemiljöerna vilket bidrar till, inte bara en attraktiv livsmiljö, utan även till resurshushållning och hållbarhet. En del i att aktivt delta i samhällsplaneringen är arbetet med rådgivning till bland annat kommuner och privatpersoner i detaljplane- och bygglovsfrågor såväl som i frågor om byggnadsvård.

I kontakt med externa certifierade utbildare (Mälardalens högskola med flera) verkar Region Sörmland för att utbildningar innehåller relevant kunskap så att studenter får anställning och Region Sörmlands kompetensförsörjning säkras samt att medborgare vill arbeta, leva och bo i regionen.

Arbetslöshet

Ett område som är viktigt för att nå jämlik hälsa och som bidrar till en livskraftig och levande region är arbetsmarknaden. Region Sörmland har indikatorn andel öppet arbetslösa i Sörmland. Arbetslöshet påverkar hälsan men sambandet kan även vara åt andra hållet, att hälsan påverkar risken för arbetslöshet. Arbetslösheten följer konjunkturerna relativt väl och ökar när det ekonomiska läget är sämre. I Sörmland är den öppna arbetslösheten något högre än i riket, 4,8 % jämfört med 4,6 % i december 2020. Jämfört med motsvarande period föregående år är det en lägre andel öppet arbetslösa. Framförallt har skillnaden mellan Sörmland och riket minskat, i december 2019 var andelen öppet arbetslösa 1,2 procentenheter högre i Sörmland än i riket. Däremot har andelen arbetssökande inskrivna i program hos arbetsförmedlingen ökat mer i Sörmland än i riket mellan december 2019 och december 2020. Målet med en öppen arbetslöshet på högst 4 % nås inte. Det är stora skillnader mellan länets kommuner. Högst är den öppna arbetslösheten i Eskilstuna och Flen, där andelen öppet arbetslösa är ungefär 6 % och lägst är den i Trosa, där andelen öppet arbetslösa är under 3 %.

VERKSAMHETSPERSPEKTIVET

Verksamhetsperspektivet beskriver hur Region Sörmland har arbetat och levererat sina tjänster och produkter för att svara upp mot de krav, förväntningar och behov som finns.

Verksamhetsperspektivet säkerställer att regionen har relevanta och effektiva processer som leder till hög kvalitet, god tillgänglighet och säkerhet. Flera av de aktiviteter som finns omnämnda under verksamhetsperspektivet har kopplingar till medborgarperspektivets politiska mål.

För Region Sörmlands verksamheter har 2020 präglats av covid-19, antingen direkt eller indirekt. Från mitten av mars till sista augusti var all verksamhet på sjukhus som inte var akut eller inte kunde vänta stoppad på grund av covid-19.

Under året sjukhusvårdades 998 covid-19 patienter i Region Sörmland, varav 208 vårdades på intensivvården (IVA). Under våren var det högt tryck, så 34 sörmlänningar fick vårdas i andra län på grund av platsbrist. Under året vårdades 30 patienter från andra län i Sörmland. Totalt under året var det 1 140 vårdtillfällen med covid-19 som huvuddiagnos.

Ett stort arbete inom Region Sörmland har gjorts för att upprätthålla den utökade verksamhet som krävts för att ta hand om patienter med covid-19 samt hantera de akuta patientflödena och vården för de patienter med andra diagnoser som inte kan vänta på sin behandling. Medarbetare från flera verksamheter

har under delar av året haft andra arbetsplatser eller arbetsuppgifter för att hantera detta.

För att kunna ta om hand patienterna som drabbats av covid-19 har bland annat följande genomförts:

- Utökning av IVA platser på Mälarsjukhuset och Nyköpings lasarett
- Uppstart av nya covid-19 avdelningar på Mälarsjukhuset och Nyköpings lasarett
- Uppstart av medicinsk intermediärvårdsavdelning på Nyköpings lasarett och utökning av intermediärvård för covid-19 patienter på Mälarsjukhuset
- Uppstart av rehabiliteringsmedicinsk slutenvårdsavdelning på Mälarsjukhuset och utökade rehabiliteringsinsatser inom slutenvård på Nyköpings lasarett samt Kullbergsska sjukhuset.
- Förstärkt läkarbemanning på akutmottagningarna
- Utbyggt triage på akutmottagningarna för att hantera patientinflödet
- Uppstart av ny medicinsk utrednings- och behandlingsavdelning (MUBA) på Nyköpings lasarett
- Uppstart av ny enhet för smittspårning och provtagning covid-19
- Införande av nya behandlingsmetoder och rutiner för medicinsk övervakning

INDIKATOR	UTFALL	MÅLVÄRDE
■ Andel tillgänglighetsmätningar som uppnår sitt målvärde I indikatorn består av sju variabler: ◆ Andel patienter som fått nybesök inom 90 dagar (specialistvården) ■ Andel patienter som fått behandling inom 90 dagar (specialistvården) ◆ Andel patienter som fått kontakt med vårdcentralen samma dag som de ringer ■ Andel patienter som fått medicinsk bedömning inom tre dagar (primärvården) ● Andel patienter som lämnar somatisk akutmottagning inom åtta timmar ■ Genomförda första besök inom 90 dagar i barn- och ungdomspsykiatri ◆ Startade utredningar och behandlingar inom 30 dagar i barn- och ungdomspsykiatri	14 %	100 %
● Andel utvalda områden inom kvalitet som regionen förbättrat Indikatorn består av sju variabler ● • Andel äldre med läkemedel som bör undvikas ● • Minska andelen vårdrelaterade infektioner ■ • Minska andel patienter med trycksår ● • Överbeläggningar ● • Utlokaliseringar ● • Kontaktsjuksköterska vid nydiagnostiserad bröstcancer ● • Kontaktsjuksköterska vid nydiagnostiserad prostatacancer	86 %	80 %
● Andel miljöindikatorer som uppnår sitt målvärde Indikatorn består av sex variabler: ● • Antal antibiotikarecept/1 000 invånare i öppenvård ◆ • Koldioxidintensitet i regionens kapitalförvaltning ● • Energieffektivisering ● • Andel svenskproducerade livsmedel av total livsmedelkostnad ● • Användning av kinoloner, endast data från primärvården 2020 ● • Utfasade kemikalier	83 %	80 %

Till verksamhetsperspektivet är tre indikatorer kopplade, dessa är "Andel tillgänglighetsmätningar som uppnår sitt målvärde", "Andel utvalda områden inom området kvalitet som regionen förbättrat" och "Andel miljöindikatorer som uppnår sitt målvärde". Under 2020 når Region Sörmland två av dessa.

Under 2020 har tillgängligheten inom hälso- och sjukvården inte varit tillräckligt hög. För de tillgänglighetsmått som regionen följer inom indikatorn "tillgänglighet" är det bara "Andel patienter som lämnar somatisk akutmottagning inom åtta timmar" som når målet. Tillgängligheten har varit påverkad av det varierade söktrycket under året relaterat till coronapandemin.

För att se hur regionen lyckas med områden inom kvalitet väljs ett antal områden ut som är viktiga för kvaliteten inom hälso- och sjukvården. Sex av sju utvalda områden klarade uppsatt målvärde vilket är en förbättring jämfört med föregående år. Det är bara "Minska andel patienter med trycksår" som inte målet och här syns en förbättring jämfört med föregående år.

Region Sörmland har ett hållbarhetsprogram och för att mäta hur arbetet går finns ett antal nyckeltal

kopplade till arbetet. Sex av dessa utgör utfallet på fullmaktiges miljöindikator. Majoriteten av nyckeltalen når målen, undantaget är "koldioxidintensiteten i kapitalförvaltningen" som har ett resultat på noll och där målet var att det skulle minska.

REGION SÖRMLAND HAR EN GOD, SÄKER, TILLGÄNGLIG OCH KVALITATIV VÅRD

Under 2019 påbörjades arbetet med den interna vårdkartan, där första steget var att kartlägga nuläget, vad görs inom hälso- och sjukvården och var. Kartläggningen är ett underlag till fördjupat arbete med nivåstrukturering och uppföljning, vad ska regionen göra mer eller mindre av och var ska vården utföras. Arbetet har fått en mycket praktisk tillämpning under 2020, framtvingat av pandemiarbetet. Detta har resulterat i ett ökat samarbete mellan olika verksamheter som i sin tur har resulterat i ett antal förbättringsarbeten. Bland annat genomförs nu täta möten för att kunna styra operationsplaneringen med snabba omställningar för att utföra det mest prioriterade först. Arbetssättet har säkrat att den vård som inte kan vänta har

genomförts och för de patienter som har åkomor med lägre medicinsk prioritet har detta inneburit längre väntan till behandling.

Antal besök

	2019	2020	DIFF 2020-2019
Somatiken	624 971	511 397	-113 574
Psykiatri	152 974	131 181	-21 793
Primärvården	895 672	708 295	-187 377
Totalt	1 673 617	1 350 873	-322 744

Under 2020 minskade antalet besök i hälso- och sjukvården med knappt 322 800 besök, jämfört med föregående år. Av alla besök gjordes 56 % av kvinnor och 44 % av män, under 2020 minskade besöken med närmare 20 %, både bland kvinnor och män. Det har varit en minskning för alla verksamheter, men störst minskning har det varit i primärvården med knappt 187 400 färre besök på vårdcentralerna.

Under 2020 ökade antalet telefonkontakter med drygt 82 100 och virtuella besök med drygt 8 100 jämfört med föregående år. Den ökningen kompenserar dock inte för den stora minskningen av fysiska besök. För primärvården har antalet telefonkontakter ökat med närmare 45 300 och antalet virtuella besök med drygt 5 200. För somatiken är motsvarande ökning drygt 24 100 telefonkontakter och knappt 800 virtuella besök. För psykiatri har ökningen varit drygt 12 600 telefonkontakter och drygt 2 100 virtuella besök.

Antal vårdtillfällen

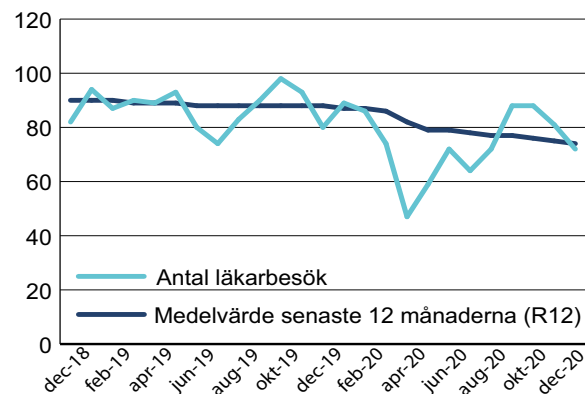
	2019	2020	DIFF 2020-2019
Somatiken	36 395	33 320	-3 075
Psykiatri	3 056	2 840	-216
Totalt	39 451	36 160	-3 291

Under året har antalet vårdtillfällen minskat med knappt 3 300 jämfört med föregående år. Minskningen har framförallt skett inom somatiken. Vårdtyngden på intensivvårdsavdelningarna har under året ökat dramatiskt och antalet utförda operationer har minskat jämfört med föregående år. Den kirurgi som inte kan vänta, den akuta och cancerkirurgin har trots allt kunnat genomföras i samma omfattning som förra året. Operation på Kullbergsska sjukhuset har varit stängd under perioder på grund av utlånade medarbetare till intensivvården. Under sex månader hade vuxenpsykiatri på Mälarsjukhuset enbart två av tre slutenvårdsavdelningar öppna.

På grund av coronapandemin var den uppsökande verksamheten inom tandvården inställd under

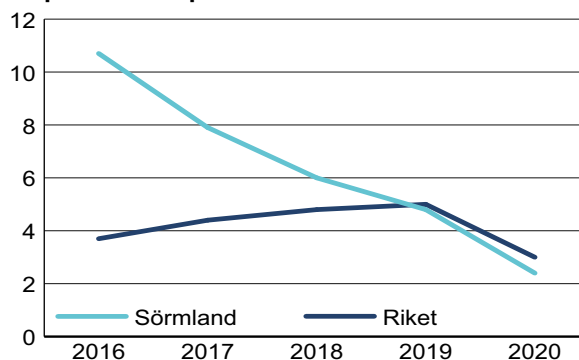
delar av året och antalet besök inom regionens tandvårdsstöd för vuxna blev betydligt färre jämfört med tidigare år.

Antal läkarbesök per 1 000 invånare inom specialistvård i Region Sörmlands regi

Under 2020 har antalet läkarbesök per 1 000 invånare inom specialistvården varit färre än föregående år. Den största minskningen syns under april och maj, då minskningen var mer än 10 000 besök per månad, jämfört med föregående år. Antalet besök per 1 000 invånare ökade i slutet av sommaren och närmade sig samma nivå som 2019, men minskade igen i slutet på året.

Genomsnittliga antalet överbeläggningar per 100 disponibla vårdplatser under åren 2016-2020

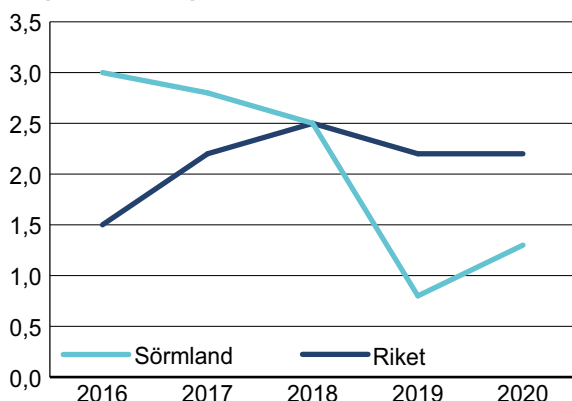

Under delar av 2020 ökade antalet disponibla vårdplatser på grund av covid-19. Det utökade antalet vårdplatser i kombination med ett lägre patientinflöde har påverkat belägningsgraden positivt. Coronapandemin har dock ökat antalet patienter som har behövt vårdas på enkelrum varför en lägre belägningsgrad har varit en förutsättning för att kunna hantera patienter som vårdats inlaggande på sjukhus på ett säkert sätt med låg risk för smittspridning. Antalet överbeläggningar per 100 disponibla vårdplatser har minskat under flera år och fortsätter nedåt under 2020. I genomsnitt var det drygt två överbeläggningar per 100 disponibla vårdplatser per månad under 2020, vilket kan jämföras med knappt fem

under 2019. Sedan april har antalet överbeläggningar per 100 disponibla vårdplatser i Region Sörmland varit lägre än i riket.

Genomsnittliga antalet utlokaliserade per 100 disponibla vårdplatser under åren 2016-2020

Antalet utlokaliserade patienter per 100 disponibla vårdplatser har ökat jämfört med 2019, men ligger fortfarande under riket. Antalet utlokaliserade patienter per 100 disponibel vårdplats var i genomsnitt drygt en per månad under 2020, vilket kan jämföras med knappt en under 2019.

God, säker och kvalitativ vård

Arbetet med kunskapsstyrning inkluderas i länets struktur för samverkan. Under året har rådet för kunskapsstyrning startat upp ett flertal lokala programområden i enlighet med den nationella modellen för kunskapsstyrning. I augusti tillsattes en ny funktion i rådet som samordnare för införande av de personcentrerade och sammanhållna vårdflöppen.

Under delar av året upprättades en lokal särskild sjukvårdsledning (LSSL) primärvård/kommun för att säkerställa att samarbetet med kommunerna fungerade på bästa sätt. 1177-telefonrådgivning och

ambulansen låg också under den lokala stabens ansvarsområde, vars mål var att se till att medborgarna kunde känna trygghet i kontaktvägarna in i vården samt att den ansträngda slutenvården inte belastades mer än nödvändigt.

På vårdcentralerna har verksamheten ställts om under coronapandemin med syfte att skapa trygghet för patienterna och för att avlasta slutenvården. Alla vårdcentraler har möjliggjort separerade vårdflöden för infekterade patienter, erbjudit hembesök till patienter i riskgrupp och styrt om de fysiska återbesöken till telefonkontakter när så bedömts vara möjligt.

Ett intensivt arbete har bedrivits för att förhindra smittspridning på särskilt boende för äldre (SÄBO) och i hemsjukvården. Den granskning som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) gjorde av covid-vården på SÄBO har också inneburit ett viktigt förbättringsarbete, främst kring dokumentation, som har lett till en handlingsplan som bygger på inspel från hemsjukvårds- och SÄBO-läkarnas synpunkter.

Trycksår identifierades tidigt som ett problem för svårt sjuka patienter med covid-19 och arbete har genomförts med förebyggande användning av sårdynor på hälar, i sacrum och andra tryckutsatta hudpartier. Detta visade sig ha god effekt och bör fortsättningsvis kunna utgöra ett rimligt komplement till tryckavlastande madrasser och positionering framförallt för de patienter som har svårt att mobilisera och som haft mycket hög risk för trycksår även med tidigare vidtagna åtgärder. Det arbetet som genomförts kommer ligga till grund för att se om det finns potential till förbättring för även andra patientgrupper som till exempelvis palliativt vårdade patienter samt äldre, sköra och multisjuka patienter. Covid-19 pandemin har även satt ökat fokus på basala hygienrutiner både

gällande kunskap och följsamhet. Detta bör också kunna öka förutsättningar för att på längre sikt minska förekomst av vårdrelaterade infektioner.

Habiliteringen har fått utökade lokaler centralt i Nyköping, vilket bland annat har lett till att patienter till synmottagningen och hörsel- och döv-mottagningen sluppit resa till Eskilstuna för att få sina insatser.

Under året har en specialenhet för neuropsykiatri startat för att skapa en utökad kapacitet för utredningar i egen regi. Enhetens syfte är att skapa förutsättningar för jämlik och likvärdig vård, minska antalet utredningar som görs externt och att prova nya arbetssätt inom Region Sörmland.

Klagomål och synpunkter som inkommer till patientnämnden synliggörs hos vårdenheten bland deras övriga avvikelser genom att patientnämnden sedan den 1 januari 2020 rapporterar dessa via Region Sörmlands avvikelssystem, Synergi. Syftet med att rapportera i systemet är att vårdenheten på ett effektivare sätt kan fånga upp patientnämndsärenden i deras utvecklingsarbete.

Tillgänglighet

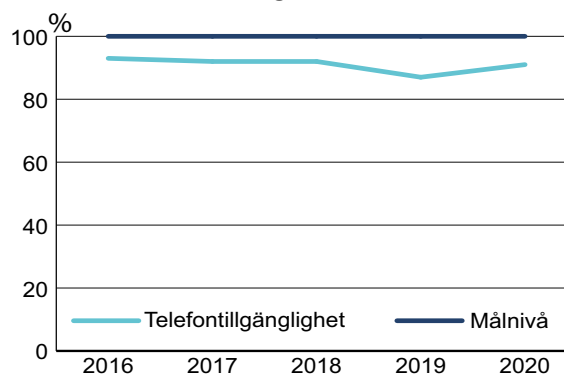
Tillgängligheten har under 2020 inte varit tillräckligt hög. Region Sörmland når inte de nationella målen, varken för primärvården eller specialist-sjukvården. Tillgängligheten är inte ett problem bara i Sörmland, de flesta regioner når inte målen.

Covid-19 har generellt förlängt vistelse- och handläggningstiderna på akutmottagningarna då arbetssätt har behövt ändrats för att skydda både patienter och medarbetare på olika sätt mot smitta. För patienter med misstänkt covid-19 har också vistelsetiderna varit längre då handläggning med skyddsutrustning och provtagning tar längre tid. För att kunna hantera patientflödet på ett säkert sätt har akutmottagningarna på olika sätt

behövt ändra arbetssätt och periodvis förstärka bemanning samt införa nya former av triage.

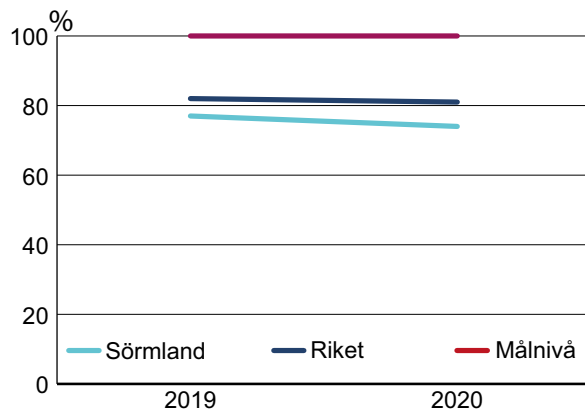
Tillgängligheten i primärvården mäts dels genom andel patienter som fick kontakt med vårdcentralen samma dag som de ringer samt andel patienter som fått medicinsk bedömning inom tre dagar. Under coronapandemin har arbetet med att förändra arbetssätt och tillföra digitala verktyg för att kunna förbättra tillgängligheten och öka valfriheten för patienterna gällande kontaktform varit mycket intensiv. Det har bland annat resulterat i att alla vårdcentraler nu har möjlighet att erbjuda videobesök.

Genomsnittlig telefontillgänglighet - andel som fick kontakt samma dag

Under 2020 har en högre andel av de som ringt till en vårdcentral fått kontakt samma dag, jämfört med föregående år. Genomsnittet för 2020 är 91 %, vilket kan jämföras med 87 % 2019. Under april och maj var telefontillgängligheten som bäst, då fick 96 % av de som ringde kontakt med vårdcentralen samma dag. Den ökade telefontillgängligheten under året är en kombination av minskat söktryck från patienter under delar av året och att andra yrkeskategorier än bara sjuksköterskor hjälpt till att ta samtal/ärenden. I jämförelse med riket har Region Sörmland en något högre telefontillgänglighet under 2020.

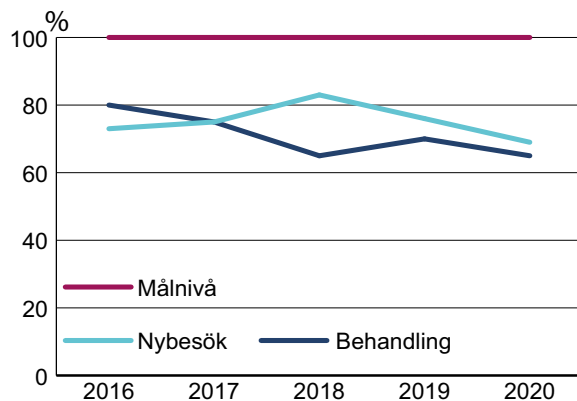
Medicinsk bedömning - andelen patienter som fått medicinskbedömning inom tre dagar *

* Andel patienter som fått medicinsk bedömning inom tre dagar började mätas januari 2019, därför finns ingen tillgång på jämförelser för flera år.

I genomsnitt fick 74 % av patienterna i primärvården medicinsk bedömning inom tre dagar 2020, vilket är en liten minskning jämfört med 2019, då 77 % fick en medicinsk bedömning inom tre dagar. I april var andelen som högst, då fick 81 % av patienterna en medicinsk bedömning inom tre dagar. Generellt ses en god tillgänglighet till läkare och sjuksköterskor, men en lägre tillgänglighet till psykosociala och paramedicinska yrkesgrupper. Det beror dels på ovana att diagnosregistrera, behov av förändrade arbetssätt men också kunskap om hur registreringen ska ske (det vill säga vad som bedöms som en första medicinsk bedömning). Alla vårdcentraler ser över sina registreringsrutiner och arbetssätt för att uppnå en så god tillgänglighet som möjligt. Region Sörmland har en lägre andel som fått medicinsk bedömning inom tre dagar, jämfört med riket som hade 81 %.

Andel som väntat 90 dagar eller kortare på nybesök eller behandling

Målet för tillgänglighet inom specialistsjukvården är att ingen patient ska behöva vänta längre än 90 dagar på ett nybesök eller på behandling. Regio-

nen når inte målen för tillgänglighet inom specialistsjukvården, varken för nybesök eller behandling. Tillgängligheten till nybesök och behandling har varit påverkat av det varierade söktrycket under året relaterat till coronapandemin.

Under coronapandemin har resurser prioriterats till akut vård och vård som inte kan vänta. Kösituationen har setts över regelbundet och patienter har prioriterats för besök baserat på medicinska behov. Klinikerna har också utvecklat nya arbetssätt för att hantera vissa patienter utan fysiska besök vilket har minskat antal patienter som har behövt vänta.

Andelen som väntat 90 dagar eller kortare på ett nybesök i specialistvården var i genomsnitt 69 % under 2020, vilket är lägre än 2019 då andelen var 76 %. I december var det totalt antal väntande på nybesök cirka 7 000, vilket är färre än i december 2019 då det var drygt 9 200 som väntade på ett nybesök. Även antalet som väntat längre än 90 dagar var lägre i december 2020, drygt 1 400 färre jämfört med motsvarande månad 2019.

Under flera månader av året har den planerade vården fått stå tillbaka på grund av den extrema belastningen som covid-19 vården medfört. Andelen som väntat 90 dagar eller kortare på behandling i specialistvården har minskat från 70 % 2019 till 65 % 2020. Det har varit stora variationer under året, i juli var andelen lägst, 50 % och i mars var den som högst på 79 %. I december var det totalt antal väntande på behandling cirka 3 400, vilket är fler än i december 2019 då drygt 2 900 väntade på behandling. Antalet som väntat mer än 90 dagar är 58 fler i december 2020 jämfört med motsvarande månad 2019.

REGION SÖRMLAND HAR ETT FÖREBYGGANDE OCH HÄLSOFRÄMJANDE ARBETSSÄTT

Ett långsiktigt arbete med förebyggande och hälsofrämjande insatser i hela vårdkedjan leder till högre livskvalitet, friskare befolkning och minskade kostnader för den samlade hälso- och sjukvården.

På grund av coronapandemin har delar av det sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande avstannat under 2020. Till exempel har Sörmlands Hälsoprogram (SHP) inom primärvården nedprioriterats under 2020. De 40-, 50- och 60-åringar som inte blev inbjudna till SHP under året kommer bjudas in under 2021.

Alla regionens vårdcentraler började under sommaren att erbjuda antikroppsprovtagning för covid-19. Tidsbokning av influensavaccination och förberedelse för en pandemisäker influensavac-

cinering har varit av stor vikt för att kunna erbjuda medborgarna en smittsäker vaccination. Mer än 60 000 sörmlänningar har under november och december vaccinerats mot säsongsinfluensan på ett pandemisäkert sätt. Sörmland hade den största ökningen av andelen vaccinerade i riket, en ökning med 17 % i riskgruppen över 65 år jämfört med föregående år.

Andra hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande aktiviteter är åtgärder för att förbättra sekundärpreventiva insatser efter bland annat hjärtinfarkt och stroke där, utöver farmakologisk behandling, även andra åtgärder som rökavvänjning och fysisk träning ingår. Inom processarbetena med bland annat kronisk obstruktiv lungsjukdom (KOL) och hjärtsvikt arbetas med olika förebyggande åtgärder för att öka möjlighet till egenvård och tidiga insatser för att minska risk för akuta inläggningar.

En samordnare för suicidprevention är anställd sedan mars. En regional strategi för suicidprevention har arbetats fram under året. Strategin har tagits fram med utgångspunkt i statistiska underlag om suicidläget nationellt och regionalt samt tillgänglig forskning och kunskapsunderlag gällande orsaker till suicid och evidensbaserade metoder som kan tillämpas för att minska antalet suicid i Sörmland.

Länets kommuner och Region Sörmland har beslutat att utveckla arbetsformer och samarbete för barns bästa. Den gemensamma målsättningen är att stärka arbetet med att ge alla barn i Sörmlands län en god och trygg uppväxt under likvärdiga förutsättningar. Fokus ska läggas på att stärka och tillskapa ett främjande arbete för barns välfärd samtidigt som en strukturerad samverkan mellan olika verksamheter och huvudmän byggs upp.

Regionsjukhuset Karsudden har ett aktivt omvårdnadsarbete för att öka patienternas fysiska aktivitetsnivå och möjliggöra olika hälsosamma levnadsväl för att minska riskerna för stor viktuppgång, utvecklande av diabetes och hjärt-kärlsjukdomar under pågående slutenvård. Sambandet mellan fysisk aktivitet och psykisk hälsa medför behov av fortsatt arbete inom detta område.

REGION SÖRMLAND HAR EN PERSONCENTRERAD VÅRD

Personcentrerad vård ska vara den sörmländska vårdens kärna vilken utgår från en gemensam värdegrund där patienten är delaktig och patientens resurser tas tillvara. Det är patientens samlade behov – medicinskt, socialt, individuellt – som ska vara vägledande för hälso- och sjukvårdens utformning.

Projektet DialogLab som syftar till att bedriva

behovsbaserad, innovativ verksamhetsutveckling, för att stärka patientens ställning i vården har under 2020 permanentats. Projektet har bland annat bidragit till ökad medborgarinvolvering i utveckling av vården, ökad kunskap om metoder för att nå och involvera sårbara målgrupper i utvecklingsarbete, ökad kunskap om samverkan med näringsliv och användning och utveckling av digitala vårdtjänster.

Inom psykiatri har ett arbete genomförts med att ta fram en e-utbildning i bemötande som innehåller kunskap, verktyg och tips för ett personcentrerat bemötande. Utbildningen innehåller nio moduler och de första kommer att vara klara i början av 2021.

Inom division medicin har användning av webbkollen systematiserats för att säkerställa trygg hemgång där patienten är väl informerad och bekväm med sin situation. Hemgången planeras i samverkan och med hänsyn till patientens hela situation.

Barn- och ungdomskliniken i Region Sörmland är tillsammans med motsvarande klinik i region Gävleborg – först i Sverige med att bli godkända enligt den nationella modellen Barnanpassad vård. Under 2019 och början av 2020 har en arbetsgrupp med representanter från samtliga enheter inom kliniken, med olika yrkesroller följt processen enligt modellen barnanpassad vård. Tillsammans med Region Gävleborg har barn- och ungdomskliniken i Sörmland granskat varandra och arbetat med de kriterier som finns uppställda i modellen. Vid den kollegiala granskningen har Sörmland uppskattats för föredömlig hemsjukvård med mobila team, palliativ hemsjukvård, då clownen kan vara med på hembesök. Medarbetare känner till och följer regionens riktlinjer kring anmälningsplikten, orosanmälan när barn far illa.

Kvinnokliniken och barnkliniken på Mälarsjukhuset fortsätter arbetet med samvård. Detta innebär att nyförlöst mamma och barn som behöver vård kan vårdas på samma rum, trots att de vårdas av två olika kliniker, istället för att separeras. Den viktigaste vården ger föräldrarna via hud mot hud. Barnen tillfrisknar snabbare om de får vara i kontakt med sina föräldrar dygnet runt och det främjar såväl amning som anknytning. I nuläget finns två rum färdigställda för denna vårdform men planen är att det ska utökas till sex samvårdsrum.

Arbetet med rehabiliterande vård efter intensivvård vid covid-19 har bedrivits med stort fokus på individens behov och förmågor. Där har också patientens närstående involverats på nytt sätt och inkluderas mer i teamarbetet på avdelningen även med de begränsningar för fysisk närvaro som funnits på grund av covid-19.

Dammsdalskolan arbetar med individanpassningar utifrån elevens kognitiva stil. Lärande och hälsa går hand i hand och sker i samverkan mellan personal, elever och föräldrar/vårdnadshavare.

REGION SÖRMLAND HAR EN UTBYGGD PRIMÄRVÅRD OCH EN FÖRSTÄRKT NÄRVÅRD

Den framtida hälso- och sjukvården ska ges nära befolkningen och endast vård som inte kan tillgodoses i öppenvård ska ges i slutenvård.

Vårdplatsenheten på Kullbergssjukhuset har under året fortsatt att utveckla den nära vården, bland annat genom att utöka andelen operationer som kan genomföras på mottagningen. Förberedelser för uppstart av ny dialysmottagning våren 2021 har genomförts.

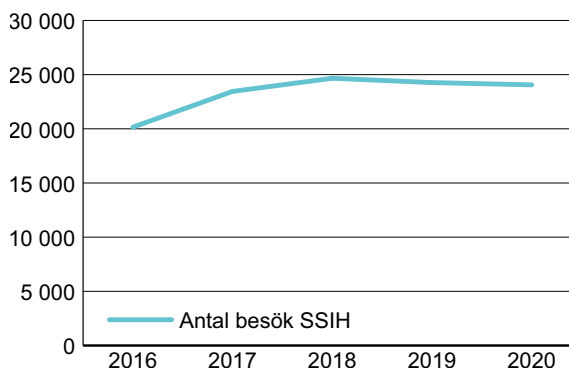
Ambulanssjukvården ingår i ett lokalt projekt i västra länsdelen i avsikt att förbättra den nära vården av äldre personer. Projektet drivs i samverkan med Kullbergssjukhuset och västra länsdelens tre kommuner, Vingåker, Katrineholm och Flen.

De kirurgiska verksamheterna har under året samverkat med primärvårdens representanter för att tydliggöra gränssnittet för postoperativ omvårdnad. Arbetet har resulterat i nya riktlinjer.

Under 2020 utförde specialiserad sjukvård i hemmet (SSIH) knappt 24 100 besök, vilket är drygt 200 färre än 2019. Under våren utökade Mälarsjuk-

huset och Nyköpings lasarett sin SSIH verksamhet till att även inkludera barn, Kullbergssjukhuset var igång med denna verksamhet sedan tidigare. Det var knappt 700 inskrivna i SSIH under 2020 vilket är något fler än under 2019.

Specialiserad sjukvård i hemmet (SSIH) - antal besök

REGION SÖRMLAND HAR EN GOD VÅRD FÖR PATIENTER MED KOMPLEXA BEHOV - KRONIKER OCH MULTISJUKA

Under 2020 har arbete pågått för att förbättra vården av multisjuka äldre och tillse en kontinuitet och tillgänglighet för kommunens sjuksköterskor i kontakten med vårdcentralen. Det har varit viktigt under coronapandemin, då kommunens personal inom

hemsjukvård haft ett stort behov av att kunna nå patientansvarig läkare för att säkerställa bästa möjliga individualiserade vård av våra äldsta och mest sköra patienter. Vårdplanerna för hemsjukvårdspatienterna har uppdaterats så att de är så aktuella som möjligt så att bästa möjliga vård kan erbjudas på rätt vårdnivå, om patienterna försämras under jourtid.

Alla vårdcentralerna har arbetat aktivt med listning och fast vårdkontakt för sina patienter. I första hand har patienter med kroniska diagnoser prioriterats, men behovet av fast vårdkontakt blir också tydligt för mångbesökare och för patienter med psykisk ohälsa. Fast vårdkontakt i team med fast läkare är målet för samtliga patienter som önskar detta. Majoriteten av vårdcentralerna har nu listat samtliga patienter på läkare eller på patientnära team.

En succesiv utbyggnad pågår av mobila barnteam i regionen för multisjuka barn med komplexa vårdbehov.

Under coronapandemin har medicinkliniken på Mälarsjukhuset startat en multiprofessionell rehabiliteringsavdelning för patienter med komplexa vårdbehov och rehabilitering efter svår covid-19. När patientinflödet med covid-19 minskat under sommaren har även andra patientgrupper med komplexa behov av rehabilitering tagits emot till avdelningen. Samarbetet med paramedicin och medicinkliniken har varit avgörande för vården även efter utskrivning. Möjlighet till specialiserad rehabilitering efter covid-19 har också byggts upp på Nyköpings lasarett och Kullbergsska sjukhuset.

REGION SÖRMLAND HAR KULTURVERKSAMHET SOM BIDRAR TILL ETT HÅLLBART SAMHÄLLE OCH TILL INDIVIDENS UTVECKLING GENOM ATT VARA EN DYNAMISK UTMANANDE OCH OBUNDEN KRAFT MED YTTRANDEFRIHETEN SOM GRUND

Samhället präglas av en demokratisk grundsyn där varje människa ska ges lika rätt att ta plats och ge uttryck för åsikter, tankar och känslor, liksom till goda livsvillkor och jämlika möjligheter samt till ett aktivt deltagande. Kulturen har en angelägen roll här, att stödja människors lika värde och möjligheter att delta i samhället. Det har under året skett genom att i utbudet belysa frågor om demokrati och människosyn samt att i utbudet förmedla kunskap och bidra till inspiration som leder till kritiskt tänkande, egna ställningstaganden och aktivt engagemang.

Särskilt arbete har skett under året kopplat till barnkonventionen. I arbetet med skolproduktioner, där tyvärr många skolproduktioner under året blev halverade eller inställda, har arbetet under 2020 fördjupats vad gäller att använda referensgrupper i skolorna, det vill säga att arbeta med deltagande från målgrupper. Genom deltagande i referensgrupper ges barnen en demokratisk möjlighet att få sina erfarenheter och tankar speglade.

Årets museum 2020

I februari aviserades att Sörmlands museum var ett av tre museer som var nominerade till utmärkelsen Årets museum 2020, som delas ut av Riksförbundet Sveriges museer och svenska International Council Of Museums (ICOM). I september offentliggjordes att museet var årets mottagare av den prestigefulla utmärkelsen, vilket uppmärksammades stort bland publik, media och museibranschen. Museet har under hela året arbetat för att hålla utställningar, restaurang och butik öppna, så långt det har låtit sig göras under smittsäkra former. Under våren ställdes alla program inomhus in och digitala program och visningar fick stor spridning. Rekordmånga utomhusaktiviteter genomfördes vilket i juli resulterade i besöksrekord.

Scenkonst Sörmland med sin breda verksamhet gentemot skola, äldreomsorg och offentliga publik var efter årets inledande tre månader tvungen att ställa om sin verksamhet med kontinuerliga uppföljningar och omvärderingar beroende på den för tillfället rådande situationen och utvecklingen av coronapandemin och för att möta gällande direktiv och råd. Verksamheten har under hela året arbetat för att inte ställa in verksamhet utan att planera om i närtid och till kommande år. En positiv effekt av pandemin är att den digitala kunskapsutvecklingen inom institutionen påskyndats och därigenom har innehåll på digitala plattformar presenterats.

Biblioteksutveckling Sörmland har kunnat genomföra nästan all planerad verksamhet under 2020. De förändringar och justeringar som skett beror nästan uteslutande på pandemin. Verksamhet och träffar har skett i digitalt format istället för fysiska möten. Dialogen mellan folkbiblioteken i Sörmland, samt mellan folkbiblioteken och biblioteksutveckling, har intensifierats under året med flera nya sammanhang och arenor för samtal, reflektion och utveckling.

REGION SÖRMLAND HAR UTBILDNING OCH FOLKBILDNING SOM BIDRAR TILL ATT UTVECKLA DEMOKRATI, KULTUR, KUNSKAPER OCH BILDNING

Eskilstuna folkhögskolas verksamhetsår har präglats av förändring. Coronapandemin har inneburit en turbulent och utmanande tid och i det läget har personalen inte bara hållit igång verksamhet utan även tagit ansvar för att lära och utvecklas i undervisningsformer över nätet som för de allra flesta var helt nya före coronapandemin. Under 2020 satsade skolan på att erbjuda flera nya distanskurser via internet. Dessa erbjuder idag samma stora bredd som skolans fysiska kurser med innehåll från allmän kurs till estetiska och journalistiska kurser.

Coronapandemin har haft en kraftig påverkan på Åsa folkhögskola och dess verksamhet under både vår- och hösttermin. Deltagare fanns kvar på internatet och genomför distansundervisningen på internatet. Skolan avsatte under året ett av sina konferensboenden som karantänboende och så upprättades kontakt med vårdcentralen i Flen. I och med detta har det funnits förutsättningar att snabbt agera vid covid-19 symtom.

Vid Sörmlands Naturbruk har verksamheten vid Öknaskolan under året påverkats av pågående coronapandemi. Det har inneburit en snabb övergång till heldistansstudier från och med mars fram till skolväxlingen i juni. Internatet har mestadels stått tomt. Gymnasiesärskolans elever har dock varit på skolan som vanligt. Efter sommarlovet startade skolan upp med vissa anpassningar för att i november övergå till heldistansstudier igen. Elevhälsan har arbetat vidare med integrering i skolans undervisningsverksamhet samt fritidsaktiviteter.

Skolorna har, i olika form och omfattning, under året erbjudit demokratiska arbetsformer genom att aktivt och systematiskt arbeta med att säkerställa deltagar- och elevinflytande. Det handlar vid folkhögskolorna om inflytande vad gäller exempelvis verksamhet och ekonomi men även över studiernas upplägg och innehåll. På Öknaskolan har arbetet handlat om inflytande över vardag och utbildning för eleverna.

REGION SÖRMLAND HAR FRILUFTSVERKSAMHET SOM BIDRAR TILL GOD LIVSKVALITET, HÅLLBAR UTVECKLING MED GOD TILLGÄNGLIGHET TILL NATUR- OCH KULTURMILJÖER FÖR ALLA

Friluftsverksamheten med kultur- och naturupplevelser har under 2020 fokuserat arbetet på att forma hur förvaltningen ska planeras och genomföras utifrån nya skötselplaner med anledning av den reviderade skötselplanen som delvis antogs under hösten. Den reviderade skötselplanen är överklagad och beslut från regeringen i ärendet väntas under 2021. I slutet av året beslutades om byggnadsminnesförklaring av slott och slottsområdet och nu pågår en period där det är möjligt att överklaga beslutet. Skogsförvaltningen har under 2019–2020 påverkats kännbart gällande granbarkborreangrepp på gran. Stora arealer har plockhuggits och vissa områden har avverkats.

För friluftsverksamheten har guidade visningar och annan publik verksamhet uteblivit och/eller senarelagts. På Nynäs var verksamheten stängd under stora delar av året och restaurangverksamhet ställdes om till bistro med begränsat utbud. Det har noterats ett högt besöksstryck under året såväl i naturreservatet som på kanotlederna, vilket

sannolikt är en effekt av pandemin och de råd och rekommendationer som följer därav. Vandrarhemmet har under året haft minskat antal bokningar gällande boende samt bokningar gällande kurs och konferens. Vad gäller uthyrning av stugor och korttidsboende så har det varit ett ökat tryck på dessa med hög uthyrningsgrad.

REGION SÖRMLAND BIDRAR TILL EN GOD REGIONAL UTVECKLING

Det regionala utvecklingsarbetet behöver vara flexibelt och anpassningsbart för att kunna möta de förändringar som sker i omvärlden och som får konsekvenser för Sörmlands utveckling. Arbetet innefattar att utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för att genomföra strategin, besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete samt att följa upp, låta utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet till regeringen.

Under året har den pågående strukturomvandlingen accelererats och etablerade samarbeten med exempelvis Arbetsförmedlingen och kommunerna har kunnat utvecklas i snabb takt genom gemensam kraftsamling kring gemensamma utmaningar. Samtidigt har förberedelser för en ny strukturfondsprogramperiod 2021–2027 pågått, där nu förslag till handlingsplan för Europeiska Socialfonden samt handlingsprogram för Europeiska Regionalfonden finns framtagna – och som är antagna inom Östra Mellansverige (ÖMS).

Med anledning av coronapandemin har frågan kring digitalisering lyfts i samhället men också det ökade behovet av utbyggnad av den digitala infrastrukturen. Under våren inrättades en politisk beredning för digitalisering under den regionala utvecklingsnämnden, som kommer att verka under hela mandatperioden.

Internationell samverkan och ett ökat internationellt samarbete skapar möjligheter att utveckla Sörmland långsiktigt och mer hållbart. Internationellt arbete är därför en betydelsefull del i det regionala utvecklingsuppdraget och under 2020 har beslut fattats om inriktning i arbetet. Under perioden genomförde nämndens ordförande ett EU-handslag med EU-minister Hans Dahlgren, som innebär att regionen stärker delaktigheten, kunskapen och engagemanget kring EU-relaterade frågor i samverkan med andra aktörer i länet.

Regionen har ett regeringsuppdrag att etablera en regional kompetensplattform för förbättrad kunskap och samverkan om utbildningsbehovet i länet. Möjligheten att kunna rekrytera personal

med rätt kompetens är en av förutsättningarna för att sörmåländska företag ska kunna växa och att nya företag ska etablera sig i länet. En viktig insats inom kompetensförsörjningsområdet är etableringen av webbplattformen för vuxenutbildning Redo för jobb som främst vänder sig till vuxna och ska göra det lättare att hitta rätt.

Utifrån regeringens beslut om inriktning inför en nationell infrastrukturplan pågår ett uppdrag att arbeta fram en regional länstransportplan för Sörmland. Samtidigt har arbetet påbörjats med att revidera det regionala trafikförsörjningsprogrammet, ett förslag på en ny regional cykelstrategi har tagits fram och arbetet med ett hållbart resande pågår fortsatt, främst i projektet rena resan. Under året har också regionens strukturbild antagits. Med nya medel från Tillväxtverket tas arbetet vidare tillsammans med kommunerna för att konkretisera och utveckla arbetet med Strukturbild 2.0.

Region Sörmland är medarrangör av olika arrangemang så som allmänläkardagar, sjuksköterskedagar, undersköterskedagar, ST-dagar och kunskapssökande arrangemang. Regionen deltar i Samhällskontraktet Mälardalens kunskapscenter för hälsa och välfärd (MKHV) för att sprida ökad kunskap om utvärdering, forskning och samverkan där även medel för utvecklingsprojekt går att söka.

Ett nationellt vårdkompetensråd inrättades av regeringen den 1 januari 2020. Rådet ska till exempel ansvara för stöd till arbetet gällande kompetensförsörjning på sjukvård regional nivå som i sin tur stödjer nivåer närmare verksamheterna. Utifrån detta kommer, det vi tidigare kallat RUR (Regionala utbildnings- och kompetensrådet), att avvecklas och nya samverkansformer processas fram inom det nyinrättade regionala vårdkompetensrådet.

Sörmlands kommuner och regionen har under våren 2020 gemensamt tagit fram en målbild som ska handla om nära hälsa. Länsstygruppen har tagit fram ett antal principer för nära hälsa, medborgarens behov, samverkan, tillit, proaktivt, kompetens och digitalisering.

REGION SÖRMLAND HAR EN GOD, TILLGÄNGLIG OCH HÅLLBAR KOLLEKTIVTRAFIK

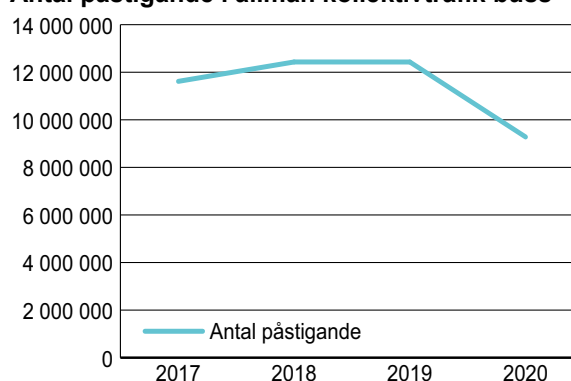
En väl fungerande kollektivtrafik utgör en av regionens viktigaste verktyg för att ytterligare förbättra Sörmlands attraktivitet för medborgare och näringsliv.

Under årets två första månader utvecklades såväl resandet som punktligheten positivt för både buss-

och tågtrafiken med undantag för Svealandsbanan, där en lägre punktlighet uppstod som en konsekvens av initiala problem vid infasningen av Mälartåg och kapacitetsbrist Eskilstuna. Från mars och framåt har verksamhetens arbete i stor utsträckning präglats av coronapandemin med fokus på att upprätthålla trafiken och säkra efterlevandet av Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd.

Antal påstigande i allmän kollektivtrafik buss

Under januari och februari var antalet påstigande i allmän kollektivtrafik buss ungefär densamma som föregående år, men i mars syns en tydlig minskning och i april var det hälften så många som reste med buss jämfört med motsvarande månad året innan. Under juni till september ökade antal resande igen, för att återigen minska i slutet av året. Sammantaget för hela året var det en minskning med drygt 3 100 000 påstigande jämfört med 2019.

Från mars 2020 och under den rådande coronapandemin avråddes från resor med kollektivtrafiken, i syfte att minska trängsel och därmed minska smittspridningen. Trots kraftigt minskat resande har utbudet med Sörmlandstrafikens bussar inte reducerats, just med syfte att erbjuda goda resmöjligheter för de som måste använda kollektivtrafiken. Tvärtom har det körts ett antal förstärkningsturer för att undvika trängsel i rusningstid. Den främre delen av bussen har stängts av för resenärerna och validatorerna flyttades till mitten av bussen. I syfte av att öka tryggheten ombord på bussen och möjliggöra nödvändiga resor har stora kommunikationsinsatser genomförts via Sörmlandstrafikens sociala medier, dels för att uppmuntra till gång och cykel och dels för att styra de resor som måste genomföras.

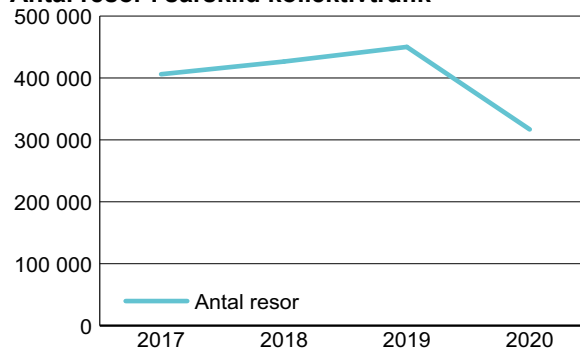
Under 2020 uppmättes punktligheten i den allmänna kollektivtrafiken till 87 %, vilket är över målnivån och en ökning jämfört med föregående år. Att punktligheten har ökat beror på flera saker, dels genom nya incitamentsbaserade avtal för punktlighet vilket lett till en förbättrad trafikleverans samt ett arbete med att förbättra tidtabellens kör- och mellantider. En faktor som även varit till punktlighetens fördel är en mild vinter nästintill utan snö och vinterväglag under 2020. En annan bidragande orsak till ökad punktlighet är pandemin som resulterat i minskat resande samt att det sedan mitten på mars varit stängt för ombordstigningen fram hos föraren.

Inom den regionala tågtrafiken, som fram till mars haft en flerårig positiv trend med ökat resande, minskade antal påstigningar med 60–70 % under andra kvartalet samtidigt som antal avgångar minskades tillfälligt under våren med 30 %. Även Gnestapendeln omfattas av minskat resande under året, cirka 25 %.

För att på sikt kunna möta nya behov i kollektivtrafiken har flera planerade utvecklingsaktiviteter

pågått samt att nya regionala dubbeldäckartåg sattes i trafik som på sikt bidrar till en mer attraktiv och tillgänglig kollektivtrafik.

Antal resor i särskild kollektivtrafik

I januari och februari var antal resor i särskild kollektivtrafik på samma nivå som motsvarande månader 2019, men resten av årets månader har antalet resor legat långt under tidigare år. I april och maj genomfördes drygt 20 000 färre resor per månad, jämfört med motsvarande månader året innan. Totalt för hela året genomfördes cirka 133 200 färre resor jämfört med 2019.

I samband med coronapandemin fattades beslut att införa ensamåkning för resenärgruppen 70 år och äldre, rutiner för resor med misstänkt smittade och smittade infördes och särskilda transporter för covid-19 patienter upprättades.

I början av december kom det till regionens kännedom att ett trafikföretag med innevarande avtal och avtal i kommande avtalsperiod samt ett trafikföretag med avtal i kommande avtalsperiod saknade taxitrafik tillstånd och hade därmed inte legal rätt att utföra trafik. Efter en utredning konstaterades att avtalsbrotten var så pass allvarliga att de resulterade i uppsägning av både innevarande och kommande avtal för båda bolagen. Trafiken direktupphandlades skyndsamt för att säkra resor för medborgarna.

Exempel på informationsmaterial som Region Sörmland har använt under pandemin. Bildstödet om Corona-virus (högst upp till höger) kommer från Symbolbruket.

REGION SÖRMLAND PRÄGLAS AV JÄMLIKHET OCH JÄMSTÄLLDHET, ICKE-DISKRIMINERING, NORM-MEDVETENHET OCH INKLUDERING

Region Sörmland har under året arbetat för att invånarna i Sörmland ska få en korrekt och tydlig information om coronapandemin, utifrån de behov som finns. Bland annat om hur medborgaren kan ta prov för covid-19 samt framtagande och distribuering av informationsmaterial på olika språk i syfte att minska smittspridning. Uppsökande arbete med riktad information till medborgarna har genomförts. Det har främst varit interkulturellt riktade insatser och insatser till målgrupperna barn och unga samt hur föräldrar och medarbetare kan prata med barn om pandemin och den kris som det medför.

Biblioteksutveckling Sörmland ställde samman och skapade i april ett allmänt informationsmaterial om folkbibliotekens digitala utbud för att biblioteken i Sörmland lättare skulle nå ut till sina användare trots restriktioner från Folkhälsomyndigheten.

Enligt patientlagen har alla patienter rätt att, utifrån sina behov, få information som är tillgänglig och lätt att förstå vilket ställer krav på att regionen kan tillhandahålla det. Projektet "Bildstöd som alternativ kompletterande kommunikation (AKK) - för allas lika rätt till information", syftar till att bildstöd ska användas enhetligt inom regionen, så att patienten känner igen sig oavsett vilken del av regionens verksamheter som besöks.

Teamet för sexuellt våldsutsatta med medarbetare från kvinnoklinikerna bedriver nu verksamhet på de tre sjukhusen för personer som varit utsatta för sexuellt våld oavsett könsidentitet.

Hbtq-personers rättigheter uppmärksammades med en digital pridevecka i regionens interna och externa kanaler. Budskapet var "Du har rätt att vara dig själv" och riktade sig särskilt till barn och unga.

Ett verktyg för en prövning/barnkonsekvensanalys har tagits fram, i syfte att omsätta barnkonventionen i handling, som ett stöd i att utföra prövningen av barnets bästa.

Sveriges kommuner och regioners modell om patienters olika förhållningssätt i kontakt med vården har använts som diskussionsunderlag i olika forum för att förstå vårdbehov ur olika perspektiv och hur vi kan designa tjänster som är mer personcentrerade och passar fler.

Länets struktur för samverkan gör det möjligt att se länet som helhet och öka spridning av goda resultat. Länsgemensamma riktlinjer och överenskommelser bidrar till att insatserna blir jämlika och patientsäkra.

REGION SÖRMLAND HAR EN HÅLLBAR PRODUKTION OCH KONSUMTION

Regionens verksamheter arbetar systematiskt för att minska sin negativa miljöpåverkan. Under året har regionens första klimatkoppling tagits fram. De områden som står för störst andel av regionens klimatpåverkan är kapitalförvaltning, inköpta varor, fastighetsdrift och byggnation samt arbetspendling. Klimatkopplingen kommer utgöra underlag för fortsatta insatser.

Beslut om strategi för fossilfri fordonsflotta samt utbyggnad av laddinfrastruktur fattades av regionstyrelsen under hösten 2020. Planen för laddinfrastruktur har uppdaterats med uppgifter om aktuell fordonsflotta och verksamheternas behov för att kunna göra rätt prioriteringsordning vid utbyggnaden av laddinfrastrukturen, som kommer att ske etappvis under 2021 till 2023.

I enlighet med hållbarhetsprogrammets inriktning har regionövergripande och verksamhets- samt bolagsspecifika utfasningslistor uppdaterats. Riskbedömningsarbetet av kemiska produkter har vidareutvecklats under hösten 2020. En regionövergripande riskbedömning för hantering av yttreinfektionsmedel har tagits fram.

Inom hälso- och sjukvården arbetas det systematiskt med miljöronder, läkemedelsinsamling samt källsortering och kemikalieinventering. Arbetet med fortsatt införande av antibiotikaronder har pausats under 2020 men de kliniker som redan infört ronderna har fortsatt med dem under året. Ronderna innebär att en infektionsspecialist går

igenom alla patienter som vårdas i slutenvård och står på antibiotikabehandling. I cirka en tredjedel av fallen har antibiotikaordinationen kunnat förändrats. Antibiotikaronderna ger därmed behandling med antibiotika som både har mindre risk för resistensutveckling och mindre miljöpåverkan men även minskning av förbrukningsmaterial som behövs för intravenös antibiotikatillförsel.

Under hösten 2019 inleddes ett arbete med att minska matsvinnet på Regionsjukhuset Karsudden, det har fortsatt under 2020. Vårdavdelningarna och personalmatsalen har vägt sina matrester under tvåveckorsperioder. Resultatet visade på stora mängder matsvinn. Utifrån resultaten har beslut tagits om ett antal aktiviteter för att minska svinnet. Mätning kommer att genomföras två gånger även under 2021.

Kultur och Utbildning Sörmland har under året arbetat med bland annat hållbarhetsperspektiv i arbetssätt, inköp, produktionsmetoder och uppvärmning av byggnader. Verksamhetens restauranger och kaféer har arbetat för användning av närproducerade och ekologiska livsmedel samt att återanvända och återvinna så långt det är möjligt.

Region Sörmlands finanspolicy, regionfullmäktiges beslut den 2 juni 2020, § 83/20, anger att investeringar som är förenade med Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling uppmuntras och hållbarhetsavsnittet och fördelning mellan tillgångsslagen har reviderats. Produktion av fossila bränslen exkluderats i kapitalförvaltningen. Regionen utför årligen en mätning av koldioxidavtrycket i regionens fonder för att utröna vilka som har störst miljöpåverkan.

RESURSPERSPEKTIVET

Resursperspektivet säkerställer att Region Sörmland använder sina resurser på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Resursperspektivet är indelat i några delområden vilka kan ses som de viktigaste produktionsresurserna för regionens verksamheter.

De fyra indikatorer som är kopplade till resursperspektivet är "Andel engagerade medarbetare HME index", "Sjukfrånvarotid i relation till ordinare arbets-tid", "Ekonomiskt resultat - avvikelse utfall/budget i tkr" och "Soliditet inklusive pensionsförbindelser".

INDIKATOR	UTFALL	MÅLVÄRDE
● Andel engagerade medarbetare HME index	78,6	78,6
■ Sjukfrånvarotid i relation till ordinare arbetstid	8,0 %	Max 6 %
● Ekonomiskt resultat	847 mnkr	48 mnkr
● Soliditet inklusive pensionsförbindelser	5,7 %	-4,2 %

87 %

av de svarande medarbetarna anser sig kunna rekommendera sin arbetsplats till andra.

REGION SÖRMLAND ÄR EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Region Sörmland har som mål att vara en attraktiv arbetsgivare med kompetenta och engagerade medarbetare som deltar aktivt i utvecklingen av verksamheten.

Indikatorn HME (Hållbart medarbetarengagemang) mäts i samband med Medarbetar- och säkerhetsenkäten, som senast genomfördes i februari 2020. HME-värdet hamnade på 78,6 vilket innebär att målvärdet på 78,6 uppnåddes. HME mäter tre olika delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. Även svarsfrekvens har ökat och uppgick till 87 %. I bakgrundsfrågor som ställs visar 2020 års resultat att 87 % av de svarande medarbetarna anser sig kunna rekommendera sin arbetsplats till andra vilket är en minskning med 1 % gentemot föregående mätning som genomfördes hösten 2018. Sedan 2012 har dock andelen som kan rekommendera andra att söka sig till arbetsplatsen ökat från 81,6 % till 87 %.

REKOMMENDERAR ARBETS- PLATSEN, %	2018	2020
Sjuksköterskor	89,5	88,4
Undersköterskor, skötare	89,3	87,2
Administrativ personal	89,1	87,4
Paramedicinsk personal	82,5	87,6
Läkare	82,9	80,5

Under maj månad fattade regionstyrelsen beslut om att från och med den 1 juni 2020 dubblera friskvårdsbidraget, från 2 500 kr till 5 000 kr, under perioden 2020 och 2021. Detta gjordes för att uppmuntra och tacka Regionens alla medarbetare, och för att ge chans till välförtjänt friskvård under de tuffa arbetsförhållandena som uppstod i spåren av covid-19. Under 2019 var nyttjandegraden av friskvårdsbidraget 64 %, vilket är en klar ökning från 2018 då vi nådde 53 %. Användandet av 2020 års friskvårdsbidrag har ökat till preliminärt 66 %.

En annan insats i samma syfte var att tilldela varje medarbetare ett presentkort motsvarande 1 000 kronor.

Under 2020 har många av de planerade utbildningarna skjutits på framtiden i Region Sörmland på grund av covid-19. Regionen har ett utbildningsuppdrag som innebär att praktikplatser med god kvalitet och bra lärandemiljöer ska erbjudas studenter på de olika reguljära vårdutbildningarna. Uppdraget är en central del i den strategiska kompetensförsörjningen. Under 2020 har 1 212 studerande genomgått någon form av verksamhetsintegrerat lärande inom hälso- och sjukvården och de

flesta planerade placeringar har, coronapandemin till trots, kunnat genomföras. Det är endast ett mindre antal placeringar som inte kunde fullföljas.

Region Sörmlands kompetensförsörjningsmodell har som målsättning att samtliga verksamheter inom regionen ska tillämpa samma grundmodell och systematik i arbetet med kompetensinventering, gapanalyser och kompetensförsörjningsplaner. Under 2020 har implementeringen av kompetensförsörjningsmodellen avbrutits till följd av covid-19.

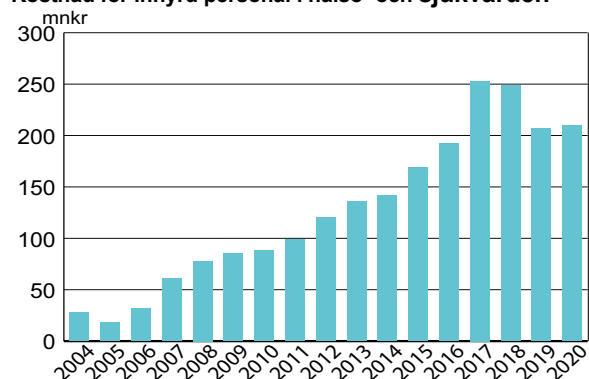
När det gäller nyanlända med vårdkompetens har 3 läkare och 1 fysioterapeut erhållit legitimation efter genomförd praktisk tjänstgöring i någon av regionens verksamheter. Det finns dock fortfarande många nyanlända i länet, i första hand läkare, som inte nått legitimation och anställning. Dessa personer ges möjlighet att delta vid utbildningen vårdintroduktion, som startade vid Eskilstuna folkhögskola i november 2017 med syfte att förkorta och effektivisera vägen mot legitimation och anställning för nyanlända med vårddyrke. Under 2020 har kursmoduler, deltagare och lärare utökats.

Inhyrd personal

Landstingsstyrelsen fattade beslut enligt § 30/17 att ansluta sig till det nationella projektet om att aktivt arbeta med åtgärder som på olika sätt skapar förutsättningar att bli oberoende av inhyrd personal. Till följd av covid-19 gjorde Hälso- och sjukvården en temporär ändring i dispensrutinen för inhyrd personal. Under året har beslut tagits om att ingå i en gemensam upphandling av inhyrd personal som genomförs i projektets regi.

Kostnaden för inhyrd personal uppgick till 210 mnkr, för 2019 var motsvarande siffra 206 mnkr jämfört med 250 mnkr för 2018. Ökningen 2020 beror till viss del på coronapandemin men också på ett ökat behov inom några läkarspecialiteter.

Kostnad för inhyrd personal i hälso- och sjukvården

Systematiskt arbetsmiljöarbete, undersöka, riskbedöma, åtgärda och kontrollera

Ett arbete har under året påbörjats med att ta fram förslag till en regiongemensam rutin och mall för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM), så att uppföljning utförs på alla organisatoriska nivåer och återkopplas till politiken. Syftet med de årliga uppföljningarna är att undersöka och säkerställa att arbetet i praktiken bedrivs så som föreskriften SAM kräver. Målsättningen är att den årliga uppföljningen av SAM, samt skyddsronds-/arbetsmiljömallar kan hanteras i något av regionens befintliga system, så som PLUSS eller Synergi.

Totalt gjordes 483 arbetsskadeanmälningar och 743 tillbudsanmälningar i regionen under året. Jämfört med föregående år ökade antalet arbetsskadeanmälningar med 44 medan tillbudsanmälningarna minskade med 13 anmälningar. Den vanligaste arbetsskadan var stick/skärskada följt av våld. Det vanligaste tillbudet var arbetsbelastning, följt av bemanning.

Arbetsmiljöarbete i samband med covid-19

Under 2020 har nya stödinsatser från företagshälsovården erbjudits medarbetare på grund av krisen med covid-19. Medarbetare har själva kunnat boka stödsamtal via telefon med beteendevetare och chefer bokat grupphandling för att hantera de svårigheter som medarbetare ställts inför.

Till chefer och skyddsombud har en särskild mall för riskbedömningar tagits fram med syfte

att bedöma risker som kan uppstå kopplat till de förändringar som behövt göras i samband med coronapandemin för att utifrån den ta fram en åtgärdsplan för att minimera dessa risker.

Särskilda rutiner har tagits fram som stöd till chefer kring anmälan av allvarliga tillbud och anmälan av arbetssjukdom/ arbetsskador kopplat till covid-19.

Rutiner för medarbetare som tillhör någon riskgrupp för att bli allvarligt sjuk i covid-19 har under året arbetats fram i takt med att kunskapen blivit tillgänglig. Desamma gäller rutin för gravida medarbetare.

Fokus på de yngre medarbetarna

En fördjupad analys/kartläggning har genomförts av unga medarbetares syn på sina förutsättningar för motivation, engagemang och arbetsglädje i Region Sörmland.

Sammanfattningsvis finns det fem områden som deltagarna i analysen pekat på och som det finns anledning att koppla aktiviteter till i syfte att förbättra arbetsmiljön. Dessa är:

- Konstruktivt socialt klimat
- Närvarande och relationsorienterat ledarskap
- Kontinuerlig utveckling
- Möjlighet att påverka den egna arbetssituationen
- Tydliga mål och strukturer.

Förslag till fortsatta åtgärder är framtaget utifrån resultatet av undersökningen samt en kommunikationsplan för att sprida resultatet av kartläggningen och analysen.

Handlingsplan för att ta tillvara äldre medarbetares kompetens

Regionstyrelsen beslutade i februari att ge i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur Region Sörmland ska ta tillvara äldre medarbetares kompetens. I uppdraget har statistik och resultatet i medarbetarenkäten analyserats för åldersgruppen 60 år och äldre. En kartläggning i form av enskilda intervjuer har genomförts med seniora medarbetare från olika verksamheter i organisationen samt en genomgång av vad forskning kommit fram till i sammanhanget.

Ett förslag till en handlingsplan för hur regionen ska ta tillvara äldre medarbetares kompetens överlämnades till regionstyrelsen för beslut i januari.

Löner och villkor

Löneöversyn

Löneöversyn genomfördes för två kollektivavtalsområden med löpande avtal, Akademikeralliansen och läraernas samverkansråd, med utbetalning av ny lön i april. För vårdförbundet som också har ett löpande avtal planerades utbetalning av ny lön till maj med retroaktivitet från april. Den höga belastningen på hälso- och sjukvården gjorde att ny lön utbetalades i oktober. De tre områden som hade avtal som löpte ut den 31 mars 2020 enades centrala parter om att prolongera avtalen till den 31/10 2020. Under november tecknade samtliga avtalsområden nya avtal.

Löneanalys

Löneanalys har genomförts på ett antal yrken, merparten inom Hälso- och sjukvården. Resultatet tas med i analysen inför löneöversynen 2021.

Kompetensförsörjning

Utbildningsuppdraget

Regionens utbildningsuppdrag innebär att praktikplatser med god kvalitet och bra lärandemiljöer ska erbjudas studenter på de olika reguljära vårdutbildningarna. Uppdraget är en central del i den strategiska kompetensförsörjningen. Under 2020 har 1212 studerande genomgått någon form av verksamhetsintegrerat lärande inom hälso- och sjukvården. Trots coronapandemin har de flesta planerade placeringar kunnat genomföras. Det är endast ett mindre antal placeringar som inte kunde fullföljas.

Studieförmån

Studieförmånen innebär möjlighet för sjuksköterskor att kunna utbilda sig till specialistsjuksköterska med bibehållen grundlön. Förmånen omfattar även vidareutbildning till sjuksköterska eller yrke inom paramedicin. I dessa fall utgår en ersättning på 10 000 kr brutto per studiemånad vid 100 % tjänstledighet för studier. Under året studerade totalt 48 grundutbildning till sjuksköterska och andra legitimationsyrken och 18 tog examen. Antal utbildningsplatser avseende specialistsjuksköterskeutbildning är under 2020 ca 40 platser. Under året har 49 specialistsjuksköterskor examineras.

Rekrytering och arbetsmarknad

Mässor

I syfte att marknadsföra Region Sörmland som arbetsgivare och dess olika verksamheter deltar regionen på mässor. Under 2020 deltog Region Sörmland på 19 mässor, ytterligare åtta var planerade men ställdes in på grund av covid-19. Mässorna har i huvudsak varit riktade till vårdyrken men regionen har även funnits representerade på några mässor riktade till andra yrkesgrupper och skolor.

Rekrytering via arbetsmarknadsåtgärder

Samarbetet med Arbetsförmedlingen har skapat tydligare vägar för hur olika former av bidragsanställningar kan etableras. Satsningen på extratjänster, ett anställningsstöd för personer som står långt från arbetsmarknaden, har fortsatt under 2020 och intresset hos regionens verksamheter är stort. Bland de personer som ingick i förra omgången är det flertalet som har erbjudits fortsatt anställning i form av andra subventionerade anställningar, och några har motiverats att utbilda sig inom hälso- och sjukvård.

Upphandling av rekryterings- och bemanningstjänster

Via ramavtalet för utlandsrekrytering har 6 läkare och 14 sjuksköterskor kontrakterats under 2020. Nya ramavtal för bemanning, allmänsjukspecialistläkare till primärvården samt specialistläkare till psykiatri och somatik blev klara under november 2020.

Rätt till heltid, deltid en möjlighet

530 deltider har identifierats via kartläggning i personalsystemet och av dessa har 416 hittills redovisat önskad sysselsättningsgrad. Fram till 31 december 2020 har 94 medarbetare ökat sin sysselsättningsgrad.

REGION SÖRMLAND HAR EN ÄNDAMÅLSENLIG OCH SÄKER IT

Covid-19 har ställt många delar av verksamheten inför nya utmaningar, inte minst inom IT. En effekt har varit att olika typer av utvecklingsarbete inom Region Sörmland IT har omprioriterats. Ett stort arbete under året har varit förberedelsearbetet med framtidens vårdinformationsstöd som har fått namnet Visus. IT har under covid-19-perioden bidragit till en rad lösningar för digital verksamhetsutveckling såsom till exempel digitala vådrum.

Arbetet med Visus har under året skett genom fortsatta förberedelser inom bland annat områdena teknik/it och förändringsledning. Arbetet har pågått med att förbereda support, service och förvaltningsorganisation för att kunna ta emot och anpassa sig till de förändrade förutsättningar som införandet av Visus kommer att innebära. Under 2020 har bland annat arbete påbörjats för att skapa förutsättningar för en kompetensförflyttning, gemensam incidentprocess med leverantören samt förberedande av en service-deskfunktion i samarbete med övriga regioner och leverantören.

En temporär lösning skapades under vårens covid-19 period för att kunna tillgodose behovet av extrabeställningar av surfplattor, telefoner, tillfälliga behörigheter och datorer som behövdes till de nya avdelningarna som skapades och flyttades runt på regionens sjukhus under mars-maj.

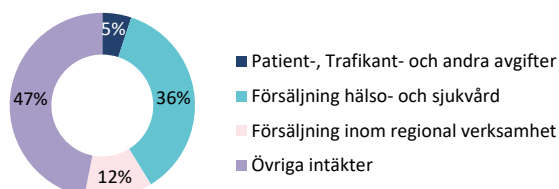
REGION SÖRMLAND HAR EN STARK EKONOMI I BALANS

Region Sörmland har som mål att ha en stark ekonomi i balans. Fullmäktige har satt upp två indikatorer som har följts under året: ekonomiskt resultat och soliditet inklusive pensionsförpliktelser. Båda indikatorerna når sitt målvärde med marginal under 2020.

För 2020 redovisar regionen ett positivt resultat på 847 mnkr vilket är betydligt bättre än budget. Differensen mot budget består huvudsakligen av tre poster: stora pandemirelaterade statsbidrag som beslutats under året, en positiv värdeförändring inom regionens kapitalförvaltning och lägre kostnader för pensioner.

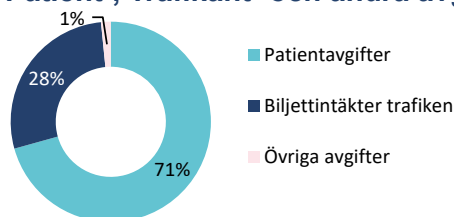
Verksamhetens resultat består av ett antal olika intäktsslag. Nedan kommenteras utfallet i förhållande till budget och föregående år.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter delas in i fyra grupper, Patient- trafikant- och andra avgifter, Försäljning hälso- och sjukvård, Försäljning inom regional verksamhet samt Övriga intäkter. Hur utfallet för 2020 fördelas mellan grupperna redovisas i diagrammet till ovan.

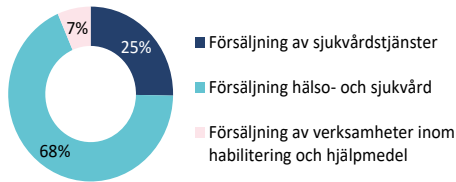
Patient-, Trafikant- och andra avgifter

Utfallet för patient-, trafikant- och andra avgifter uppgår till 191 mnkr, vilket är 134 mnkr lägre än budgeterat. Patientavgifterna är 65 mnkr lägre än budgeterat och biljettintäkterna för kollektivtrafiken är 67 mnkr lägre. Budgetavvikelsen för patientavgifter beror bland annat på ett minskat antal besök till följd av pandemin. Biljettintäkterna för kollektivtrafiken var under januari och februari i nivå med budget men efter utbrottet av covid-19 i mars har biljettintäkterna för resterande månader minskat med i cirka 70 % jämfört mot budget.

Utfallet för patient-, trafikant- och andra avgifter har minskat med 46 mnkr eller 19,4 % jämfört med föregående år. Biljettintäkterna för kollektivtrafiken har minskat med 64 mnkr vilket kan härledas till minskat resande till följd av covid-19. Patientavgifterna har däremot ökat med 20 mnkr vilket beror på att patientavgiften inom primärvården har återinförts 2020. Om patientavgifterna avseende primärvården exkluderas har patientavgifterna minskat med 21 mnkr. Det beror framförallt på ett minskat antal besök till följd av covid-19 och att ingen kostnad för uteblivna besök debiterades under våren och sommaren.

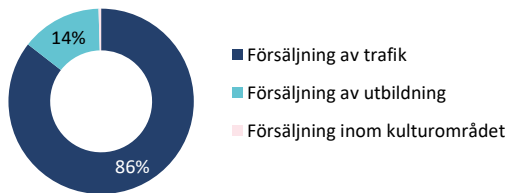
Försäljning hälso- och sjukvård

Utfallet för försäljning av hälso- och sjukvård uppgår till 1 364 mnkr, vilket är 547 mnkr högre än budgeterat. Ökningen beror på att antalet digitala vårdkontakter har ökat. Om patienten inte är folkbokförd i Sörmland så fakturerar Region Sörmland kostnaden för den digitala vårdkontakten till hemregionen och det är den intäkten som redovisas här.

Intäkterna för försäljning av hälso- och sjukvård är 532 mnkr eller 63,9 % högre än utfallet föregående år, vilket framförallt förklaras av ett ökat antal digitala vårdkontakter. De digitala vårdkontakterna uppgår till 925 mnkr 2020 att jämföra med 397 mnkr föregående år.

Försäljning inom regional verksamhet

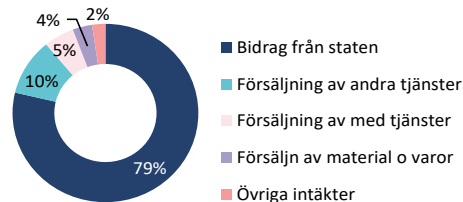

Utfallet för försäljning inom regional verksamhet uppgår till 449 mnkr, vilket är 16 mnkr lägre än budgeterat. Det är framförallt intäkterna för försäljning av särskild kollektivtrafik som är lägre än beräknat vilket är en effekt av pandemin med färre färdtjänstresor under året.

Intäkterna för försäljning inom regional verksamhet är 18 mnkr eller 4,2 % högre än utfallet

föregående år, vilket förklaras av högre intäkter för försäljning av allmän kollektivtrafik. Försäljningen har påverkats av bland annat ökade trafikbeställningar men även för oförutsedd förstärkningstrafik på grund av covid-19.

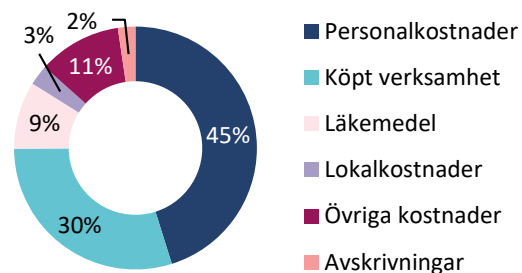
Övriga intäkter

Övriga intäkter uppgår till 1 769 mnkr, vilket är 710 mnkr högre än budgeterat. Erhållna bidrag från staten avviker positivt med 792 mnkr, vilket framförallt beror på statsbidrag som kan hänföras till pandemin. Region Sörmland har bland annat erhållit 400 mnkr i ersättning för merkostnader för covid-19, 187 mnkr i ersättning för nationell testning av covid-19, 54 mnkr i ersättning för att staten under pandemin betalar hela regionens sjuklönekostnader och 10 mnkr i ersättning för traumastöd. Utöver de statsbidrag som kan hänföras till pandemin så har bland annat bidragen avseende psykiska hälsa och extra moms blivit högre än beräknat. Inom gruppen övriga intäkter finns det även flera poster som redovisar negativa budgetavvikelser till exempel har försäljningen inom butik, café och restaurang minskat mycket vilket till stor del beror på pandemin.

Utfallet för övriga intäkter är 737 mnkr eller 71,4 % högre än utfallet föregående år. Ökningen kan till stor del hänföras till bidrag från staten med anledning av pandemin, till exempel bidrag för merkostnader, sjuklönekostnader och nationell testning av covid-19. Utöver pandemirelaterade statsbidrag har till exempel bidragen för nya kömiljarden och extra moms varit högre än föregående år.

Verksamhetens kostnader

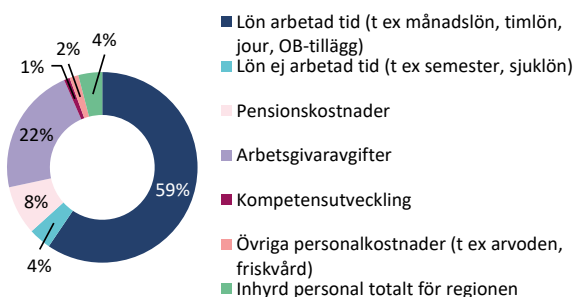

Verksamhetens kostnader redovisas i sex olika grupper, personalkostnader och köpt verksamhet är de två största.

Personalkostnader

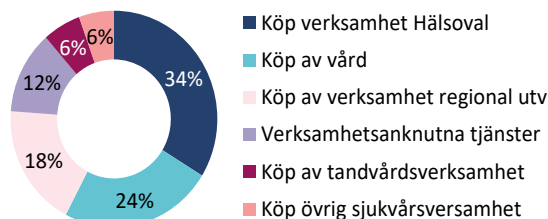

Region Sörmlands personalkostnader inklusive inhyrd personal uppgår till 5 795 mnkr, vilket är 234 mnkr högre än budgeterat. Budgetavvikelsen kan bland annat härledas till att regionen under pandemin har behövt stärka upp vården genom att öppna nya vårdavdelningar, nya jourlinjer och att extra pandemirelaterade ersättningar enligt avtal har betalats ut. Under året har även personalen tagit ut mindre semester vilket innebär att regionen har ökat sin semesterskuld och därmed har kostnaderna blivit högre. Regionen har även haft fler anställda och mer inhyrd personal än budgeterat. Kostnaden för pensioner har dock varit lägre än budgeterat, vilket beror på ändrade beräkningar hos regionens pensionsadministratör. Regionens pensionsåtagande har beräknats om vilket har inneburit en positiv engångseffekt på resultatet.

Personalkostnaderna är 199 mnkr eller 3,6 % högre än utfallet föregående år. Kostnaden för pensioner har varit 200 mnkr lägre än föregående år vilket beror på en engångseffekt kopplad till ändrade beräkningar av regionens pensionsåtagande. Om engångseffekten för pensioner exkluderas har personalkostnaderna ökat med 363 mnkr eller 6,5 %. Utöver ett ökat antal anställda så kan en stor del av ökningen hänföras till den årliga ökningen av månadslön och arbetsgivaravgifter. Även kostnader avseende ersättning för obekvämt arbetstid (ob-tilllägg), övertid, jour, semesterkostnader och sjuklön har ökat. De ökade ersättningarna förklaras till stor

del av de olika förstärkningsavtal som upprättades i samband med utbrottet av covid-19. Under året har kostnaden för inhyrd personal varit på samma nivå som föregående år. Region Sörmlands andel av inhyrd personal i hälso- och sjukvården uppgår till 4,6 %, att jämföra med det nationella målet på 2,0 %. Kostnaderna för kurs- och konferensavgifter har däremot minskat jämfört med föregående år.

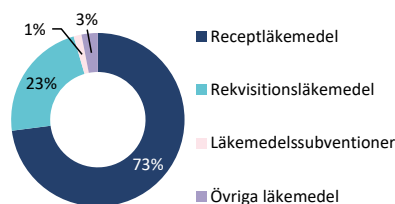
Köpt verksamhet

Kostnaden för köpt verksamhet uppgår till 3 817 mnkr, vilket är 560 mnkr högre än budgeterat. Inom gruppen finns det stora budgetavvikelser. Positivt avviker till exempel kostnaden för kollektivtrafik medan kostnaden för köp av vård, laboratorieundersökningar och besöksersättning för digitala vårdkontakter avviker negativt. Den ökade kostnaden för köp av vård kan bland annat härledas till högspecialiserad vård, fritt vårdval och neuropsykiatriska utredningar. Ökningen för laboratorieundersökningar beror på kostnader för provtagning av covid-19.

Det totala utfallet för köpt verksamhet har ökat med 564 mnkr eller 17,3 % jämfört med föregående år. Kostnaden för de digitala vårdkontaktarna uppgår till 948 mnkr, vilket är en ökning med 553 mnkr jämfört med föregående år. Merparten av kostnaden faktureras vidare till andra regioner som beskrivits ovan. Även kostnaden för laboratorieundersökningar har ökat, vilket kan hänföras till provtagning av covid-19. Kostnaden för köp av vård och trafik har däremot minskat. Som en följd av pandemin har antal remisser inom flera divisioner minskat, vilket har resulterat i en lägre kostnad för köp av bland annat högspecialiserad vård och fritt vårdval. Den lägre kostnaden för trafik kan bland annat härledas till det nya trafikavtalet som började gälla i augusti 2019.

Läkemedel

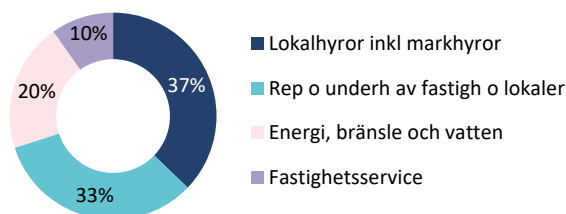

Den totala kostnaden för läkemedel uppgår till 1 154 mnkr, vilket är 47 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen från budgeten kan bland annat härle-

das till att ordinarie verksamhet har fått prioriterats ned till förmån för covid-19 verksamhet. Under året har kostnadsutvecklingen för läkemedel varit 4,8 % att jämföra med den budgeterade kostnadsutvecklingen på 7,0 %.

Region Sörmlands totala kostnad för läkemedel har, jämfört med föregående år, ökat med 53 mnkr eller 4,8 %. En stor del av ökningen kan hänföras till receptläkemedel som har ökat med 39 mnkr eller 4,9 %. Inom gruppen övriga läkemedelskostnader har kostnaden för rekvisitionsläkemedel ökat medan kostnaden för smittskyddsläkemedel har minskat. Ökningen för rekvisitionsläkemedel kan bland annat hänföras till onkologiska läkemedel medan minskningen för smittskyddsläkemedel beror på att färre hepatit-c behandlingar har genomförts.

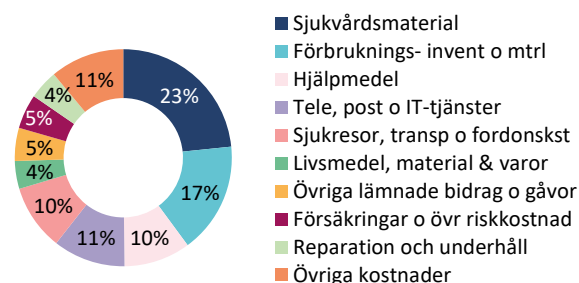
Lokalkostnader

Kostnaden för Region Sörmlands lokaler uppgår till 347 mnkr, vilket är 48 mnkr högre än budgeterat. Den negativa budgetavvikelsen kan hänföras till ökade kostnader för externt förhyrda lokaler och rivning. Den ökade kostnaden för externt förhyrda lokaler beror bland annat på att två nya familjecentraler har öppnat.

Utfallet är 2 mnkr eller 0,6 % lägre än föregående år. Kostnaden för externt förhyrda lokaler och reparation och underhåll har ökat medan kostnaden för rivning är lägre än föregående år.

Övriga kostnader

Övriga kostnader uppgår till 1 421 mnkr, vilket är 9 mnkr högre än budgeterat. Inom gruppen finns det stora budgetavvikelser. Negativ budgetavvikelse redovisas till exempel för sjukvård-

smaterial, förbrukningsmaterial och hjälpmedel medan lägre kostnader redovisats för fastighetsplanen, oförutsedda kostnader och framtidens vårdinformationsstöd (VISUS). Den ökade kostnaden för sjukvårdsmaterial beror bland annat på inköp av personlig skyddsutrustning som till exempel visir, mun- och andningsskydd samt skyddsrockar i samband med covid-19. Ökningen för förbrukningsmaterial förklaras bland annat av ökade kostnader för arbets- och skyddskläder samt IT-utrustning. Den negativa budgetavvikelsen för hjälpmedel kan bland annat hänföras till diabeteshjälpmedel.

Utfallet för övriga kostnader har ökat med 132 mnkr eller 10,2 % jämfört med föregående år. En stor del av ökningen beror på pandemirelaterade kostnader som till exempel sjukvårdsmaterial, arbets- och skyddskläder samt inköp av skyddsutrustning i samband med covid-19. Utöver det påverkar även en reglering av medlemsavgiften för kollektivtrafiken jämförelsen med föregående år då en kreditfaktura redovisas i utfallet för 2019. Under året har kostnaden för resor, kost och logi minskat betydligt, vilket beror på pandemin.

Avskrivningar

Regionens kostnader för avskrivningar uppgår till 299 mnkr, vilket är 32 mnkr lägre än budgeterat. Budgetavvikelsen kan bland annat härle-

das till försenade projekt vilket har medfört en lägre avskrivningskostnad.

Utfallet för avskrivningar är 5 mnkr eller 1,7 % högre än föregående år. Den ökade kostnaden för avskrivningar kan framförallt hänföras till avskrivningar på byggnader, medicinteknisk apparatur och IT-utrustning.

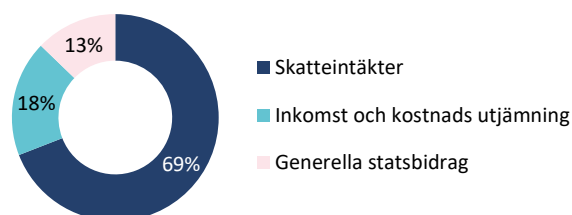
Verksamhetens nettokostnad

Verksamhetens nettokostnad uppgår till -9 060 mnkr, vilket är 335 mnkr lägre än budgeterat. Jämfört med föregående år har nettokostnaden minskat med 290 mnkr eller -3,1 %, att jämföra med den budgeterade nettokostnadsökningen på 0,5 %

Avvikelsen per nämnd redovisas i tabellen nedan.

MNKR	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIK BUDGET-UTFALL
Inköpsnämnden	0	0	0
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet	-133	-134	1
Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan	25	-10	35
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	5	-1	6
Patientnämnden	-1	-4	3
Regionala utvecklingsnämnden	-183	-194	11
Regionstyrelsen	-8 769	-9 047	278
Revisionen	-4	-5	1
Verksamhetens nettokostnad	-9 060	-9 395	335
Regionstyrelsen, skatteintäkter o statsbidrag	9 605	9 381	224
Regionstyrelsen, finansnetto	302	62	240
ÅRETS RESULTAT	847	48	799

Skatteintäkter och statsbidrag

Skatten till Region Sörmland uppgår till 10,83 kronor, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Region Sörmlands totala utfall för skatteintäkter,

utjämning och generella statsbidrag uppgår till 9 605 mnkr, vilket innebär en positiv avvikelse från budgeten med 224 mnkr. Skatteintäkterna är 127 mnkr lägre än budgeterat vilket beror på effekter av den globala konjunkturlapsen till följd av covid-19. Coronapandemin har påverkat sysselsättningen och lönesumman mycket och därmed också skatteunderlaget. Under våren befarades ett ännu större tapp av skatteintäkterna än vad utfallet slutligen blev. Regionen har dock fått ett extra tillskott från staten på 291 mnkr vilket redovisas som generellt statsbidrag. Även det generella statsbidraget för läkemedelsförmånen redovisar en positiv avvikelse på 57 mnkr.

Utfallet för skatteintäkter, utjämning och statsbidrag är 399 mnkr eller 4,3 % högre än föregående år. Skatteintäkterna är 12 mnkr lägre än föregående år medan inkomst- och kostnadsutjämningen är 73 mnkr högre. Även de generella statsbidragen är högre än föregående år, vilket framförallt beror på det extra tillskottet på 291 mnkr från staten avseende covid-19 men även på att statsbidraget för läkemedelsförmånen har blivit 62 mnkr högre än föregående år. Det generella statsbidraget avseende nyanlända flyktingar har dock minskat med 16 mnkr.

Externt finansnetto

År 2020 blev ett av de mest turbulenta och volatila kapitalmarknadsåren någonsin. Året inleddes med stigande börskurser och positiva konjunktursignaler. De uppgifter som kom från Kina om att ett nytt virus hade börjat sprida sig tog få notis om och det tog ända till slutet av februari innan det påverkade de finansiella marknaderna. Då byttes optimismen ut mot en bottenlös pessimism och börserna föll handlost när land efter land stängde ner sina ekonomier till följd av coronapandemin. Nedgången från toppen i februari till botten i mitten av mars var över 30 procentenheter för Stockholmsbörsen. Samtidigt kollapsade oljepriset. Dramatiken var lika stor på obligationsmarknaden med kraftigt fallande priser och försämrade likviditet. Under årets andra kvartal gick vi in i en global recession som var den djupaste i modern tid – men det blev också en av de kortaste som inträffat. Med stöd av rekordstora stimulansåtgärder från världens regeringar och centralbanker vände BNP-tillväxten upp igen under det tredje kvartalet. Under slutet av året stärktes optimismen med positiva vaccinnyheter, ett tydligt resultat i det amerikanska presidentvalet och ett Brexitavtal som till slut kom på plats.

När året var slut hade de globala aktiemarknaderna och USA gått upp cirka 2 % medan Europas börser sjunkit med 9 %. Allt räknat i svenska kronor. Den svenska börsen blev en av de bästa

avkastningsmässigt och steg med nästan 15 %. Under året försvagades dollarn mot svenska kronan med 14 % och euron med 5 %.

Regionens externa finansnetto visar en stor positiv avvikelse mot budget (+240 mnkr). Från och med den 1 januari 2019 gäller en ny redovisningslag som innebär att finansiella instrument ska värderas till marknadsvärde på bokslutsdagen och redovisas som realiserad värdeförändring. Marknadsvärdet i portföljen förändras i takt med börsutvecklingen och den realiserade värdeförändringen kommer därför att variera under året. Per den 31 december uppgår den realiserade värdeförändringen i pensionsmedelsportföljen till 339 mnkr. Föregående år uppgick den realiserade värdeförändringen för samma period till 647 mnkr.

Regionens finansiella netto är 302 mnkr (697 mnkr). När räntekostnader inklusive löneskatt på pensioner exkluderas uppgår det positiva nettot till 389 mnkr (800 mnkr). Största bidraget till det positiva nettot har varit den realiserade värdeförändringen 339 mnkr (647 mnkr).

Regionen har en checkräkningskredit om 1 000 mnkr, varav 57 mnkr nyttjats per bokslutsdagen. Under året upptogs ett långfristigt lån på 800 mnkr för finansiering av regionens strategiska investeringar.

Regionen tillämpar säkringsredovisning och använder derivatinstrument i sin upplåning, så kallade swappar, för att dämpa effekterna av svängningarna i räntorna (ränterisken). Den 31 december 2020 hade regionen totalt tio utestående säkringsinstrument av denna typ, med ett totalt belopp på 1 000 mnkr. Under räkenskapsåret 2020 är räntekostnaderna för säkringsinstrumenten 4,3 mnkr och ingår som en del av räntekostnaderna i resultaträkningen.

Regionens finansnetto

MNKR	2019	2020
Finansiella intäkter	1 030	508
Finansiella kostnader	-230	-119
Räntekostnader pensioner	-83	-70
Löneskatt på räntedel, pensioner	-20	-17
Summa finansnetto	697	302

Kapitalförvaltningens utveckling

	2019	2020
Marknadsvärde, mnkr	5 368	6 217
Årets avkastning, %	18,6	8,6
Totalavkastning, % (sedan start 2004)	123,3	131,9
Årets upp-/nedskrivning, mnkr	0	0

Likviditet och långfristiga skulder

MNKR	2019	2020
Likviditet*	354	451
Låneskuld	1 570	2 370

* Med likviditet avses regionens tillgodohavanden i bank, plusgiro, kassa och handkassar.

Förfallostruktur låneportfölj

VOLYM, MNKR	KAPITAL-BINDNING	RÄNTE-BINDNING
Under 1 år	200	1 170
1-2 år	570	0
2-3 år	600	300
3-4 år	600	100
4-5 år	200	100
5-6 år	200	100
6-7 år		100
7-8 år		200
8-9 år		200
9-10 år		100
Totalt	2 370	2 370

- Genomsnittlig kapitalbindning vid årets slut: 2,8 år
- Genomsnittlig upplåningsränta vid årets slut: 0,55 % (exklusive swappar/räntebindning: 0,35 %)
- Genomsnittlig räntebindningstid vid årets slut: 2,85 år (exklusive swappar: 0,30 år)

Swappar är en typ av derivatinstrument som innebär att rörlig ränta byts mot fast ränta (eller vice versa) med motparten, banken. Användandet av derivatinstrument regleras i regionens finanspolicy.

Årets resultat

Region Sörmland redovisar för 2020 ett positivt resultat på 847 mnkr, vilket är 293 mnkr bättre än föregående år eller 799 mnkr bättre än budgeterat. Årets resultat förklaras framförallt av stora pandemirelaterade statsbidrag, en positiv värdeförändring inom regionens kapitalförvaltning och lägre kostnader för pensioner. Året blev något helt annat än vad som budgeterats för då kostnader kopplade till covid-19 har blivit ersatta av statsbidrag medan övrig verksamhet har kostat mindre då den inte kunnat genomföras i planerad omfattning. Budgetavvikelsen per resultatgrupp beskrivs mer ovan.

Hur ser verksamheternas ekonomi ut?

När resultatet för Region Sörmlands alla verksamheter summeras ihop till verksamhetens resultat så redovisas en positiv budgetavvikelse på 559 mnkr. Generellt kan sägas att de merkostnader som verksamheterna har haft kopplat till pandemin har ersatts i den grad som regionen har intäktsfört statsbidragen. Regionen har intäktsfört de beslutade 91,4 % av den första ansökan och cirka 70 % av den andra ansökan vilken inte är beslutad ännu. Nedan presenteras avvikelser mellan budget och utfall för verksamhetsområdena hälso- och sjukvård, regional verksamhet samt ledning och stöd.

Inköpsnämnden

Inköpsnämnden redovisar ett resultat enligt budget. Kostnaderna understiger dock det budgeterade värdet främst på grund av personalvakanser. Nettokostnaderna fördelas ut till Region Sörmland och Region Västmanland vid årets slut.

Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet

Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet redovisar en positiv budgetavvikelse på 1 mnkr. Nämndens överskott kan framför allt härledas till den pågående pandemin. Bland effekterna kan nämnas minskade kostnader relaterat till främst inställda eller förändrade publika aktiviteter, resor, kost och logi. Flera av verksamheterna har också haft vakanser under året med lägre personalkostnader som följd.

Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan

Primärvården redovisar en positiv budgetavvikelse på 27 mnkr. Avvikelsen beror till lika delar på högre intäkter än budgeterat som lägre kostnader än

budgeterat. Intäkter som har tillkommit sedan budgetläget är extrasatsning på riskvaccinationer samt ersättning för testning av covid-19 och antikroppar. Faktorer som har bidragit till lägre kostnader är inhyrd personal, radiologi, laboratoriekostnader, utlånad personal till slutenvården under pandemin och samverkan mellan vårdcentraler.

Regionsjukhuset Karsudden redovisar en positiv budgetavvikelse på 7 mnkr. Överskottet beror främst på en högre beläggning än budgeterat. Snittbeläggningen har under året varit 129,5 vårdplatser och har varierat under året på grund av pandemin.

Dammsdal redovisar en positiv budgetavvikelse på 1 mnkr. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser. Intäkterna för boende och undervisning är dock något lägre på grund av en lägre beläggningsgrad.

Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård

Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård redovisar en positiv budgetavvikelse på 6 mnkr. Överskottet beror på statsbidraget för psykisk hälsa där nämnden inte har haft kostnader motsvarande intäkterna under 2020.

Patientnämnden

Patientnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 3 mnkr. Överskottet beror på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser.

Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 12 mnkr. Avvikelsen beror på en ökad statlig finansiering för det regionala utvecklingsarbetet samt att alla aktiviteter som planerats för året inte har kunnat genomföras.

Regionstyrelsen

Division kirurgi redovisar en positiv budgetavvikelse på 83 mnkr. Budgetavvikelsen består främst av ökad intern försäljning av intensivvård. Intensivvården har stått i fokus och mycket annan vård har fått stå tillbaka i spåren av pandemin. På kostnadssidan så har personalkostnaderna varit betydligt högre än budgeterat. Anledningen till det är kostnader för de extra avtal som upprättats samt omflyttning av personal för att stärka upp vården. Till stora delar är dessa kostnader ersatta av statsbidrag. Kortfattat kan sägas att den positiva avvikelsen genererats av att de kostnader divisionen haft för pandemin i stort har blivit kompenserade och att kostnader för ordinarie vård delvis har uteblivit.

Division medicin redovisar en negativ budgetavvikelse på -64 mnkr. Underskottet kan härledas till personalkostnader och köpt verksamhet. Underskottet inom personal beror på extra avtal som upprättats med anledning av pandemin, nya vårdavdelningar, nya jourlinjer och förstärkt bemanning. Underskotten inom köpt verksamhet beror på köpta intensivvårdsplatser samt laboratoriekostnader.

Division medicinsk service redovisar en negativ budgetavvikelse på -83 mnkr. Budgetavvikelsen beror på minskade intäkter då försäljningen av vårdplatser och mottagningsbesök drastiskt minskade med anledning av pandemin. Övriga kostnader bidrar också till budgetavvikelsen och består av bland annat medicintekniskt material, sjukvårdsartiklar och reservdelar till ventilatorer.

Division psykiatri och funktionshinder redovisar en positiv budgetavvikelse på 3 mnkr. Överskottet består av högre intäkter än budgeterat som till exempel statliga medel för psykisk hälsa samt ersättningar för covid-19.

Divisionsgemensamt redovisar en negativ budgetavvikelse på -7 mnkr. Underskottet består av köpt verksamhet som orsakas av gemensamma kostnader för köpt utomlänsvård.

Hälsoval redovisar en negativ budgetavvikelse på -18 mnkr. Underskottet beror främst på att intäkterna för patientavgifter ligger långt under budget vilket beror på att antalet besök inom primärvården är lägre i spåren av pandemin. Hälsoval har också ett nytt ersättningssystem för året vilket innebär att ersättningen till vårdcentralerna har varit hög trots de minskade antalet besök. Hembesök och digitala besök har ökat under året vilket har genererat högre besöksersättningar.

Tandvården redovisar en positiv budgetavvikelse på 4 mnkr. Avvikelsen beror på att det under pandemin har utförts betydligt mindre tandvård inom ramen för regionens tandvårdsstöd för vuxna. Särskilt kostnaderna för den nödvändiga tandvården för äldre och funktionshindrade har minskat kraftigt jämfört med föregående år.

Övrig hälso- och sjukvård redovisar en positiv budgetavvikelse på 102 mnkr. Överskottet beror främst på tillkommande riktade statsbidrag samt att reserverade medel för fastighetsplanen inte har använts i budgeterad omfattning. De riktade statsbidrag som tillkommit sedan budgetläget är statsbidrag för nationell testning, merkostnader för covid-19 samt traumavård och krisstöd.

Regionstyrelsen har medel för beställning av kollektivtrafik och redovisar en positiv budgetavvikelse på 20 mnkr. Avvikelsen beror på att regionen erhöll ett statsbidrag till följd av intäktsbortfall för biljettintäkterna och kostnadsbilden blev lägre än beräknat

för både buss- och tågtrafik. Vad gäller busstrafiken så handlar kostnadsbilden om lägre indexutveckling och vad gäller tågtrafiken så är det tåghyran och banavgiften som är lägre än budgeterat.

Regiondirektörens staber redovisar en positiv budgetavvikelse på 12 mnkr. Överskottet beror främst på regiondirektörens projektmedel som inte har använts i budgeterad omfattning. En annan orsak är att flera staber gör överskott beroende på vakanser som inte har ersatts som ett led i effektiviseringsarbetet.

Regionservice redovisar en negativ budgetavvikelse på -14 mnkr. Inköp och åtgärder kopplade till covid-19 har påverkat regionservice ekonomiska resultat under 2020 även om ersättning har utgått i samma utsträckning som den intäktsförts i regionen. I övrigt har verksamhetsservice fortsatt inte haft täckning för allt som utförs inom organisationen vilket är en direkt följd av att Landstingsservice AB bar med sig ett känt underskott vid bildandet.

Region Sörmland IT (RSIT) redovisar en negativ budgetavvikelse på -4 mnkr. Inköp av PC är den enskilt största orsaken till budgetavvikelsen. Införandet av Windows 10 samt ökat behov av bärbara

arbetsstationer i samband med covid-19, då efterfrågan på distansarbetsplatser ökade snabbt under kort tid är förklaringen till underskottet på PC-inköp.

Regiongemensamt redovisar en positiv budgetavvikelse på 243 mnkr. Det är några stora poster som avviker stort från budgeterat värde: pensionskostnaden, statsbidrag för sjuklöner samt oförutsedda medel. Vad gäller pensionskostnaden så har den blivit lägre för att regionens pensionsadministratör har bytt beräkningsmodell samt att inkomstbasbeloppet har höjts. Vad gäller statsbidrag för sjuklöner så har staten ersatt regionerna för alla sjuklöner till och med juli, det vill säga även den "normala" nivån av sjukskrivning. Oförutsedda medel är en reserv för regionstyrelsen för att finansiera aktiviteter som inte är kända vid budgetläget men som ändå bedöms nödvändiga att genomföra. Alla tre poster har genererat ett överskott varav pensionskostnaderna står för det största.

Revisionen

Revisionen redovisar en positiv budgetavvikelse på 1 mnkr. Överskottet beror bland annat på lägre kostnader än beräknat för personal och granskningar.

Intern kontroll

En god intern kontroll kännetecknas av bland annat:

- Dokumenterad och känd ansvars- och befogenhetsfördelning samt dokumenterade och kända rutiner
- Goda rutiner för hantering av avvikelser
- Efterlevnad av beslut och kontinuerlig uppföljning och utvärdering av verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet
- Regelbunden riskanalys
- Säkerhet i system och rutiner

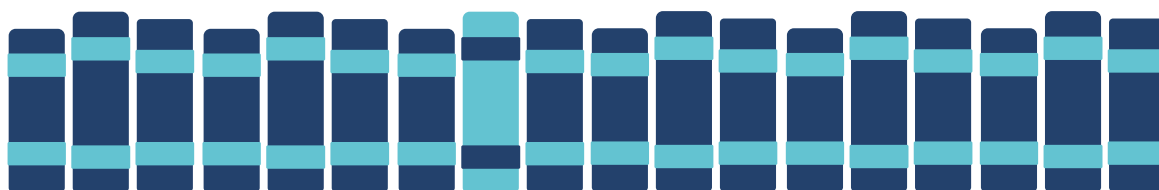
Nämnderna ska löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde och varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Planer har fastställts av alla nämnder och uppföljningen av den interna kontrollen har under året avrapporterats i delårsrapporter.

Innehållet i de olika planerna varierar mellan nämnder och uppföljningar sker dels av generella regelverk och dels av rutiner som är mer verksamhetsspecifika. Exempel på områden och rutiner som har kontrollerats under 2020 är:

- Attestkontroll
- Diagnoskodning

- Finansportföljens allokering
- Kontroll av följsamhet mot ramavtal
- Kontroll att avtalsuppföljningar har skett enligt plan
- Kontroll av att upphandlingar/direktupphandlingar genomförts enligt gällande lagar och regler
- Kontroll av att riskanalys har genomförts inför förändringar och inför nya uppdrag
- Kontroll av att avtal är undertecknade enligt den interna arbetsordningen
- Rutiner för hyrpersonal
- Utfördelning av arbetsmiljöuppgifter till chefer
- Verkställighet av fattade beslut
- Återrapportering av beslut till nämnden

Nämnderna har vid kontrollerna i vissa fall upptäckt brister och då angivit vilka åtgärder som vidtagits eller planeras för att förbättra utfallet. Bedömningen är att nämnderna har ett fungerande internkontrollarbete men att det finns möjlighet att utveckla det arbetet ytterligare. Inom Region Sörmland pågår ett förbättringsarbete gällande den interna kontrollen. Syftet är att förtydliga och förenkla de olika stegen i framtagandet av internkontrollplanen.

Uppföljning av privata utförare

VÅRDCENTRALER

Vårdcentralerna i Region Sörmland följs upp på samma sätt oavsett driftsform. Årligen följs vårdcentralerna upp genom ett antal indikatorer som är sorterade utifrån socialstyrelsens riktlinjer om god vård. Syftet med avtalsuppföljningen är att säkerställa att vårdgivaren uppfyller kraven i regelboken samt att skapa en grund för gemensam utveckling av vårdgivarens uppdrag. Årligen publiceras avtalsuppföljningen för respektive vårdcentral på regionens hemsida för att befolkningen ska kunna ta del av vårdcentralernas resultat. Ett urval av indikatorer/frågor publiceras också på Region Sörmlands samverkanswebb. Urvalet ska spegla primärvårdens breda uppdrag. Syftet är att visualisera resultatet från uppföljningen och ge en överblick.

Dialoguppföljningen är ett komplement till avtalsuppföljningen som syftar till utveckling. Syftet är att sprida idéer mellan vårdcentraler och att stimulera till att hitta nya arbetssätt. Det ger också en signal till regionen till att få kunskap om vad som behöver göras för att stödja på bästa sätt. Dialoguppföljningen genomfördes inte under 2020 på grund av covid-19.

Samtliga vårdcentraler i Region Sörmland är anslutna och har tillgång till primärvårdskvalitet. Primärvårdskvalitet är ett nationellt system för kvalitetsdata i primärvården med syfte att stödja förbättringsarbete och uppföljning.

ÖVRIGA VÅRDGIVARE

Region Sörmlands löpande uppföljning av privata utförare sker idag genom det ekonomiska rapporteringssystemet Privera, beslutsstöds- och rapporteringsverktyget Boris samt dialog och samverkan med de privata vårdgivarna.

För att förbättra den löpande uppföljningen har det skapats en light-version i planerings- och uppföljningsverktyget PLUSS för elektronisk rapportering av verksamheten hos privata utförare. Under

våren har alla vårdgivare rapporterat sin patient-säkerhetsberättelse i PLUSS.

För fördjupade uppföljningar finns från 2016 en framtagen rutin inom Region Sörmland. Fördjupade uppföljningar ska genomföras både på förekommen anledning samt planerat för särskilda granskningsområden. Den fördjupade uppföljningen av psykoterapeuterna med avtal som genomfördes under 2019 har avrapporterats under våren och visar på verksamhet med god kvalitet. Det finns dock förbättringspotential och detta gäller främst vårdplanering och diagnossättning.

Enligt uppföljningsplanen skulle en fördjupad uppföljning av alla privata läkare med avtal ske under 2020. I och med pandemin har detta skjutits fram till 2021.

DIGITALA VÅRDAKTÖRER

Antalet digitala vårdgivare som går via Region Sörmland fortsätter att öka och är i skrivande stund nio till antalet. Ett avtal har avslutats och ett avtal med en digital vårdgivare och en privat vårdcentral startade den 10 november 2020. Även antalet besök har stadigt gått uppåt och fick ett rejält uppsving i mars då antalet besök näst intill fördubblades från föregående månad. Efter mars dalade besöksantalet något men har åter börjat öka. En tydlig uppgång i samband med andra vågen av covid-19 syns under november då besöksantalet låg på samma nivå som mars. Totalt antal besök till digitala vårdgivare i Sverige uppgick 2019 till cirka 1,1 miljon. 2020 har besökssiffran landat på cirka 2,3 miljoner bara för de besök som går via Region Sörmland.

Dialogmöten har hållits under september och oktober med respektive vårdgivare med fokus att kvalitetsgranska och få förståelse för hur de digitala vårdgivarna arbetar. Underlag i form av statistik och granskning av bland annat förskrivningsmönster av läkemedel har under våren och

sommaren arbetats fram. Samtliga aktörer har uttryckt sin uppskattning och önskar fortsätta med dialogmöten en gång per termin.

Målsättningen att under det andra halvåret externt publicera rapporter såsom Strama-rapporter med mera har tyvärr inte kunnat genomföras då mycket av de tekniska resurserna fokuserade på pandemin. Däremot finns internt framtagna rapporter som använts i specifika dialogmöten med berörda vårdgivare.

En utmaning som tagits upp på Sveriges kommuner och regioner är att de digitala vårdgivarna börjat lämna rapportering av besök till hemregionerna där man etablerat fysiska vårdcentraler. Först ut var Kry som lämnade skåningars besök för rapportering direkt till Skåne (maj 2020). Från den 1 januari 2021 kommer Kry och Doktor.se att leverera stockholm-mares besök direkt till Stockholm och från den 1 mars 2021 lämnar Doktor.se upplänningars besök direkt till Uppsala. Detta får som konsekvens att man nationellt får problem att följa upp den vård som de digitala vårdgivarna erbjuder, hantera vetenskapliga studier samt att varje region måste hitta systemlösningar för hantering av dessa besök.

KOLLEKTIVTRAFIK

All trafik i Region Sörmland är upphandlad vilket innebär att upphandling samt avtals- och kvalitetsuppföljning är centralt.

Allmän kollektivtrafik

Den allmänna kollektivtrafiken i Sörmland består av tåg-, buss- och skärgårdstrafik. Busstrafiken bedrivs under varumärket Sörmlandstrafiken och tågtrafiken genom bolaget Mälardalstrafik, som är samägt med övriga regioner i Mälardalen. Dessutom finns Gnestapendeln som del av Stockholms pendeltågssystem och som upphandlas av Region Stockholm. Busstrafiken bedrivs i fyra avtalsområden där trafikföretag upphandlas för varje område; södra, västra, norra och östra Sörmland.

Trafikavtalen för tågtrafiken förvaltas av Mälardalstrafik. Region Sörmlands intresse i Mälardalstrafik sker genom ett aktivt deltagande i styrelsearbetet, i tjänstemannaberedningen och i förvaltningschefsgruppen samt i de arbetsgrupper kring trafik och försäljning som bedrivs under ledning av Mälardalstrafik. Under året har arbetet varit mer intensivt än vanligt på grund av leveranser för nya Mälartåg, intensivt upphandlingsarbete inför nytt trafikavtal samt övrigt förberedande arbete inför etapp två (produktsortiment, intäkt- och kostnadsfördelning, resevillkor med mera).

Samtlig busstrafik har nyligen upphandlats. Trafikstarten för avtalsområdena södra och västra Sörmland skedde i augusti 2019 och för avtalsområde norra Sörmland i december 2020. I maj 2020 tilldelades avtalsområdet östra Sörmland och med trafikstart i december 2021. I och med detta bedrivs uppföljning för såväl gamla som nya avtal, vilket ställer olika krav på verksamhetens avtalsförvaltning. Etablering av nya rutiner och implementering av gemensamma arbetssätt pågår.

Under oktober och november genomfördes en revision för trafikavtalen södra och västra Sörmland med syfte att verifiera den avtalade kvalitetsnivån och att processer, metoder och verktyg i trafikföretagets kvalitetsbeskrivning tillämpas i verksamheten. Utfallet av revisionen var att trafikföretaget tilldelades fyra avvikelser samt fyra påpekanden som sänkte kvalitetsbedömningen från ursprungliga 185 poäng till 170 poäng. Trafikföretaget ska inkomma med åtgärdsplaner under första kvartalet 2021.

Uppstarten av trafikavtalet för norra Sörmland gick överlag mycket bra. Verksamheten har i uppstarten genomfört 28 projekt- och avstämningsmöten, depån har anpassats med biogastankning, teknisk fordonsutrustning har installerats i 69 fordon och leveranskontroller har genomförts av samtliga fordon innan de togs i trafik. De nya trafikavtalen omfattas även av en ny trafikplaneringsprocess, vilket i sin tur genererar nya arbetssätt och gränssnitt.

I samtliga nya avtal inkommer trafikföretagen med månatliga produktionsrapporter enligt krav i avtal. Rapportering sker också dagligen där föregående trafikdag ska rapporteras senast klockan 11.00

efterföljande dag. Större trafikpåverkande händelser ska rapporteras omgående. Rapporteringskraven skiljer sig mellan nya och gamla avtal, men ska för samtliga ge en bild av utfallet av trafiken under månaden och lyfta vad som inte levererats och/eller inte fungerar. Rapporten analyseras och granskas samt ligger som grund för eventuella viten. Kontinuerlig uppföljning sker även genom remissförfarande och kontroll av inkomna kundsynpunkter. Uppföljning av trafikleverans och kvalitet görs dessutom mer i detalj vid de månatliga produktionsmötena för samtliga avtalsområden. Under året har totalt 30 produktionsmöten genomförts med trafikföretagen.

Utöver detta utförs kontroller av fordon och av den tekniska utrustning som finns ombord på bussen. Under 2020 har 18 riktade fordonskontroller på depåerna gjorts, fem besök på depåer och reseterminaler för kontroll av tekniska system och totalt 2 836 kontroller av fordon i trafik.

Tjänsten för hållplatsunderhåll har upphandlats som en del i de nya trafikavtalen. För de avtalsområden där trafikstart i nya avtalen inte skett är hållplatsunderhåll upphandlad i två andra separata avtal. Under året har nio tillsynsrundor utförts och resultatet visar att fortsatt tillsyn kommer behövas för att upprätthålla avtalets kvalitetsnivå. Utöver tillsyn används kundsynpunkter i avtalsförvaltningen.

Utfärdandet av kontroller och kontrollavgifter sker av upphandlad utförare som även utför tillgänglighets- och fordonskontroller. Under året har åtta avstämningsmöten genomförts med leverantören.

Särskild kollektivtrafik

Den särskilda kollektivtrafiken omfattar färdtjänst, sjukresor, omsorgsresor, skolskjuts samt riksfärdtjänst. Regionen ansvarar för att tillhandahålla sjukresor till sörmlänningarna och har därmed även ansvar för regelverk, taxor och sjukreseintyg. Motsvarande ansvar för legitimering, taxor och regelverk ligger på respektive kommun i Sörmland avseende färdtjänstresor, riksfärdtjänst, omsorgsresor och skolskjuts. Detta innebär att förutsättningarna för trafiken grundar sig i respektive huvudmans regelverk och därtill utfärdade legitimeringar. Regionen ansvarar för upphandling samt avtals- och kvalitetsuppföljning av avtalen. Under 2020 har regionen avtalsrelation med nio leverantörer för den särskilda kollektivtrafiken.

Samtliga trafikavtal följs upp enligt förutbestämd uppföljningsplan. Denna uppföljning omfattar avstämningsmöten minst tre gånger per år med varje leverantör. Utöver uppföljningsmötena genomförs revision av respektive avtal en gång

om året. Under 2020 har 31 avstämningsmöten genomförts. Endast tre revisioner har genomförts under året. Detta beror dels på att den rådande pandemin och de restriktioner som blivit till följd av den, inte möjliggjort för fysiska besök hos leverantören, dels har fokus i arbetet legat på uppstarten av nya trafikavtal med start den 1 januari 2021.

Löpande och vid särskilda behov genomförs fordonskontroller genom anmodan till trafikföretagen eller vid flygande besiktning. Trafikföretagen ska genomföra minst två fordonskontroller per fordon och år. Regionen genomför därefter stickprovskontroller av minst 10 % av fordonen. Servicereavtalen omfattar cirka 245 fordon i Sörmland. Under 2020 har trafikföretagen genomfört 558 fordonskontroller och regionen har genomfört 42 stickprovskontroller på fordonen.

Vid händelser i trafiken rapporteras dessa via inkomna kundsynpunkter eller som avvikelser i planeringssystemet. Under 2020 har 2 696 kundsynpunkter och 1 990 avvikelser hanterats avseende den särskilda kollektivtrafiken. Med anledning av det minskade resandet till följd av pandemin har antalet synpunkter varit 11 % lägre än föregående år.

I servicereavtalen i Sörmland krävs att förare som utför uppdrag inom dessa avtal ska vara certifierade. Certifieringen omfattar både en teoretisk utbildning med efterföljande kunskapsprov och ett praktiskt körprov. Under 2020 har 68 förare certifierats. Merparten av utbildningstillfällena har under året blivit inställda till följd av pandemin och så fortsatt under inledningen av 2021. Förarutbildningarna kommer att återupptas när återigen möjlighet till fysiska möten finns.

I början av december kom det till regionens kännedom att ett trafikföretag med innevarande avtal och avtal i kommande avtalsperiod samt ett trafikföretag med avtal i kommande avtalsperiod sakade taxitrafiktillstånd och hade därmed inte legal rätt att utföra trafik. Efter en utredning konstaterades att avtalsbrotten var så pass allvarliga att de resulterade i uppsägning av både innevarande och kommande avtal för båda bolagen. Detta medförde ett omfattande arbete för att informera och säkerställa en så begränsad påverkan på trafiken och för resenärerna som möjligt. Under de två efterföljande dagarna efter avtalsuppsägningen blev konsekvensen stor för resenärerna. Därefter kunde dock fordon säkerställas så att påverkan begränsades och till mitten av december hade trafiken återgått till normalläge. Direktupphandling genomfördes för att säkra trafiken under 2021 och arbetet med att säkerställa trafiken kommande år kommer att fortsätta under 2021.

Uppföljning av strategi för digitalisering

Ett målmedvetet och strategiskt arbete kring digitaliseringsfrågor är av stor vikt för att en organisation ska lyckas med förflyttningen som digitalisering innebär. Digitalisering är ett verksamhetsförändringsarbete där olika tekniska lösningar tillsammans med förändrade arbetssätt bidrar kan skapa högre kvalitet och effektivare verksamhet. Strategin för digitalisering pekar ut handlingsriktningar och långsiktiga mål med digitaliseringen uppdelat på sex områden:

- Invånarna ska ha en ökad tillgång till digitala tjänster
- En hållbar digital infrastruktur
- Medarbetare ska ha tillgång till en digital arbetsmiljö
- Digital utveckling ska vara driven av användarna
- Medarbetares kompetens i digitaliseringsfrågor ska stärkas
- Strategisk styrning av regionens digitalisering

Nedan nämns några av de aktiviteter som genomförts och som bidrar till att nå strategins övergripande mål.

INVÅNARNA SKA HA EN ÖKAD TILLGÅNG TILL DIGITALA TJÄNSTER

Region Sörmlands arbete inom ehälsa har vuxit och intensifierats under 2020. Ehälsarbetet i regionen har till övergripande syfte att stödja regionernas verksamheter i den digitala transformation som pågår och samtidigt kunna erbjuda etjänster som regionens invånare efterfrågar.

Covid-19 har ökat användningen och efterfrågan på digitala verktyg från både verksamheten och invånarna bland annat i flöden för provtagning, vaccinationer och smittspårning korrelerat till covid-19.

Flera nya tjänster implementeras under 2020 i Region Sörmland till syfte att förbättra den digitala kommunikationen mellan invånarna och hälso- och sjukvården. Ett par goda exempel är;

Patientens egen provtagning samt formulärtjänsten. Tjänsterna har använts intensivt kopplat till pandemin i arbetet med bla provtagning, smittspårning samt i flödet för vaccinationer.

Utbudet av program i stöd och behandlingsplattformen har även ökat under året. Regionen kan nu även erbjuda stödprogram inom bland annat artrosskolan, diabetes typ två och efter hjärtinfarkt och kranskärslssjukdom.

Användandet av digitala vårdmöten har tagit fart, som ett alternativ till fysiska möten för att kunna fortsätta bedriva vård under covid-19 men även för att erbjuda invånarna alternativa kommunikationsvägar in till hälso- och sjukvården. Digitala vårdmöten ökade i regionen från 308 möten 2019 till 5 244 möten 2020.

EN HÅLLBAR DIGITAL INFRASTRUKTUR

Tillgång till trådlöstnätverk kommer vara en förutsättning för ökat mobilt arbetssätt i verksamheterna. Under 2020 har en detaljerad plan med kostnadsberäkning och tidplan för hur utbyggnad av full trådlöstäckning kan genomföras tagits fram

Pilot har genomfört i användandet av så kallad robot (RPA) inom samlad redovisning som visar på goda möjligheter till effektivisering och kvalitetsförbättringar. Arbete har påbörjats med att etablera en grundläggande infrastruktur och förvaltningsorganisation för att skapa förutsättningar för fortsatt utveckling i användandet av RPA.

MEDARBETARE SKA HA TILLGÅNG TILL EN DIGITAL ARBETSMILJÖ

En del i att förbereda inför införandet av VISUS och förbättra en översyn av arbetsplats och vilka krav som finns för att tillgodose medarbetarnas behov av en digital arbetsplats, detta innefattar bland annat förenklad och kortat tid för inloggning i system och möjlighet till ökat mobilt arbete.

Förberedande arbete har pågått under 2020 för att kunna publicera labbsvar mot Nationell patientöversikt och Journal via nätet från NCS cross under 2021 men även kunna publicera information från fler verksamheter så som psykiatri, BUP och Karsudden bland andra.

DIGITAL UTVECKLING SKA VARA DRIVEN AV ANVÄNDARNA

Under 2020 har regionen utvecklat arbetet med ehälsoronder där syftet är att fånga upp verk-

samheternas krav och behov men även föra en dialog med verksamheterna för att beskriva och erbjuda etjänster som Region Sörmland tillhandahåller. Arbetet har genomförts i stora delar av primärvården och planeras även att genomföras inom de övriga divisionerna. Utifrån det arbete som pågår med införandet av VISUS erbjuds även chefer kurser i förändringsledning.

STRATEGISK STYRNING AV REGIONENS DIGITALISERING

Under 2020 har ett arbete påbörjats för att formalisera en förvaltningsprodukt med fokus på stöd för invånartjänster – i syfte att samordna frågorna och få ut större effekt av arbetet inom ehälsa till hela regionen. Målet är att till 2021 ha en stabil förvaltning av de invånartjänster som regionen tillhandahåller för att kunna erbjuda en ökad tillgänglighet i form av olika digitala kommunikationskanaler och etjänster.

Inom arkitekturen arbetas det med att skapa målbilder för arkitekturstyrningen, hur vi etablerar och håller samman arkitekturen vid digitalisering. Målbild för multimedia användning ur ett arkitekturellt perspektiv är framtaget för att möjliggöra en samordning av regionens digitalisering med kommande VISUS.

Uppföljning av strategi för forskning, utbildning och utveckling

Forskning, utveckling och utbildning ska stärka möjligheterna att ge en god, säker och jämlik vård. Strategin ska skapa de bästa förutsättningarna för den patientnära kliniska forskningen, utvecklingsarbetet, samt utbildningen inom hälso- och sjukvården samt tandvården för våra medborgare.

Strategin ska verka för att klinisk forskning, utveckling och utbildning blir en naturlig del av det vardagliga arbetet inom hälso- och sjukvården samt tandvårdsverksamheternas uppdrag.

Nedan nämns några aktiviteter som bidrar till att nå strategins övergripande mål.

FORSKNINGSVERKSAMHET

Viktig för att nå framgång är att ha ett forskningsvänligt klimat och att medarbetare i regionen ges möjlighet att ta ut forskningstid. Detta stöds genom utdelning av forskningsmedel två gånger per år. Det ska vara accepterat att medarbetare gör uppehåll i sin kliniska verksamhet till förmån för forskning. Forskande medarbetare uppmuntras att utveckla idéer som kan leda till innovationer och resultat från klinisk forskning används i kvalitets- och verksamhetsutveckling.

I regionen finns ett nätverk för vårdforskare, doktorander och disputerade personer med medellång vårdutbildning. Det finns även cirka 40 forskningsombud, såväl på sjukhusen som i primärvården. Forskningsombudens uppdrag är framförallt att

kommunicera forskningsfrågor mellan forskningsintresserade medarbetare och linjen.

Region Sörmland har nyligen antagit en regel för löneutveckling efter disputation och docentur.

Verksamheter inom Region Sörmland som bedriver forskning och utveckling uppmärksammas och premieras på till exempel på regionens forskningsdag eller kvalitetsdag.

Regionens sjukhusbibliotek arbetar med forsknings- och evidensbaserad kunskap och har utvecklat en struktur för så kallade kliniska bibliotekarier där bibliotekarierna deltar på till exempel medicinska ronder och lyssnar in vilka kunskaps- och evidensfrågor som efterfrågas. Därefter söker bibliotekarierna fram relevant vetenskaplig litteratur och kommunicerar denna tillbaka till medarbetarna.

Regionen vill verka för att verksamhetschefer ska ge sina disputerade medarbetare i uppdrag att forskningsanknyta all verksamhetsförlagd utbildning. Vidare arbetar regionen för att alla verksamhetschefer ska genomgå utbildning i evidensbaserad vård och/eller medicin.

UTVECKLINGSVERKSAMHET

För att verksamhetsutvecklingen ska kunna drivas med förbättringskunskap och beprövade metoder genomförs flera utbildningar internt inom regionen. Exempel på utbildningar är utbildning i förbättringskunskap och kvalitetsarbete, grund-

utbildning i tjänstedesign (tjänstedesign är en utvecklingsprocess där man involverar användaren för att utveckla sina tjänster och genom detta ökar man möjligheten till att möta användarens verkliga behov), leda förbättring, grundläggande projektledarutbildning, utbildning i förändringsledning och lära för inspiration (LIRA). Under våren 2020 utarbetades LIRA som koncept tillsammans med organisationspsykologer till följd av pågående pandemi, och fokuserar på krisstöd och organisatoriskt lärande.

Internt stöd finns vid genomförande av GAP-analys vid nya och uppdaterade nationella riktlinjer samt uppföljning av målnivåer i nationella riktlinjer och i samband med att nya vårdförlopp har beslutats för införande i verksamheterna.

Under året har arbete med att ta fram struktur för inremiss av nya vårdförlopp, att starta lokala programområden och andra metodstöd samt underlag för att göra arbetet smidigt genomförts.

För att utveckla det personcentrerade förhållningssättet behöver regionen bland annat veta vad våra invånare har för behov. Med anledning av detta har det under året arbetats med en sammanställning av verksamheternas behov av enkätverktyg, den ska vara underlag till Region Sörmlands palett av möjliga enkätverktyg att använda vid olika behov.

Arbetet med e-hälsa har tagit fart under pandemin. Regionen har gått från ett par hundra digitala vårdmöten under 2019 till flera tusen digitala vårdmöten under 2020. För att fånga upp verksamheternas behov har e-hälsoronder genomförts inom primärvården vilket har fallit ut väl.

Två större samarbetsprojekt har pågått under året. Det första är egenmonitorering, där beslut om finansiering av ett projekt blev klart under slutet av 2020. Projektet kommer ge mer klarhet i vilken typ av samarbete som krävs vid arbete med patienter som rör sig mellan region och kommun, med stöd av digitala verktyg. Det andra området inom e-hälsa som fokuserats på är upphandlingsarbetet kring en ny digital kommunikationsplattform med AI-triagering som ledde fram till att upphandling påbörjades. Också det ett begynnande samarbete inom regionen mellan primärvård och specialistvården när det gäller digitala verktyg.

UTBILDNINGSVERKSAMHETEN

Regionens utbildningsuppdrag innebär att praktikplatser med god kvalitet och bra lärandemiljöer ska erbjudas studerande vid de olika vårdutbildningarna. Under 2020 har drygt 1 200 studerande genomgått någon form av verksamhetsintegrerat lärande inom hälso- och sjukvården och de flesta planerade placeringar har kunnat genomföras, trots pandemin. Regionen har löpande avtal och ett uppbyggt samarbete med högskolor och universitet samt kommunala och regionala utbildare.

Handledare utbildas kontinuerligt via utbildningsanordnarna (skolorna). Det finns ett behov av att tydliggöra handledaruppdraget och förutsättningarna för handledarna inom regionen. En del handledare har tid avsatt för uppdraget medan andra får ta sig tid när det finns utrymme/luckor i sin verksamhet. Detta skapar olika förutsättningar att klara av uppdraget.

En stor del av de som har sin utbildning förlagt till Sörmland söker sig till Region Sörmland som arbetsgivare. Exempel på sådana utbildningar är sjuksköterska, undersköterska och medicinsk sekreterare. När det gäller AT-tjänster så är det cirka 25-30 % som anställs i Sörmland som har utbildats vid våra avtalade läkarprogram vid Uppsala och Linköpings universitet. De sökande uppger att de vid praktiken tyckte att sjukhusen i Sörmland gjorde ett gott intryck och kändes "lagom stort" att göra sin AT-tjänst på.

Studieförmån innebär möjlighet för sjuksköterskor, som är anställda inom regionen, att kunna utbilda sig till specialistsjuksköterska med bibehållen grundlön. Förmånen gäller även tillsvidareanställd medarbetare för vidareutbildning till sjuksköterska eller inom paramedicin. Under 2020 studerade totalt 48 grundutbildning till sjuksköterska och andra legitimationsyrken och 18 tog examen. Antal utbildningsplatser avseende specialistsjuksköterskeutbildning var under 2020 cirka 40 platser. Under 2020 har 49 specialistsjuksköterskor examinerats. De som beviljas studieförmån skriver kontrakt med Region Sörmland på 2 år.

Som uppmuntran för goda arbetsinsatser finns två priser inom regionen, handledarpriset och ledarskapspriset. Medarbetare som varit anställda 25 respektive 40 år tilldelas förtjänsttecken. Under 2020 var det sammanlagt 145 medarbetare, av dessa hade 95 medarbetare varit anställda i 40 år och 50 medarbetare varit anställda i 25 år.

Uppföljning av strategi för innovation

Ett medvetet och strategiskt innovationsarbete är en viktig faktor för att utvecklingen av regionens kärnverksamheter ska bli framgångsrik och för att nå regionens övergripande mål. Genom att utveckla och införa nya och bättre produkter, tjänster, processer och metoder, kan regionen öka kvaliteten för invånarna och uppnå högre effektivitet inom samtliga verksamheter och ansvarsområden. De målområden som pekas ut är:

- Regionen ska bedriva ett mer systematiskt innovationsarbete
- Regionen ska stimulera till innovation i sin roll som inköpare och beställare
- Regionen ska stimulera fler verksamhetsdrivna innovationsprojekt
- Regionen ska erbjuda fler och bättre testmiljöer
- Regionen ska samverka oftare och närmare med omvärlden

Nedan nämns några aktiviteter som genomförts och som bidrar till att nå strategins övergripande mål.

SYSTEMATISKT INNOVATIONSARBETE

För att utvärdera hur Region Sörmland ska arbeta med innovation initierades ett arbetsprojekt den 1 maj 2019. Projektet resulterade i flera olika tester och utvärdering av arbetssätt vilka presenterades för hälso- och sjukvårdsledningen i Region Sörmland den 2 mars 2020. Presentationen fick gott mottagande och arbetet med att implementera ett arbetssätt för att stödja och stimulera till innovation skulle fortsätta. Under 2020 startade den inhemska spridningen av covid-19 vilket påverkade arbetet med innova-

tionsstödd verksamhet. Systematiseringen och utarbetandet av ett ledningssystem för innovation avbröts och resurser kopplade till initiativet fick andra uppgifter eller fortsatte stödja enskilda innovativa projekt. Uppdraget Region Sörmland innovation pågick under cirka ett år och har därefter fortsatt med flera enskilda uppdrag med innovationsstödjande karaktär.

En tydligt beskriven innovationsprocess är framtagen. Processen är kopplat till regionens verktyg för beslutsstöd (bedömningsverktyget) vid uppstart av utvecklingsprojekt. Beslutsstödet fungerar väl som kontrollpunkter i processen och möjliggör likartat och systematiserat beslutsunderlag. Utveckling och innovationsmöjligheter kan uppkomma eller initieras på flera olika sätt, exempelvis från medarbetares idéer, avvikelser eller krav på effektivisering.

VERKSAMHETSDRIVNA INNOVATIONSProjekt

Region Sörmland har flera utbildningar kopplat till utveckling och innovation. Under projektiden har nya angreppssätt testats och inspirerande event har genomförts som framförallt lyfter innovationsperspektivet. Syftet har varit att stimulera till ökad innovation och kännedom om att medarbetare och verksamheter kan få stöd och coachning.

Ett exempel på initiativ var lunchföreläsningar om innovation och visning av goda exempel. I anslutning hörde flera medarbetare av sig och ville jobba vidare med egna idéer.

FLER OCH BÄTTRE TESTMILJÖER

Digitala testmiljöer och utbildningsmiljöer finns i flera existerande program eller verktyg som används redan i dag. Medverkande i projektet för innovation är representerade i intressentgrupper för framtidens vårdinformationsstöd (VISUS) och deltar aktivt för att möjliggöra "innovationsrum" i kommande vårdinformationssystem.

Ett rum tänkt som fysisk kreativetsmiljö finns upprättat på Mälarsjukhuset. Rummet användes vid flera idémöten där "innovationsgruppen" samverkat med intressenter. Viss efterfrågan har funnits från medarbetare. Intresset och efterfrågan har dock varit något svalt och rummet bör inkluderas och utvärderas i flera arbetsprocesser

innan för stora satsningar görs på fysiska miljöer på övriga sjukhus. Det kraftigt minskade arbetet med innovationsstöd under covid-19 bedöms vara del i att rummet inte använts.

SAMVERKAN MED OMVÄRLDEN

Under projektiden har samverkan med Mälardalens högskola genomförts genom ansökningar av externa medel, kurssamverkan samt examensarbeten. Högskola och region har även pilot testat en modell för utbildning av medarbetare i innovationskunskap. Samverkan inom Östra Mellansverige (ÖMS) regionerna kopplat till utvecklingsmiljöer har även initierats, men avstannat och istället fungerat som ett forum för idé och kunskapsutbyte.

Hållbarhetsrapport

Region Sörmland har ett aktivt hållbarhetsarbete som ska främja en utveckling som är långsiktigt ekologisk, social och ekonomiskt hållbar. Arbete med hållbarhet utgår från regionens hållbarhetsprogram 2019–2023 där de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030, är en viktig utgångspunkt.

Programmet innehåller sex övergripande mål som anger riktningen för Region Sörmlands hållbarhetsarbete:

- Arbete och förhållningssätt för en god hälsa och miljö
- Hållbar produktion och konsumtion
- Fossiloberoende verksamhet
- Hållbar livsmedelskedja
- Verksamhet präglad av jämlikhet och jämställdhet
- Verksamhet präglad av ickediskriminering, normmedvetenhet och inkludering

De övergripande målen bryts i hållbarhetsprogrammet ner till ett antal inriktningsmål. Dessa mål omsätts i åtgärder och aktiviteter i regionens verksamhet.

Resultat och genomförda åtgärder under 2020 redovisas uppdelat i miljödimensionen och den sociala dimensionen. Utgångspunkten är målen i hållbarhetsprogrammet.

MILJÖDIMENSIONEN

Hållbarhetsprogrammet innehåller sammanlagt 18 inriktningsmål, varav 10 är direkt relaterade till Region Sörmlands identifierade och prioriterade miljöaspekter samt betydande miljöpåverkan. För att säkerställa måluppfyllnad har dessa inriktningsmål brutits ner i en handlingsplan som innehåller aktiviteter, tidplan och ansvariga. Handlingsplanen utgår från Region Sörmlands ordinarie planerings- och uppföljningsprocess och uppdateras årligen. Genom att tydliggöra vilka inriktningsmål som verksamhetsområden, bolag och enheter ska bidra till, följa upp och redovisa säkerställs en ändamålsenlig styrning av ansvaret för programmet.

Nedan redovisas måluppfyllnad och genomförda aktiviteter under 2020 utifrån de mål som berör miljödimensionen i hållbarhetsprogrammet.

Arbete och förhållningssätt för en god hälsa och miljö

Vi arbetar förebyggande för att minska användning av kemikalier som negativt påverkar miljön eller människors hälsa

Regionen strävar efter att minska användningen av de kemikalier som har störst hälso- och miljöpåverkan. Arbetet fokuserar på tre delar: årlig kemikalieinventering, utfasningsarbete och riskbedömningar.

Inventering och utfasning av kemikalier

De enheter på regionen som hanterar och förvarar kemikalier ska årligen genomföra en kemikalieinventering. År 2020 slutförde 74 % av aktuella verksamheter en sådan inventering, vilket är 3 % lägre jämfört med föregående år.

Den årliga kemikalieinventeringen utgör underlag till arbetet att fasa ut kemikalier och sedan 2019 har regionen en ny utfasningslista med reviderade utfasningskriterier. Antalet kemikalier på denna utfasningslista har minskat med 37, vilket motsvarar

en minskning på cirka 7 % sedan föregående år. Alla verksamhetsområden har bidragit till minskningen, största andel utfasade kemikalier stod dock kultur och utbildning för. Det har under året även tillkommit nya produkter på utfasningslistan i samband med ändringar och skärpta krav i lagstiftningen.

Resultatet av ett aktivt utfasningsarbete efter genomförd kemikalieinventering för 2020 återspeglas även i användandet av medicinsk bensin. Verksamheter som använder denna produkt har blivit färre med en minskning på 1 % jämfört med 2019. Flera verksamheter har även börjat att använda ett mer slutet system för formalinhantering.

Riskbedömningsarbete

Riskbedömningsarbetet vid hantering av kemiska produkter har fortsatt under 2020. En regionövergripande riskbedömning vid hantering av alkoholbaserade ytdesinfektionsmedel har fastställts och kommunicerats till samtliga verksamheter. Utöver det har riskbedömningen vid hantering av formaldehyd 4%, förfyllda burkar uppdaterats och färdigställt som arbetsdokument. Inom flera verksamheter har även verksamhetsspecifika riskbedömningar tagits fram. Folkvandvården har tagit fram 70 stycken, Regionsjukhuset Karsud den tio och regionservice/fastighetsservice har uppdaterat kunskap i riskbedömningar och har börjat ta fram några riskbedömningsdokument vid hantering av kemiska produkter.

INDIKATOR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2023
Andel utfasade kemikalier (%), jmf med 2019	Basår	7 %	≥10 %
Andel enheter som slutfört årlig kemikalieinventering	77 %	74 %	90 %

Vi arbetar med en ansvarsfull läkemedelsanvändning och för en hållbar läkemedelskedja

Ett viktigt fokusområde i arbetet med ansvarsfull läkemedelsanvändning är att minska antibiotikaanvändningen, både i slutenvård och förskrivningarna inom öppenvården. Kompetenshöjande insatser för förskrivare genomförs löpande och under året har 140 förskrivare genomgått utbildning om läkemedels miljöpåverkan.

Målen för minskad antibiotikaanvändning har uppnåtts. Antal antibiotikarecept som skrivits ut inom öppenvården har minskat med 16 % jämfört med 2019. En liknande minskning har skett nationellt och Folkhälsomyndigheten kopplar den

minskade försäljningen av antibiotika på recept till att den fysiska distanseringen och övriga smittskyddsåtgärder i och med covid 19, har medfört en minskad spridning av andra infektioner. Utöver det har STRAMAS behandlingsrekommendationer för en rationell antibiotikaanvändning och genomförda informations- och kompetensutvecklingsinsatser om läkemedels miljöpåverkan bidragit i rätt riktning.

Regionen arbetar även för en minskad användning av diklofenak som är problematiskt då ämnet återfinns i våra vattendrag och påverkar vattenlevande organismer. Under året har diklofenak, som hämtas ut och sålts inom regionen, minskat. Diklofenakpreparat, förutom gel, blev receptbelagda i juni 2020, vilket kan vara en bidragande orsak.

INDIKATOR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2023
Antibiotika i slutenvård: antal DDD (differentierade dygnsdoser) per 1 000 invånare och dag	1,35	1,27	<1,43
Antibiotika i öppenvård: Antal antibiotikarecept per 1 000 invånare och år	276	233	<250
Antal (uthämtad) kg sub- stans (diklofenak)	39	30	<54
Antal kg substans (diklo- fenak receptfri försäljning)	72	55	<75

Hållbar produktion och konsumtion

Vi utvecklar arbetssätt för hållbar upphandling inklusive ansvarsfördelning

Produktionen av varor som Region Sörmland köper in innebär en stor miljöbelastning, globalt och lokalt. Att ställa miljökrav i upphandlingar är ett kraftfullt verktyg för att minska en verksamhets miljö- och resursmässiga fotavtryck. Under 2020 har trycket på regionens inköpsarbete varit stort. Av detta skäl har visst arbete med utveckling av miljökrav fått stå tillbaka till förmån för akuta insatser under coronapandemin.

Vi arbetar med livscykelperspektiv för en effektiv resursanvändning och minimering av svinn

Avfall och källsortering

Källsorteringsgraden för de somatiska sjukhusen har sjunkit med 3 % jämfört med föregående år. Åtgärder för att öka källsorteringsgraden har skjutits fram till 2021 och situationen med covid-19 har till exempel medfört att vårdens specialavfall i jämförelse med 2019 har ökat enligt följande:

- skärande/stickande avfall +203 %
- biologiskt/smittförande kliniskt avfall +58 %
- cytostatika och läkemedelsförorenat avfall +18 %.

Under året infördes matavfallsinsamling på regionkansliet och förberedelser för utökad matavfallsinsamling på Mälarsjukhuset har pågått. Den utökade insamlingen förväntas komma i gång under första delen av 2021.

Ett arbete för att öka återbruk av möbler och inventarier inom regionen inleddes under året. Arbetet kommer under 2021 att övergå i ett projekt med deltagare från olika verksamheter inom regionen.

Nya bestämmelser för anteckning- och rapporteringsskyldighet för farligt avfall har tagit en del resurser i anspråk under senare delen av året. Nya rutiner kommer att införas som en följd av bestämmelserna.

För att minska miljöpåverkan från datorer och telefoner arbetar regionen för att så stor andel som möjligt ska återanvändas och i andra hand återvinnas. 2020 kunde 74 % av regionens uttjän- ta datorer och telefoner återanvändas och resterande 26 % återvinnas.

Minskingslista

Volymen engångsprodukter inom hälso- och sjukvården är stor och det finns flera artiklar som kan bytas ut mot alternativ som är bättre ur miljö- och klimatsynpunkt utan att det påverkar patientsäkerheten negativt. Regionen arbetar utifrån en minskningslista med ett tiotal sådana förbrukningsartiklar. Syftet är att minska användningen av engångsmaterial och därmed även avfallsmängder.

Under 2020 har enbart sparsamt arbete med minskningslistan kunna genomföras på grund av covid-19 och förbrukningen av utvalda artiklar i minskningslistan har under 2020 ökat med 31 % jämfört med 2018. Ökad förbrukning kunde ses för britspapper, uppsamlingsboxar samt avfallspåsar och säckar vilket kan förklaras med ökad mängd smittförande och brännbart avfall. Exempel på engångsartiklar som minskade i förbrukning var undersökningshandskar i vinyl, engångsbestick och engångsmuggar.

Lant- och skogsbruk

Arbetet inom regionens lant- och skogsbruk sker med tydligt fokus på cirkularitet. Lantbruket är ekologiskt och kravcertifierat medan skogsbruket är FSC-certifierat. Ett FSC-certifierat skogsbruk ska långsiktigt ge ekonomisk avkastning och samtidigt ta hänsyn till miljövärden och sociala förhållanden. Biologisk mångfald, ekologiskt värdefulla miljöer och kulturminnen skyddas. Ett arbete med att säkerställa en långsiktig hållbar skogsförvaltning pågår bland annat genom projektet blå infrastruktur. Projektet har som långsiktigt mål att bibehålla vattnet i landskapet för att skapa ett hållbart grundvattentillstånd. Under 2020 har ansökningar om tillstånd för att anlägga tio våtmarker förberetts och skickats in. Personal inom lant- och skogsbruket har under året kompetensutvecklats inom hållbara arbets- och bruksmetoder samt kolsänkning och kolinlagring.

INDIKATOR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2023
Andel källsorterat avfall	34 %	31 %	>40 %

Koldioxidintensiteten i Region Sörmlands kapitalförvaltning minskar

Regionen bedriver ett strukturerat arbete med gröna finanser och strävar efter att vara en ansvarsfull investerare. Arbetet utgår från regionens finanspolicy vilket bland annat innebär att placeringar bedöms efter en analys av såväl hållbarhet, etik som finansiella aspekter. Regionen undviker placeringar i företag/företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från fossila bränslen.

Under 2020 har summan i portföljerna ökat och således även de totala utsläppen av koldioxid. Koldioxidintensiteten, det vill säga koldioxidutsläppen per miljon kronor i intäkter, har dock inte ökat i samma utsträckning utan är densamma som föregående år. Analysen tyder på att koldioxidintensiteten under 2020 påverkats av lägre intäkter, snarare än koldioxidutsläpp i fonderna. Jämfört med benchmark via MSCI World (globalt aktieindex) står sig regionen bra och har en koldioxidintensitet på 54 % lägre än benchmark.

INDIKATOR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2023
Antal ton CO ₂ ekv per miljon kronor intäkter	8,8	8,8	-5 % jmf med 2018

Fossiloberoende verksamhet

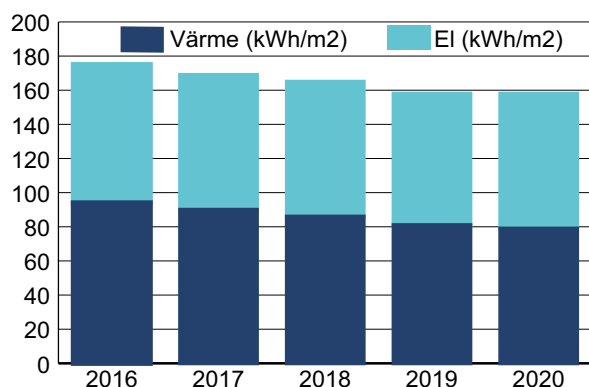
Energieffektiviteten ökar och klimatpåverkan minskar i regionens fastigheter, drift och verksamhet

Energianvändning

El- och värmeanvändningen i regionens egna lokaler var 80 247 MWh under 2020. Elen som köps är ursprungsmärkt vattenkraft, utöver det har regionen under året haft egenproduktion av solen på 153 MWh.

Arbete med energieffektiviseringsåtgärder sker löpande med målet att energianvändningen i regionens lokaler ska minska med 5 % till 2023 jämfört med 2018. Under 2020 har värmeanvändningen fortsatt att minska, medan elanvändningen har ökat. Sammanlagt minskade den totala energianvändningen med 0,6 %, vilket ger en total minskning på 4,6 % jämfört med 2018. Anledningen till att minskningstakten stannat av kan bland annat förklaras med stora ny- och ombyggnationer samt att pandemin påverkat inställningar och drifttider för värme och ventilation.

Energianvändning i regionens egna lokaler*

* El- och värmeanvändning i Region Sörmlands egna lokaler. Nynäs elförbrukning på cirka 527 MWh inkluderas inte i ovan statistik.

Utöver att minska energianvändningen i regionens lokaler, genomförs även arbete för att öka energieffektiviteten i den allmänna kollektivtrafiken. Under 2020 var energieffektiviteten 3,09 kWh/km, vilket är en förbättring jämfört med föregående år.

Klimatpåverkan

Under året har övergripande klimatberäkningar genomförts av regionens verksamhet och ett klimatboksut för 2019 tagits fram. Det var regionens första klimatboksut och ger en övergripande bild av vilka delar av regionens verksamhet som medför störst klimatpåverkan. Klimatboksutet baseras på Green-house Gas Protocol (GHG) som är en standardiserad metod att genomföra klimatberäkningar och inkluderar såväl regionens direkta som indirekta klimatutsläpp.

Regionens kapitalförvaltning står för den största klimatpåverkan, därefter inköpta varor, arbetspendling samt fastigheter och byggnation.

INDIKATOR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2023
Inköpt energi till egna lokaler (kWh/m ²)	159 -4,1 %	158 -4,6 %	-5 % jmf med 2018
Energieffektivitet allmän kollektivtrafik (kWh/km)	3,29	3,09	3,0

Våra egna transporter samt kollektivtrafiken sker med förnybara drivmedel

Regionen har som ambition att både allmän och särskild kollektivtrafik ska drivas fossilfritt. Under 2020 drevs den allmänna kollektivtrafiken helt av förnybara drivmedel, medan den särskilda kollektivtrafiken nådde 96,2 %. De drivmedel som används är en mix av biogas, el, HVO 100 och RME.

Region Sörmlands klimatpåverkan från tjänsteresor kommer i huvudsak från resor med bil. För att minska denna miljöbelastning är målsättningen att regionens fordonsflotta, det vill säga verksamhetsbilar, transportfordon, ambulanser samt arbetsmaskiner vid regionens naturbruk, ska vara helt fossilfria till år 2023. I nuläget är andelen förnybara bränslen i regionens fordonsflotta 23,5 % inklusive låginblandning men aktivt arbete med omställningen pågår. I oktober 2020 fattades beslut om en kraftig utbyggnad av laddinfrastrukturen för att möjliggöra övergång till elbilar och en drivmedelsprioritering för regionen har fastlagts. Med detta som utgångspunkt har omställningsarbetet till i första hand el- och biogasdrift påbörjats och viss ökning av el och gas som drivmedel kan ses redan i år.

För att den totala klimatpåverkan från tjänsteresor med bil ska minska behöver även utsläppen från

resor med egen bil bli lägre. Dessa bilresor har sjunkit avsevärt under 2020, men det är troligt en effekt av minskat resande i och med pandemin och området behöver därför fortsätta att följas.

INDIKATOR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2023
Andel förnybara drivmedel som används till regionens fordon	23 %	23,5 %	100 %
Andel förnybara drivmedel i kollektivtrafikens fordon			100 %
Allmän:	100 %	100 %	
Särskild:	96,1 %	96,2 %	

Vi arbetar för ökad användning av kollektiv- och cykeltrafik samt digitala mötestekniker

Hållbara resor leder till förbättrad miljö, men även till en bättre hälsa hos regionens medarbetare i form av ökad fysisk aktivitet. Regionen har en tydlig prioriteringsordning för hur resor och möten i tjänsten ska genomföras. I första hand ska ett möte genomföras resfritt, är avståndet kort ska resan ske med gång eller cykel och är den lite längre med kollektivtrafik. Tjänstecyklar finns tillgängliga vid regionens alla sjukhus och olika kampanjer har genomförts under året för att främja hållbara resor, både i tjänst och till och från arbetet.

Regionen har under året deltagit i Cykelsamverkan Sörmland med målsättningen att göra det enkelt för anställda att välja cykel istället för bil, både för arbetspendling och vid kortare tjänsteresor. Inom ramen för cykelsamverkan har regionen arbetat med att göra sjukhusen till mer cykelvänliga arbetsplatser. Regionsjukhuset Karsudden nådde högsta betyg och korades till den mest cykelvänliga arbetsplatsen i Sörmland 2020.

Användning av digitala mötestekniker har ökat kraftigt under 2020 och fortsatt bidra till att minska resor med bil, både hos anställda och patienter. Under året har de nya digitala mötesformerna Teams och Zoom införts på regionen och videoteknik används, förutom vid olika administrativa möten, även i ökande grad för vårdplanering och möten med patient eller patientgrupper. Virtuella besök används frekvent av alla personalkategorier och användningen ökar stadigt.

INDIKATOR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2023
Klimatutsläpp från tjänsteresor som genomförs med bil (ton CO ₂ e)	855	757	Årlig minskning

Hållbar livsmedelskedja

Vi upphandlar där så är möjligt livsmedel som är producerade i enlighet med svensk lagstiftning, samt ekologiska och etiskt märkta livsmedel.

Arbetet med att minimera miljöpåverkan från måltidens råvaror börjar vid inköpet. Region Sörmland väljer svenskproducerade livsmedel när de finns att köpa och bidrar således till minskad användning av antibiotika, bekämpningsmedel och konstbevattning. Samtidigt främjas regional livsmedelsproduktion, beredskap och ett rikt odlingslandskap.

Under 2020 har avtalsstart skett för samtliga stora livsmedelsavtal. I upphandlingsarbetet har fokus bland annat varit krav på svenskt djurskydd och mycket låg antibiotikaanvändning. En följd av detta har varit att andelen kött och köttprodukter med svenskt ursprung har ökat kraftigt. Ett annat resultat är att andelen svensk ost har fördubblats. Detta medför ett mindre klimatavtryck och mycket lägre antibiotikaanvändning räknat per djur. En av de största procentuella ökningarna av svenskproducerat gäller rökt kalkon, där regionen inte tidigare köpt svensk fågel, men nu köper 40% svenskt och strävar efter 100 %.

Utöver upphandling av svenskt kött kommer mer av det egenproducerade ekologiska köttet från regionens lantbruk att kunna användas i regionens kök tack vare ett projekt kring återtag av kött som bedrivits under året.

INDIKATOR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2023
Andel svenskproducerade livsmedel av total kostnad	66 %	68 %	65 %
Andel ekologiska livsmedel av total kostnad	33 %	34 %	≥45 %
Andel animaliska livsmedel från svenskproducerade råvaror, av total kostnad	65 %	77 %	≥75 %
Andel livsmedel märkta med etisk märkning (enligt upphandlingsmyndighetens kravformulering)	5,9 %	5,5 %	≥5,9 %

Den mat som vi tillagar, säljer och serverar är näringsrik och bidrar till hälsosamma matvanor

Övergången till det så kallade fleximat-systemet innebär att patientmåltiderna tids-, närings- och upplevelsemässigt blir bättre anpassade till den enskilda patientens behov. Detta kommer att förbättra patienternas näringsstatus och på så sätt förbättra vårdkvaliteten. I personalmatsalarna arbetar man sedan flera år med märkning av matsedlar och utbud för att inspirera till närings- och klimatbra matvanor.

Klimatpåverkan i vår livsmedelskedja reduceras genom medvetna livsmedelsval, säsonganpassade menyer och minimerat matsvinn

Bra kostvanor, menyplanering samt svinminimering genom kostkedjan är viktigt för både miljö och patienthälsa. En stor del av miljöpåverkan från regionens kök kommer idag från den mat som köps in och tillagas, men inte äts upp. Mycket av detta matsvinn uppkommer på de vårdavdelningar som serverar patientmat. Fleximat-systemet kommer att införas på länets alla sjukhus 2021–2022 och är, tillsammans med införandet av måltidsvårdar på fler vårdavdelningar viktiga åtgärder för att minska matsvinnet. Under året har även arbetssätt tagits fram för att säsonganpassa fleximaten.

SOCIALA DIMENSIONEN

De sociala målen i hållbarhetsprogrammet har för verksamhetsår 2020 följts upp utifrån tre källor.

- Regionstyrelsens indikatorer för social hållbarhet år 2020
- Särskild redovisning av uppdrag år 2020 inom enheten för välfärd och folkhälsa
- Identifiering av de sociala målen år 2020 inom åtta verksamheter i Region Sörmland

Det går utifrån källorna att notera en fortsatt progression i arbetet med att etablera hållbarhetsprogrammets sociala mål trots att år 2020 var ett extremår där de flesta verksamheter fick förhålla sig till pandemins krav på omställning.

Pandemin har samtidigt satt ljus på betydelsen av den sociala dimensionen av hållbarhet i olika sammanhang. Det konstaterades tidigt att ogynnsamma levnadsvanor och ofördelaktiga livsvillkor var riskfaktorer för de värsta konsekvenserna av covid-19. Behovet av målgruppsanpassad information blev också påtagligt, då bristfällig information omgående kunde ge missförstånd och förhöjd smittspridning i sårbara befolkningsgrupper. Bemötande- och tillgänglighetsfrågor har ställts på sin spets liksom kravet på sammanställning och förmedling av detaljerad statistik.

I stort sett samtliga sociala inriktningsmål i hållbarhetsprogrammet har visat på betydande relevans under pandemin. I nästa steg, under en fas av normalisering, är förhoppningen att innebörden av de sociala målen nu blivit tydligare och att allt fler verksamheter förmår relatera mellan målens formuleringar och behovet och förutsättningarna att verka i linje med målen inom den egna verksamheten.

Trots pandemins krav på dagliga prioriteringar i många verksamheter så har även mycket strategiskt arbete ändå fortgått i linje med de sociala hållbarhetsmålen. Inom vissa funktioner och verksamheter har till och med pandemin givit ökat utrymme för till exempel digitala utbildningar, statistiska sammanställningar, handlingsplaner, analyser och reflektioner då de ordinarie uppdragen tvingats stå tillbaka.

Det går således att se ett antal gynnsamma effekter på det strategiska arbetet med social hållbarhet inom Region Sörmland under pandemin år 2020. De aktiviteter och processer som kunnat identifieras i genomgången av de tre källorna visar inte på en stagnation av perspektivet, utan snarare en utveckling påskyndad av behoven utifrån en oväntad kontext i form av pandemin.

Regionstyrelsens indikatorer för social hållbarhet

För år 2020 har två indikatorer prioriterats för regionstyrelsens uppföljning av hållbarhetsprogrammets sociala mål: andel medarbetare med genomgången grundläggande HBTQ-utbildning samt andel verksamheter som har barnpiloter.

Andel medarbetare med genomgången grundläggande HBTQ-utbildning

Totalt har 11 % av medarbetarna nu genomfört grundläggande HBTQ-webbutbildning. Under 2020 utbildades 5,6 % av medarbetarna vilket innebär 456 personer. År 2019 var det 190 som genomförde utbildningen och 2018 var det 256 personer. 2020 var första året som regionen genomförde digital pride och uppmärksammade HBTQ-personers rättigheter i interna och externa kanaler under en vecka, vilket kan vara en av anledningarna till ökningen av antalet genomförda utbildningar.

Andel verksamheter som har barnrättspiloter

Efter beslut av landstingsstyrelsen år 2000 om att säkerställa arbete med barnets rättigheter med uppdrag att främja, säkerställa och att stärka social hållbarhet, minska skillnaderna i hälsa och bevara barns rättigheter i sina verksamheter. En del i detta arbete är regionanställda barnrättspiloter med fördjupad kunskap om barn och deras rättigheter. Barnrättspiloten utses av respektive verksamhetschef och ska stötta chef och kollegor med att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter till ett vardagsnära arbetssätt. Cirka 25 nya barnrättspiloter utbildas varje år genom en grundutbildning i FN konventioner om barnets rättigheter.

Andel verksamheter som har barnrättspiloter år 2020 är 82 %. Motsvarande uppgift föregående år (2019) var 83 %.

Särskild redovisning av uppdrag år 2020 inom enheten för välfärd och folkhälsa

Enheten för välfärd och folkhälsa har ett övergripande ansvar inom Region Sörmland för implementering och stöd i organisationen runt de sociala målen i hållbarhetsprogrammet.

Välfärd och folkhälsa har haft flera större leveranser under året, såsom medborgarenkäten Liv och Hälsa Ung, handlingsplanen för arbetet med mänskliga rättigheter, genomlysningen av samtalsmetodik-utbildningarna samt stora insatser kring hälsoinformatörerna. Det har även genomförts ett antal större aktiviteter kring kommunikation, barn och unga med mera som varit helt kopplat till covid-19.

Generellt har arbetet med folkhälsa och mänskliga rättigheter upplevt ett intensivt år, då både orsakerna och effekterna av pandemin visat på stora kopplingar till folkhälsan.

Krisen som följer av covid-19 har betydelse för folkhälsan och de mänskliga rättigheterna ur många perspektiv. Dels är det redan nu konstaterat att det är personer som har sämre levnadsvanor samt mindre gynnsamma allmänna förutsättningar som är hårdast drabbade. Bland dem som blivit allvarligt sjuka eller avlider i covid-19 så finns en överrepresentation av rökare, överviktiga samt samhällsgrupper där man kan se en sämre hälsa generellt i kombination med andra ogynnsamma sociala faktorer som till exempel trångboddhet och lägre utbildningsnivå. En bättre och mer jämlikt fördelad folkhälsa skulle troligen minskat både lidande och kostnader och det är uppenbart att arbetet med att reducera riskfaktorer på individnivå är mycket viktigt även för möjligheten att bättre kunna hantera sjukdom, när det uppstår. Olika nya dialogforum har startats utifrån detta, både nationellt, regionalt och lokalt, där välfärd och folkhälsa är representerade.

Skolans rådande situation ställer nya krav på elever och föräldrar, och här bistår välfärd och folkhälsa Sveriges kommuner och regioner med sakkunnigt stöd i ett underlag för kommuner och andra huvudmän som bedriver skolverksamhet.

Pandemin har även direkta effekter kring området välfärd och folkhälsa i det akuta nuläget. Bland annat har mer uppsökande arbete med riktad information till medborgarna genomförts. Det har gjorts interkulturellt riktade insatser, insatser för målgruppen barn och unga samt utgått stöd kring hur föräldrar och medarbetare kan prata med barn om viruset och den kris som pandemin medför.

I det längre perspektivet kommer medborgarna att ha nya och ökade behov av insatser kring den egna hälsan utifrån båda disciplinerna, folkhälsa och mänskliga rättigheter. De scenarier som tagits fram visar både på bättre förutsättningar (till exempel en digital mognad) och ökade hot (till exempel psykisk ohälsa), som konsekvenser av krisen. Arbetet med att möta alla dessa ökade och förstärkta behov samt att hitta relevanta kopplingar till andra pågående omställningsarbeten, till exempel inom näringsliv och arbetsmarknad, skola och socialtjänst, vård och omsorg samt samhällsplanering, pågår i dagsläget både på nationell, regional och lokal nivå.

Identifiering av de sociala målen inom åtta verksamheter i Region Sörmland

Implementeringen av hållbarhetsprogrammets sociala mål kräver en lång process med medvetenhet och åtgärder på olika nivåer och i många olika sammanhang. En grundläggande förutsättning för framgång är en gemensam förståelse inom organisationen för vad social hållbarhet är och hur den integreras i de ordinarie uppdragen.

De ordinarie uppdragen har dock ofta redan idag inslag av social hållbarhet utan att verksamheterna använder den benämningen. Det har därför gjorts en genomgång av åtta verksamheters årsredovisningar (2020) med identifiering av aktiviteter och prioriteringar i linje med olika sociala delmålen i hållbarhetsprogrammet. Aktiviteterna är hämtade från samtliga tre perspektiv enligt ordinarie årsrapportering, det vill säga från både medborgar-, verksamhets- samt resursperspektivet.

Redovisningen ska ses som en sammanställning av goda exempel från ett urval av verksamheter. Det har inte gjorts någon systematisk värdering av verkningssgrad eller volym på de exempel som återges, annat än det som verksamheterna själva anger.

Åtta verksamheter/nämnder har följts upp kring de sociala hållbarhetsmålen. Hälften av verksamheterna följdes upp även förra året, medan hälften är nya för denna genomlysning. Återkommer gör nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet, division psykiatri och funktionshinder, regionala utvecklingsnämnden och division kirurgi. Nya verksamheter är Regionsjukhuset Karsudden, inköp, hälsoval samt gemensamma patientnämnden. Urvalet av verksamheter/nämnder gjorts med ambitionen att spegla en betydande bredd av regionens uppdrag i form av bland annat regionala frågor, utbildning, interna servicefunktioner, befolkningsuppdrag, primärvård samt specialistvård.

Det ska slutligen noteras att det förekommer en viss variation i vilken omfattning som de redovisade aktiviteterna kan anses utgöra ordinarie eller särskilda uppdrag i linje med de sociala målen i hållbarhetsprogrammet. Det har inte gjorts någon värdering kring detta utan allt redovisas på samma premisser.

Det går att identifiera ett stort antal aktiviteter och processer i de åtta genomlysta verksamheterna som tydligt är i linje med ambitionen i de sociala målen i hållbarhetsprogrammet. I många fall framgår en medveten strävan att svara upp mot programmet, i andra fall så pågår processer uppenbarligen utifrån annan styrning och andra initiativ, men likväl är insatserna tydligt i linje även med hållbarhetsprogrammet. Detta ska ses som ett gynnsamt förhållande; att olika sammanhang omfattar liknande värden och målsättningar. Det innebär en vidimering av hållbarhetsprogrammets relevans.

I övrigt kan man notera en god förekomst och fördelning av aktiviteter och processer under de olika inriktningsmålen. Det ska dock påpekas att i några fall är inplaceringen av en aktivitet inte helt given, utan den kan utifrån olika betoningar sorteras under flera inriktningsmål.

Några exempel under inriktningsmålen är särskilt värda att uppmärksamma utifrån ett normerande syfte:

- Hälsoval rapporterar om att 26 av 30 vårdcentraler har kännedom (år 2019) om sårbara grupper i relation till sin verksamhet.
- Gemensamma patientnämnden har problematiserat och analyserat sina patientärenden ur ett genusperspektiv utifrån noteringen att fler kvinnor än män kontaktar dem.
- Inköp har tillsammans med all personal genomfört en workshop gällande normer och bemötande. Arbetet fortsätter 2021 i form av implementering av bemötandeguiden. Inköp har därutöver arbetat systematiskt med normverktyget.
- En regional strategi för suicidprevention har framarbetats inom division psykiatri och funktionshinder under året av samordnaren för suicidprevention, med stöd av styrgrupp. Strategin

har framarbetats med utgångspunkt i statistiska underlag om suicidläget nationellt och regionalt, samt tillgänglig forskning och kunskapsunderlag gällande orsaker till suicid samt evidensbaserade metoder som kan tillämpas för att minska antalet suicid i Sörmland.

- Inom division kirurgi är sju verksamheter hbtq-certifierade utifrån RFSL utbildning och program. Certifieringen höjer kompetensen kring hbtq-frågor i verksamheten samt ligger till grund för bedrivande av ett systematiskt arbete med normer kopplade till kön och sexualitet.
- Scenkonstverksamheten under nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet har under året fördjupat arbete och kompetens när det gäller inkluderande synsätt och arbetssätt och därigenom ytterligare förstärkt sitt interkulturella arbete och perspektiv.
- Aktivitetscentrum är en samhällsförebyggande satsning på Regionsjukhuset Karsudden, som kommer att rusta patienterna och ge dem bra förutsättningar för framtiden.
- Utifrån den ekonomiska utvecklingen av pandemin har analysfunktionen under regionala utvecklingsnämnden specialstuderat grupper utanför arbetsmarknaden som kan förväntas påverkas negativt, inte minst gruppen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS).

Årets genomlysning ser ett relativt stort antal aktiviteter och processer under inriktningsmålet bemötande, språk, texter och bildspråk är normmedvetet, tillgängligt och inkluderande, i interna och externa sammanhang. Det är värt att hålla detta i minnet då man samtidigt kan notera förhållandevis få specifika insatser under inriktningsmålet som handlar om att tillgängliggöra och anpassa till funktionsvariationer. Troligen gynnas dock det senare inriktningsmålet av den bredare processen runt bemötande och tillgängliggörande insatser. Dessutom regleras anpassningen till funktionsvariationer till stor del via lagstiftning, vilket sannolikt exkluderar viss tänkbar rapportering under inriktningsmålet. Följsamhet till lagstiftningen är rimligen inte en aktivitet som återges i årsredovisningen.

